

Bouwsteen ruimte voor maatschappelijke voorzieningen Tilburg

Met handboek referentiewaarden Tilburg

Inhoudsopgave

1.	<u>Inleiding</u>	3
2.	<u>Hoe werken referentiewaarden in de praktijk?</u>	6
3.	<u>Handboek referentiewaarden maatschappelijke voorzieningen</u>	11
4.	<u>Gemeentelijke behoefte aan voorzieningen tot 2030 en 2040</u>	16
5.	<u>Indicatieve behoefte per deelgebied in Tilburg</u>	26
6.	<u>Borging van referentiewaarden binnen de gemeentelijke organisatie</u>	67
7.	<u>Gebruik van het handboek met referentiewaarden</u>	72
	<u>Bijlage I: Referentiewaarden maatschappelijke voorziening - toelichting</u>	75
	<u>Bijlage II: Werken met leefstijlen en leeftijden</u>	116
	<u>Bijlage III: Leeftijdsopbouw en leefstijlen per wijk en deelgebied</u>	129

Inleiding

Aanleiding

Tilburg groeit! De gemeente wil 15.000 woningen tot 2030 ontwikkelen en tussen 2030 en 2040 nog eens 10.000 extra woningen. Dit betekent dat de bevolking tot 2040 naar verwachting gaat doorgroeien naar ruim 258.000 inwoners. De groei van het aantal woningen, het aantal huishoudens en het aantal inwoners betekent ook een extra vraag naar maatschappelijke voorzieningen, want met alleen woningen bouw je geen stad.

Maatschappelijke voorzieningen dragen in hoge mate bij aan leefbare en toekomstbestendige wijken- en buurten, waar het prettig leven is voor onze inwoners. De behoefte aan maatschappelijke voorzieningen verschilt per wijk, mede afhankelijk van het type inwoner, en is aan maatschappelijke veranderingen onderhevig. Zo zorgt de krappe en vastgelopen huizenmarkt voor meer druk op de maatschappelijke opvang en vraagt de vergrijzende bevolking om meer ruimte voor zorgvoorzieningen. Ook de ambitie van de gemeente is van invloed op de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen. Denk daarbij aan inzet op preventie binnen de gezondheidszorg en meer focus op gezondheid, wat vraagt om extra sport- en speelvoorzieningen.

Basketbalveld Spoorpark, Tilburg

Inleiding

Doel

De gemeente Tilburg heeft een onderzoek laten uitvoeren naar de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen. In dit onderzoek “Bouwsteen ruimte voor maatschappelijke voorzieningen” geeft de gemeente Tilburg een inzicht en richting welke voorzieningen extra benodigd en gewenst zijn tot 2040. Het handboek is daarmee een hulpmiddel voor verdere ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen in de stad. Het rapport, de achterliggende data en berekeningswijze vormen een nulmeting en worden gebruikt om in vroegtijdig stadium in wijk- en gebiedsontwikkeling, maatschappelijke voorzieningen op niveau te brengen, en daarna te monitoren en zo nodig bij te sturen. Op basis van de nulmeting kan een afweging worden gemaakt ten aanzien van het realiseren van- of sturen op maatschappelijke voorzieningen in de gemeente. Het realiseren en beheren van maatschappelijke voorzieningen heeft financiële gevolgen voor de gemeente. Dat is in dit onderzoek nog niet in beeld gebracht.

Inleiding

Centrale vraag

Om te kunnen voorzien in deze leefbare en toekomstbestendige wijken- en buurten is onderzocht wat het huidige aanbod, de vraag en de behoefte is aan maatschappelijke voorzieningen in Tilburg tot 2040, voor zowel gemeente als voor de acht deelgebieden in Tilburg. In deze bouwsteen staat de volgende centrale vraag centraal: **“Wat is het huidige maatschappelijke voorzieningenniveau in Tilburg en wat is de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen op de korte en lange termijn”?**

Leeswijzer

In deze Bouwsteen Ruimte voor Maatschappelijke Voorzieningen Tilburg zijn in hoofdstuk 2 ontwikkelprincipes voor maatschappelijke voorzieningen beschreven. Ook geeft hoofdstuk 2 een toelichting op het werken met referentiewaarden. Hoofdstuk 3 bevat het handboek met referentiewaarden. Per voorziening in Tilburg is een referentiewaarde opgesteld waarmee de behoefte voor Tilburg, of per deelgebied kan worden berekend. Hoofdstuk 4 gaat in op het aanbod en de behoefte aan voorzieningen tot 2030 en 2040 voor heel Tilburg. In hoofdstuk 5 is een indicatieve behoefte voor de acht deelgebieden van Tilburg gemaakt. In hoofdstuk 6 staat beschreven hoe het werken met maatschappelijke voorzieningen binnen de organisatie kan worden geborgd. Tot slot worden in hoofdstuk 7 het gebruik van de referentiewaarden en leefstijlen beschreven.

Referentiewaarden zijn geen harde normen

In deze bouwsteen Ruimte voor Maatschappelijke voorzieningen Tilburg is met behulp van referentiewaarden de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen in beeld gebracht. Referentiewaarden zijn geen harde normen, maar helpen indicatief de vraag naar voorzieningen in beeld te brengen. In het volgende hoofdstuk staat een uitgebreide toelichting over het Werken met referentiewaarden. In hoofdstuk 6 gaan we in op de borging.

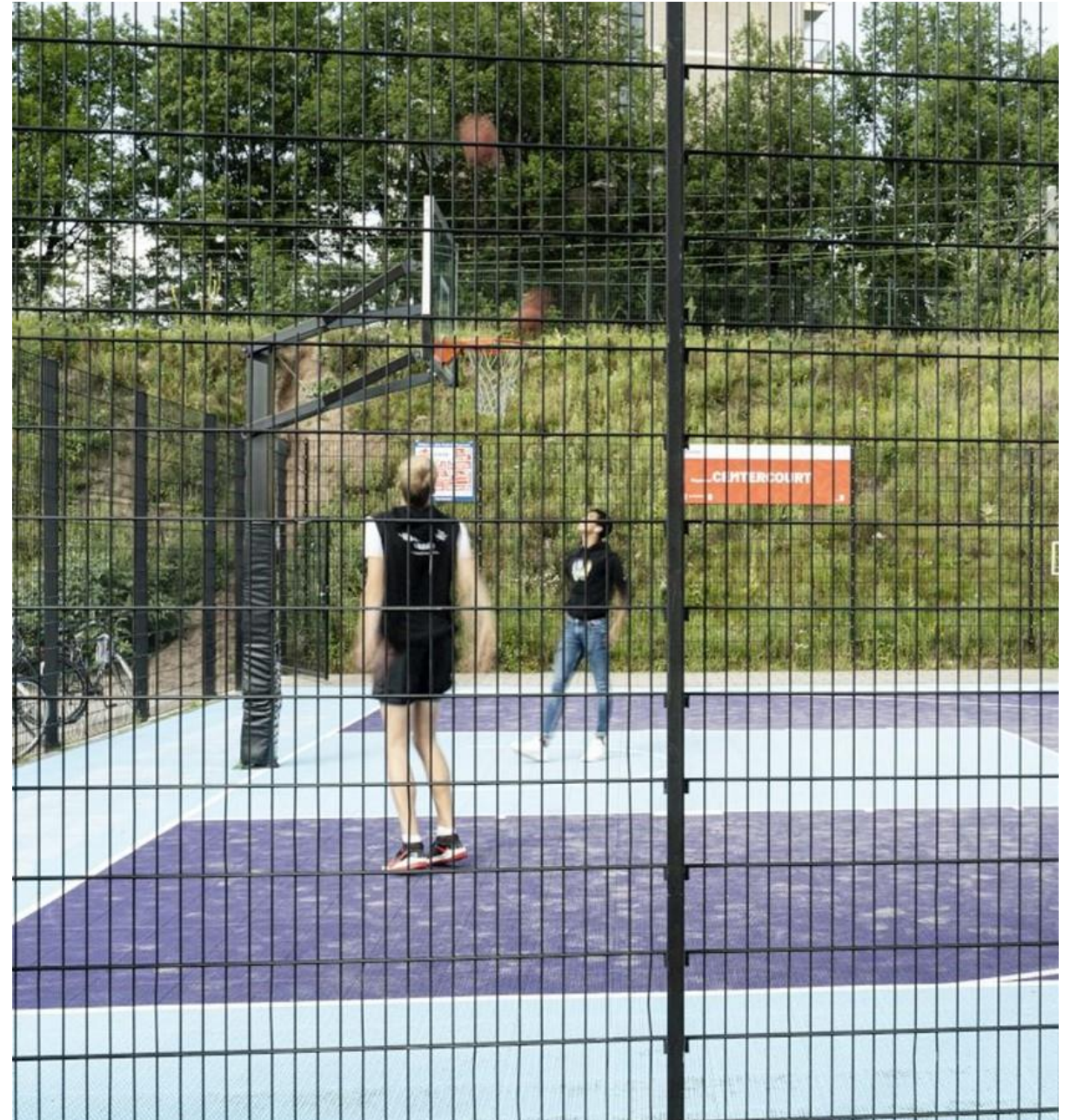
2. Hoe werken referentiewaarden in de praktijk?

2.1 Waarom een handboek referentiewaarden?

De Bouwsteen Maatschappelijke Voorzieningen bevat een handboek met referentiewaarden (hierna 'handboek'). Deze is opgesteld om bij te dragen aan leefbare en toekomstbestendige buurten waar het prettig leven is voor onze inwoners. Het handboek met referentiewaarden voor maatschappelijke voorzieningen is een hulpmiddel, maar geen wetmatigheid. Het handboek biedt houvast in gebiedsontwikkelingen van nieuwe maar ook in bestaande wijken.

Het handboek maatschappelijke voorzieningen:

- geeft inzicht in de impact van de inwonergroei op de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen (in de voorfase van een gebiedsontwikkeling).
- biedt houvast in gesprekken met (ontwikkende) partijen binnen een gebiedsontwikkeling.
- geeft inzicht in de benodigde ruimte.
- helpt met het maken van bewuste afgewogen integrale (bestuurlijke) keuzes.
- draagt daarmee bij aan leefbare en toekomstbestendige buurten, waar het prettig leven is voor onze inwoners.

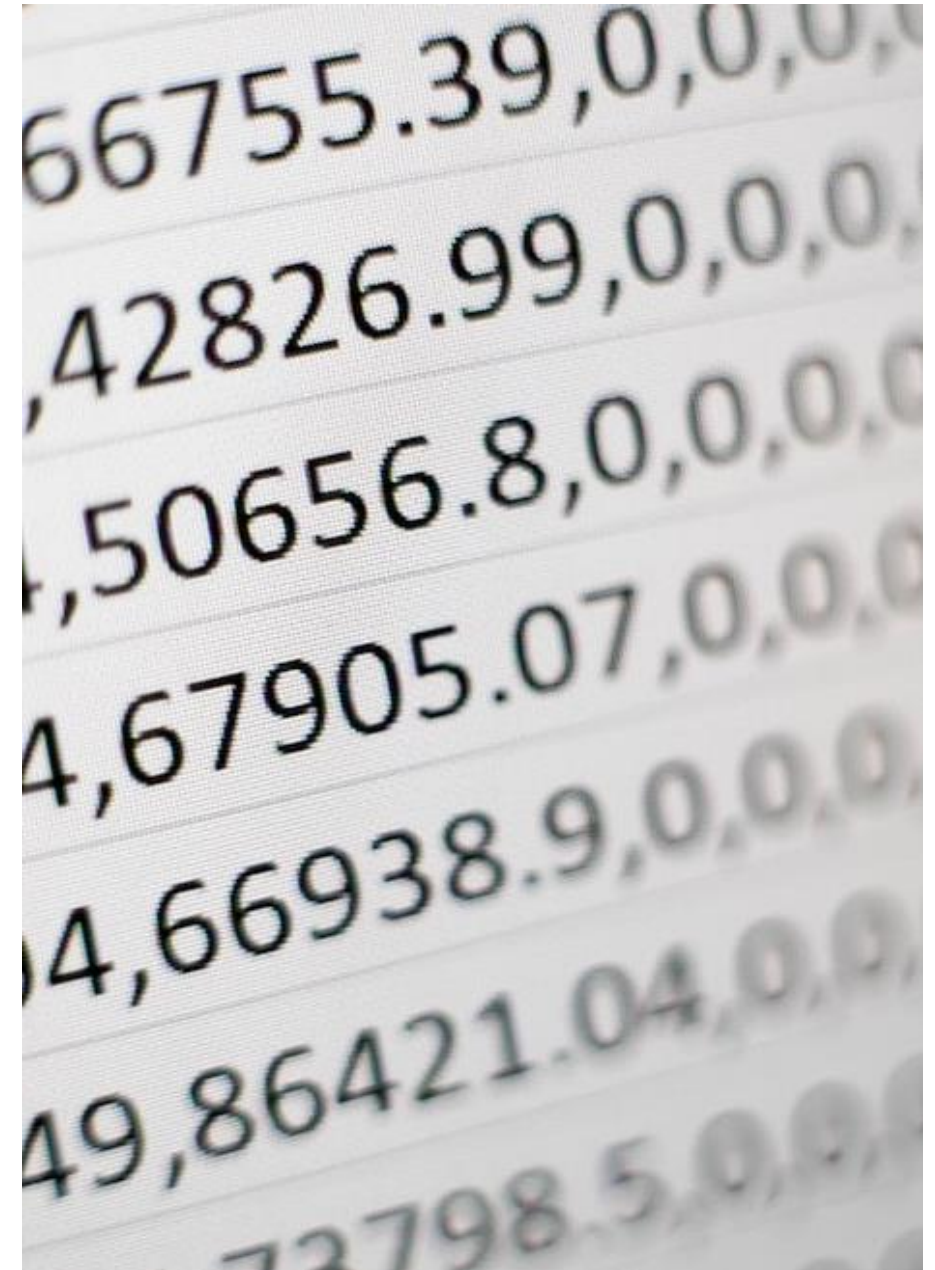

2.2 Aandachtspunten gebruik handboek

Het handboek geeft inzicht in de behoefte en de ruimtevraag voor maatschappelijke voorzieningen. Zowel in de huidige situatie als in de toekomst.

Bij toepassing van het handboek moet rekening worden gehouden met de volgende aandachtspunten:

- Het handboek is een leidraad en geen harde wetmatigheid. Op basis van (weloverwogen) keuzes kan worden afgeweken van de referentiewaarden en de behoeftes die eruit voort komen.
- De daaruit voortkomende ruimtevraag en investeringen kunnen hoger of lager uitvallen. Bijvoorbeeld door het combineren van maatschappelijke voorzieningen (huisarts en tandarts in een gezondheidscentrum), efficiëntere bezetting (sportvelden) en trends en ontwikkelingen (vergrijzing). Maar denk ook aan de introductie van nieuwe wet- en regelgeving.
- Soms is de totale ruimtebehoefte fysiek niet haalbaar in een (deel)gebied. Bijvoorbeeld in een centrumgebied is het niet altijd haalbaar om alle voorzieningen te realiseren door ruimtegebrek, terwijl daar wel volgens de referentiewaarden behoefte aan is. Zeker voor voorzieningen met een functie voor een hele kern of gemeente dient er daarom strategisch op gemeenteniveau naar deze opgaven te worden gekeken.
- Niet alle referentiewaarden beslaan voorzieningen waar de gemeente voor verantwoordelijk is. Het handboek bevat ook voorzieningen die niet behoren tot de gemeentelijke (kern)taken, zoals huisartsen, apotheken en tandartsen. De gemeente heeft gelijktijdig wel de taak om te voorzien in het welzijn van inwoners.
- Afhankelijk van de gemeentelijke rol (zie hoofdstuk 6) kunnen instrumenten worden ingezet om maatschappelijke voorzieningen te realiseren. Denk daarbij aan het inzetten van planologisch-juridisch instrumentarium, subsidies of in een uiterste vorm actief grondbeleid en zelfrealisatie.
- Het handboek is een momentopname uit 2024. Het aantal inwoners, woningbouwplannen, trends en ontwikkelingen veranderen. Dit vraagt om een vierjaarlijkse actualisatie van het handboek.

2.3 Ontwikkelprincipes voor maatschappelijke voorzieningen

Bij het toepassen van het handboek adviseren we de volgende ontwikkelprincipes te hanteren. Deze principes zijn voornamelijk vanuit ruimtelijk perspectief opgesteld en kunnen bijdragen aan een succesvolle ontwikkeling.

Clusteren van voorzieningen

Zorg voor het clusteren en met elkaar combineren van voorzieningen indien de situatie dit toelaat, dit kan kostenvoordelen opleveren bij de realisatie van de voorzieningen. Wel dienen daarover duidelijke afspraken gemaakt te worden over bijvoorbeeld de verdeling van investeringen, beheer en onderhoud. Voorbeelden hiervan zijn:

- Gezondheidsfuncties: huisarts, tandarts, apotheek, paramedici, fysiotherapeut onder één dak;
- Onderwijsfuncties: kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en primair onderwijs zo veel mogelijk onder één dak binnen een Integraal Kindcentrum (IKC).

Multifunctionaliteit en efficiënt ruimtegebruik

Jaag meervoudig ruimtegebruik en optimalisatie van bestaand aanbod aan. Dit vraagt om goede (financiële) afspraken en om inzet op beheer. Enkele voorbeelden van aanpassingen in de maatschappelijke voorzieningen (ook voor het bestaande aanbod) die kunnen bijdragen aan een zorgvuldige ruimtelijke ordening zijn:

- Schoolpleinen die – indien mogelijk - zo worden ingericht en gesitueerd dat ze ook onderdeel uitmaken van de openbare ruimte
- Buitensportplekken dusdanig inrichten zodat inwoners deze ook kunnen gebruiken als individuele sportlocatie
- Clubgebouwen van sportverenigingen overdag inzetten als ontmoetingsplek voor inwoners uit de buurt
- Waterberging onder een sportveld

Goede spreiding van voorzieningen voor een aantrekkelijk verzorgingsniveau

De maximale afstand die bewoners bereid zijn om te reizen voor verschillende voorzieningen is wisselend. Een speelvoorziening en andere voorzieningen voor dagelijks of wekelijks gebruik zijn bij voorkeur nabij de woning, terwijl voor een cultureel centrum de afstanden langer mogen zijn. Bij de ontwikkeling van de maatschappelijke voorzieningen wordt ingezet op een goede spreiding van voorzieningen.

Flexibiliteit is noodzakelijk

De gemeente Tilburg is in beweging en veranderingen in de gemeente in draagvlak, demografie en ruimtelijke structuur blijven aan de orde. Denk hierbij aan het feit dat in een nieuwbouwwijk vaak veel behoefte is aan primair onderwijs, maar dat dit naarmate de wijk ouder wordt veelal afzwakt. Het draagvlak voor een school vermindert. Minder inwoners maken gebruik van deze voorziening. Ook voor de behoefte en de ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen geldt daarom dat flexibiliteit gewenst is. Flexibiliteit is er in de vorm van:

- Juridisch-planologische kaders: De gewenste multifunctionaliteit en clustering van verschillende voorzieningen moet ook worden geborgd in het omgevingsplan.
- Ontwerp: Door rekening te houden met verschillende gebruiksfuncties bij het ontwerp van de (verschillende type) voorzieningen kan op ontwikkelingen in de toekomst worden ingesprongen.
- Fasering: Zorg dat binnen de ontwikkeling ruimte is om te faseren, juist ook bij het realiseren van de toe te voegen maatschappelijke voorzieningen.
- Financiële flexibiliteit: Soms doen zich kansen voor om (maatschappelijke) functies te combineren, maar dat kan extra geld kosten. Dat vraagt om slimme inzet van financiële middelen.

3. Handboek referentiewaarden maatschappelijke voorzieningen – overzicht

3.1 Referentiewaarden overzicht

In dit hoofdstuk zijn per thema in tabellen de referentiewaarde per maatschappelijke voorziening opgenomen. We volgen hierin de zes verschillende voorzieningenthema's: gezondheid, onderwijs, cultuur, ontmoeting, openbare ruimte en sport. Per voorziening is het volgende af te lezen:

- Referentiewaarde: Deze is opgesteld in het aantal locaties, fte, kindplekken of sportvelden per 1.000 inwoners (of een specifieke doelgroep, bijvoorbeeld per 1.000 75+ inwoners). De referentiewaarden zijn gebaseerd op verschillende indicatoren en zijn terug te vinden in de bijlage. Denk hierbij aan het huidige aanbod in Tilburg, landelijke gemiddelden of wettelijke normen. Ook lokale beleidskaders, trends en ontwikkelingen en gemiddelden van vergelijkbare gemeenten hebben in sommige gevallen invloed op de gekozen referentiewaarde.
- Gemiddelde maatvoering per voorziening: Het is wenselijk de behoefte op basis van de referentiewaarde ook te vertalen naar een ruimtelijke behoefteclaim. Daarom staat in het overzicht ook de gemiddelde maatvoering per voorziening in m² bvo (bruto vloeroppervlak). Deze is bepaald op basis van het huidige ruimtegebruik van voorzieningen in Tilburg, referentiewaarden in andere gemeenten en wettelijke verplichtingen. Bij het huidige ruimtegebruik identificeren we vaak het gemiddelde of de mediaan (de mediaan is het middelpunt in een set gesorteerde getallen).
- Afstandsnorm: Sommige maatschappelijke voorzieningen hebben een gewenste maximale afstandsnorm. Denk daarbij aan een afstand in meters, of in minuten.

Niet elke maatschappelijke voorziening in Tilburg heeft een referentiewaarde, wel zijn alle maatschappelijke voorzieningen belangrijk voor Tilburg

De lijst met maatschappelijke voorzieningen is niet onuitputtelijk. Er is dus niet voor elke maatschappelijke voorziening in Tilburg een referentiewaarde opgesteld. Een deel van deze voorzieningen heeft een beperkt aanbod, en vragen om een afweging op regionaal, provinciaal of zelfs landelijk niveau. Hiervoor heeft het geen zin om op gemeentelijk niveau een referentiewaarde op te stellen. Enkele voorbeelden hiervan zijn een ziekenhuis en de verschillende vormen van tertiair onderwijs (MBO, HBO en Universiteit).

In [Bijlage 2](#) zijn de volledige onderbouwingen van de referentiewaarden en metrages per maatschappelijke voorzieningen te lezen. Ook is hier aandacht voor nuancerings en de definities die gehanteerd zijn.

3.2 Referentiewaarden gezondheid & onderwijs

		Voorziening	Referentiewaarde	Maatvoering in m² bvo	Richtafstand
Gezondheid		Dagbesteding	0,17 locaties per 1.000 inwoners	400 m² per locatie	
		Toegang Tilburg	0,03 locaties per 1.000 inwoners	300 m² per locatie	
		Huisarts	0,48 fte per 1.000 inwoners	150 m² per fte	< 500 m*
		Apotheek	0,11 locaties per 1.000 inwoners	250 m² per locatie	< 500 m*
		Tandarts	0,46 fte per 1.000 inwoners	100 m² per fte	
		Fysiotherapeut	0,93 fysiotherapeut per 1.000 inwoners	50 m² per fysiotherapeut	
		Maatschappelijke opvang	0,89 woonplek per 1.000 inwoners	45 m² per opvangplek	
		Consultatiebureau	0,72 locaties per 1.000 0-3 jarigen	150 m² per locatie	< 10 km
		Woonvoorziening voor ouderen	150 woonplek per 1.000 75+ inwoners	Geen maatvoering	
		Gehandicaptenzorg	5,84 plekken per 1.000 inwoners	50 m² per plek	
		Verslavingszorg en klinische GGZ	0,05 locaties per 1.000 inwoners	1.000 m² per locatie	
		Beschermd wonen	0,26 locatie per 1.000 inwoners	400 m² per locatie	
		Paramedische zorg	0,94 paramedici per 1.000 inwoners	50 m² per paramedicus	

Voor de volgende functies zijn geen referentiewaarden opgesteld:

1. Ziekenhuizen
2. MBO locaties
3. HBO locaties
4. Universiteiten

Deze functies zijn wel geïnventariseerd en meegenomen in het aanbod van voorzieningen.

		Voorziening	Referentiewaarde	Maatvoering in m² bvo	Richtafstand
Onderwijs		Buitenschoolseopvang	250 Kindplaatsen per 1.000 kinderen 4-12 jaar	7,5 m² per kindplaats	
		Kinderdagverblijf	458 Kindplaatsen per 1.000 kinderen 0-4 jaar	8 m² per kindplaats	
		Primair onderwijs	875 Leerlingen per 1.000 kinderen 4-12 jaar	6,3 m² per leerling (200 + 5,03*L)	Binnen de wijk
		Voortgezet onderwijs	821 Leerlingen per 1.000 kinderen 12-18 jaar	7 m² per leerling	
		Speciaal basisonderwijs	32 Leerlingen per 1.000 kinderen 4-12 jaar	8,8 tot 15,5 m² per leerling	
		Speciaal onderwijs	40 Leerlingen per 1.000 kinderen 4-12 jaar	7 tot 14 m² per leerling	
		Voortgezet speciaal onderwijs	44 Leerlingen per 1.000 kinderen 12-18 jaar	7 tot 14 m² per leerling	

*Richtafstand voor inwoners met een beperkte mobiliteit

3.3 Referentiewaarden cultuur & ontmoeting

		Voorziening	Referentiewaarde	Maatvoering in m² bvo	Richtafstand
	Cultuur	Atelier- en oefenruimte en studio	1,32 Ateliers per 1.000 inwoners	60 m² per atelier	
		Bibliotheken	0,03 locatie per 1.000 inwoners	1.275 m² per locatie	< 700 m*
		Cultuur in het publieke domein (o.a kunstwerken)	1,05 Objecten per 1.000 inwoners	Geen maatvoering	

Voor de volgende functies zijn geen referentiewaarden opgesteld:

1. Evenementenlocaties (gaat onderzocht worden om op te stellen)
2. Musea en cultuureducatie

		Voorziening	Referentiewaarde	Maatvoering in m² bvo	Richtafstand
	Ontmoeting	Wijkaccommodaties en MFAs	0,07 Locaties per 1.000 inwoners	1.500 m² per locatie	500 – 700 m*
		Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	0,20 Locaties per 1.000 inwoners	275 m² per locatie	
		Jongerencentra / jongerenruimte	0,44 Locaties per 1.000 12-18 jarigen	100 m² per locatie	
		Ruimten voor religieuze gemeenschappen	Kwalitatieve referentiewaarde (zie bijlage II)	Geen maatvoering	

Deze functies zijn wel geïnventariseerd en meegenomen in het aanbod van voorzieningen.

*Richtafstand voor inwoners met een beperkte mobiliteit

3.4 Openbare ruimte & sport

		Voorziening	Referentiewaarde	Maatvoering in m² bvo	Richtafstand
Openbare ruimte		Buurtplek (Speelplek)	6,48 buurtplek per 1.000 0-12 jarigen	2.500 m² (50 x 50 m) per locatie	
		Blokplek (Speelplek)	0,76 Locaties per 1.000 inwoners	625 m² (25 x 25 m) per locatie	
		Verwijsplek (Hangplek)	1 verwijsplek per 500 12-18 jarigen	15 m² per locatie	
		Actief in het groen*	1.400 m² per 1.000 inwoners	Geen maatvoering, zie referentiewaarde	
		Openbare toiletten	Kwalitatieve referentiewaarde (zie bijlage II)	Geen maatvoering	voor de binnenstad maximaal 500 meter tussen de openbaar toegankelijke toiletten op locaties waar meer dan 2.000 mensen per dag komen

* Ruimte voor kinderboerderijen, volkstuinten, stadslandbouw en scouting.

Voor de volgende functies zijn geen referentiewaarden opgesteld:

1. IJsbanen
2. Roeisport

Deze functies zijn wel geïnventariseerd en meegenomen in het aanbod van voorzieningen. Onder 'overig sportvelden' zijn atletiek, handbal, honk- en softbal, korfbal en rugby meegenomen.

		Voorziening	Referentiewaarde	Maatvoering in m² bvo	Richtafstand
Sport		Padelbanen	0,18 banen per 1.000 inwoners	240 m² per baan	
		Commerciële sportlocaties	0,21 locatie per 1.000 inwoners	500 m² per locatie	
		Sporthallen	0,09 sporthal per 1.000 inwoners	2.400 m² per locatie	
		Gymzaal	0,27 gymzalen per 1.000 inwoners	475 m² per locatie	< 500 m van school
		Voetbalvelden	0,32 velden per 1.000 inwoners	9.000 m² per veld	
		Hockeyvelden	0,07 velden per 1.000 inwoners	6.500 m² per veld	
		Tennisvelden	0,42 velden per 1.000 inwoners	675 m² per veld	
		Zwembaden	0,02 locatie per 1.000 inwoners	3.000 m² per locatie	
		Overige sportvelden	0,06 velden per 1.000 inwoners	7.500 m² per veld	

4. Gemeentelijke behoefte tot 2030 en 2040

4.1 Gemeentelijke behoefte

In dit hoofdstuk geven we inzicht in het huidige aanbod en de huidige behoefte (= extra benodigd t.o.v. 2024) in Tilburg, op basis van de referentiewaarden voor maatschappelijke voorzieningen. Met inzicht in de huidige behoefte krijgen we ook inzicht in hoeverre het huidige aanbod binnen de gemeente Tilburg aansluit bij deze behoefte. Hiervoor geldt dat dit een indicatieve behoefte is.

In hoofdstuk 2 hebben we geadviseerd over de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelprincipes voor maatschappelijke voorzieningen in de gemeente. Zoals het clusteren van bij elkaar passende voorzieningen, het inzetten op multifunctioneel en efficiënt ruimtegebruik en op flexibiliteit in het ruimtelijk proces. De ruimtebehoefte zoals weergegeven in dit hoofdstuk is een 'maximaal scenario', en kan met het toepassen van de ruimtelijke ontwikkelprincipes uit het vorig hoofdstuk dus lager uitvallen.

De ruimtelijke kwalitatieve uitwerking vraagt om maatwerk!

Het kan namelijk zijn dat het aanbod op gemeenteniveau in balans is, maar dat er in de acht gebieden van Tilburg een disbalans is in het voorzieningenniveau (zie hoofdstuk 5). Ook geldt dat er voor de grote ruimtevragers die een functie op het niveau van de gehele gemeente hebben strategische keuzes gemaakt dienen te worden (waar wil je deze voorziening wel en waar mogelijk juist niet). Voor de andere meer op de buurt gerichte functies geldt dat er binnen elke gebiedsontwikkeling gekeken moet worden naar de behoefte, ruimte, doelgroepen en aanbod in de omgeving.

Behoefte aan voorzieningen tot 2030 & 2040 gemeente

		Voorziening	Referentiewaarde	Huidig aanbod	Tekort	Behoefte tot 2030	Behoefte tot 2040	Totaal behoefte incl. tekort	m² 2040
Gezondheid		Dagbesteding	0,17 locaties per 1.000 inwoners	39 locaties	-	41 (+2)	44 (+5)	5	2.000
		Toegang Tilburg	0,03 locaties per 1.000 inwoners	6 locaties	-	6 (+0)	7 (+1)	1	300
		Huisarts	0,48 fte per 1.000 inwoners	93 fte	1	101 (+7)	109 (+15)	16	2.400
		Apotheek	0,11 locaties per 1.000 inwoners	25 locaties	-	27 (+2)	28 (+3)	3	750
		Tandarts	0,46 fte per 1.000 inwoners	89 fte	-	95 (+6)	103 (+14)	14	1.400
		Fysiotherapeut	0,93 fysiotherapeut per 1.000 inwoners	212 fysiotherapeut	-	225 (+13)	240 (+28)	28	1.400
		Maatschappelijke opvang	0,89 woonplek per 1.000 inwoners	202 woonplek	-	214 (+12)	229 (+27)	27	1.220
		Consultatiebureau	0,72 locaties per 1.000 0-3 jarigen	6 locaties	-	6 (+0)	7 (+1)	1	150
		Woonvoorziening voor ouderen	150 woonplek per 1.000 75+ inwoners	1.960 woonplekken	255*	2.905 (+690)	4.055 (+1.840)	2.095	n.t.b.
		Gehandicaptenzorg	5,84 plekken per 1.000 inwoners	1.331 plekken	-	1.411 (+80)	1.510 (+179)	179	8.950
		Verslavingszorg en klinische GGZ	0,05 locaties per 1.000 inwoners	11 locaties	-	11 (+0)	12 (+1)	1	1.000
		Beschermd wonen	0,26 woonplek per 1.000 inwoners	60 woonplekken	-	64 (+4)	68 (+8)	8	3.200
		Paramedische zorg	0,94 paramedici per 1.000 inwoners	214 paramedici	-	227 (+13)	243 (+29)	29	2.180

* let op, dit tekort kan niet 1-op-1 vertaald worden in een opgave voor nieuwe woonvoorzieningen. Conform landelijk beleid worden er geen nieuwe verpleeghuizen gerealiseerd. In toenemende mate ontvangen ouderen 24uurs zorg in hun eigen woning. Voor een deel kan dit in de bestaande huidige woning. Daarnaast is er een opgave om zorggeschikte woningen in geclusterde woonvormen te realiseren.

		Voorziening	Referentiewaarde	Huidig aanbod	Tekort	Behoefte tot 2030	Behoefte tot 2040	Totaal behoefte incl. tekort	m² 2040
Onderwijs		Buitenschoolseopvang	250 Kindplaatsen per 1.000 kinderen 4-12 jaar	4.449 Kindplaatsen	-	4.466 (+17)	4.852 (+403)	403	3.020
		Kinderdagverblijf	458 Kindplaatsen per 1.000 kinderen 0-4 jaar	3.827 Kindplaatsen	-	4.127 (+300)	4.351 (+524)	524	4.190
		Primair onderwijs	875 Leerlingen per 1.000 kinderen 4-12 jaar	15.557 Leerlingen	-	15.776 (+219)	16.930 (+1.373)	1.373	8.650
		Voortgezet onderwijs	821 Leerlingen per 1.000 kinderen 12-18 jaar	12.978 Leerlingen	-	12.516 (-462)	12.975 (-3)	-3	-20
		Speciaal basisonderwijs	32 Leerlingen per 1.000 kinderen 4-12 jaar	576 Leerlingen	-	578 (+2)	628 (+52)	52	810
		Speciaal onderwijs	40 Leerlingen per 1.000 kinderen 4-12 jaar	707 Leerlingen	-	710 (+3)	771 (+64)	64	900
		Voortgezet speciaal onderwijs	44 Leerlingen per 1.000 kinderen 12-18 jaar	697 Leerlingen	-	808 (+111)	827 (+130)	130	1.820

		Voorziening	Referentiewaarde	Huidig aanbod	Tekort	Behoeft tot 2030	Behoeft tot 2040	Totaal behoefte incl. tekort	m² 2040
	Cultuur	Atelier- en oefenruimte en studio	1,32 Ateliers per 1.000 inwoners	245 Ateliers	55	318 (+18)	340 (+40)	95	5.700 m²
		Bibliotheken	0,03 Locatie per 1.000 inwoners	6 Locaties	2	8 (+0)	9 (+1)	3	3.830 m²
		Cultuur in het publieke domein	1,05 Objecten per 1.000 inwoners	240 Objecten	-	254 (+14)	272 (+32)	32	-

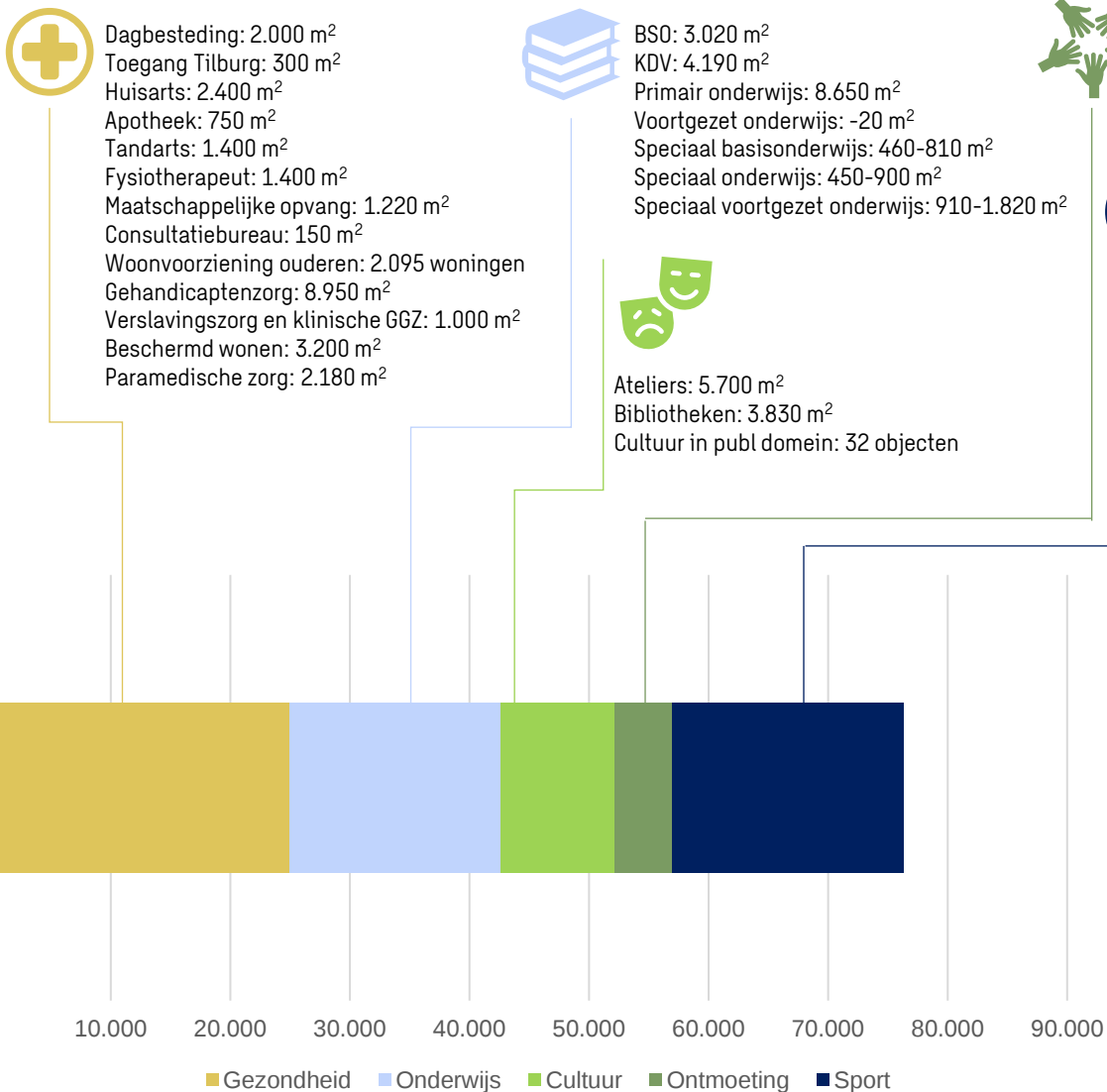
		Voorziening	Referentiewaarde	Huidig aanbod	Tekort	Behoeft tot 2030	Behoeft tot 2040	Totaal behoefte incl. tekort	m² 2040
	Ontmoeting	Wijkaccommodaties en MFAs	0,07 Locaties per 1.000 inwoners	16 Locaties	-	17 (+1)	18 (+2)	2	3.000 m²
		Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	0,20 Locaties per 1.000 inwoners	46 Locaties	-	49 (+3)	52 (+6)	6	1.650 m²
		Jongerencentra / jongerenruimte	0,44 Locaties per 1.000 12-18 jarigen	7 Locaties	-	8 (+1)	9 (+2)	2	200 m²
		Ruimte voor religieuze gemeenschappen	Kwalitatieve referentiewaarde	30 Locaties	-	-	-	-	-

		Voorziening	Referentiewaarde	Huidig aanbod	Tekort	Behoeft tot 2030	Behoeft tot 2040	Totaal behoefte incl. tekort	m² 2040
	Openbare ruimte	Buurtplek	6,48 buurtplek per 1.000 0-12 jarigen	170 Buurtplekken	10	184 (+4)	197 (+17)	27	67.500 m²
		Blokplek	0,76 Locaties per 1.000 inwoners	158 Locaties	-	184 (+26)	197 (+39)	39	24.380 m²
		Verwijsplek	1 verwijsplek per 500 12-18 jarigen	13 Verwijsplekken	18	30 (-1)	31 (0)	18	270 m²
		Actief in het groen	1.500 m² per 1.000 inwoners	351.400 m²	-	+10.700 m²	36.000 m²	36.000 m²	36.000 m²
		Openbare toiletten	Kwalitatieve referentiewaarde	72 Locaties	-	-	-	n.t.b.	-

		Voorziening	Referentiewaarde	Huidig aanbod	Tekort	Behoeft tot 2030	Behoeft tot 2040	Totaal behoefte incl. tekort	m² 2040
	Sport	Padelbanen	0,18 banen per 1.000 inwoners	28 Banen	12	42 (+2)	45 (+5)	17	4.080 m²
		Commerciële sport	0,21 locatie per 1.000 inwoners	40 Locaties	-	51 (+11)	54 (+14)	14	7.000 m²
		Sporthallen	0,09 sporthal per 1.000 inwoners	15 Sporthallen		-	17 (+2)	2	4.800 m²
		Gymzaal	0,27 gymzalen per 1.000 inwoners	68 Gymzalen	-	-	69 (+1)	1	480 m²
		Voetbalvelden	0,32 velden per 1.000 inwoners	72 Velden	-	-	74,4 (+2,4)	2,4	21.600 m²
		Hockeyvelden	0,07 velden per 1.000 inwoners	16 Velden	-	-	17 (+1)	1	6.500 m²
		Tennisvelden	0,42 velden per 1.000 inwoners	94 Velden		98 (+4)	96 (+2)	2	1.350 m²
		Zwembaden	0,02 locatie per 1.000 inwoners	5 Locaties	-	-	6 (+1)	1	3.000 m²
		Overige sportvelden	0,06 velden per 1.000 inwoners	15 Velden	-	-	-	0	-

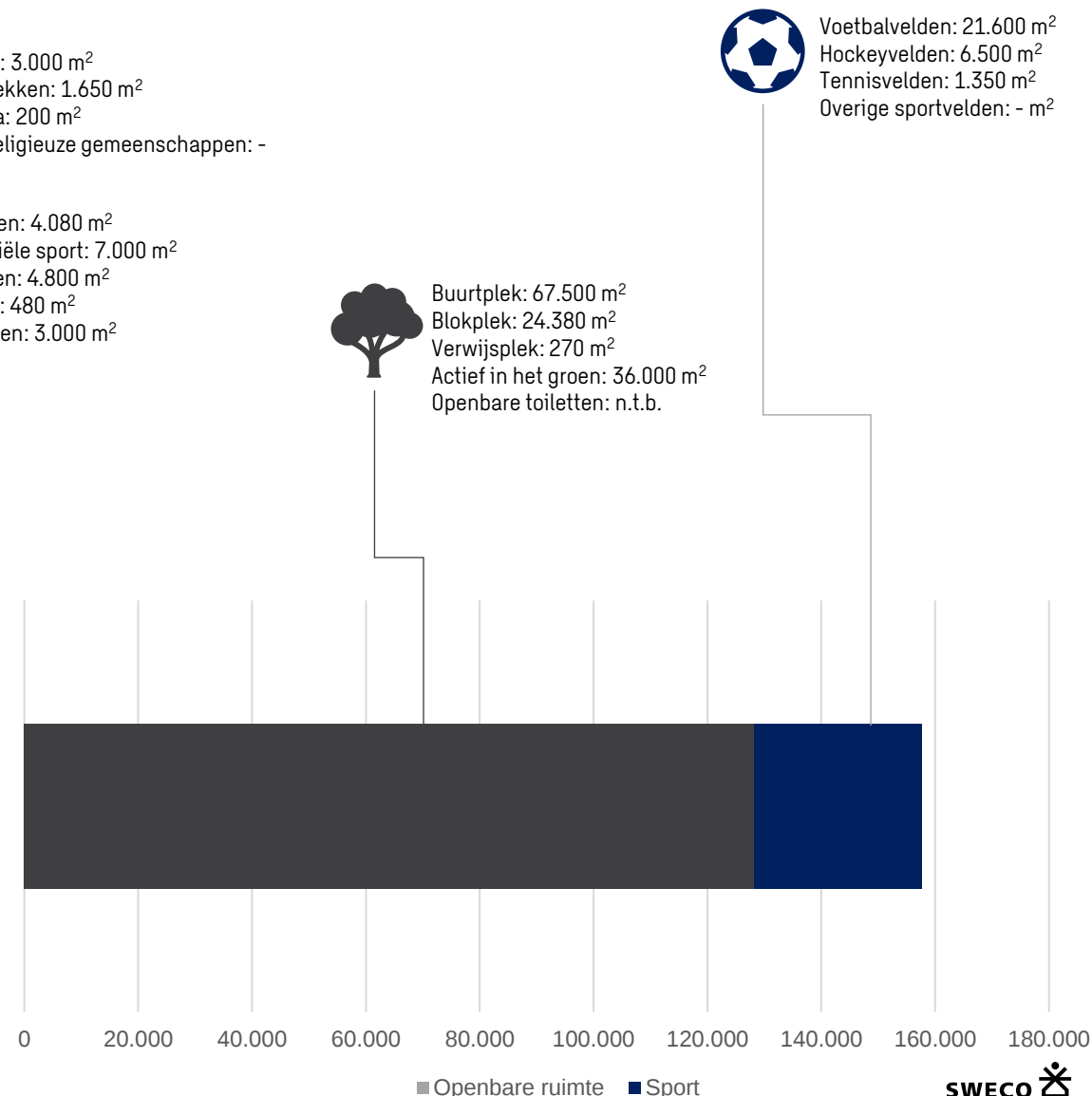
Totale behoefte binnenruimte 2040

76.400 – 78.100 m²

Totale behoefte buitenruimte 2040

157.600 m²

* Bovenstaande metrages zijn afgerond op tientallen (bijvoorbeeld: 275 is afgerond naar 280).

4.2 Toelichting totale behoefte tot 2040

Op de vorige pagina is de ruimtebehoefte tot 2040 weergegeven voor zowel binnenruimte als buitenruimte. In totaal is er ongeveer een ruimtevraag van **234.000 - 235.700 m²**. De totale ruimtevraag bestaat uit ongeveer **76.400 – 78.100 m²** bvo aan binnenruimte. Dat is ter vergelijking ongeveer 3% van de totale ruimtebehoefte aan woningen in Tilburg. Daarnaast bestaat de totale ruimtevraag uit **157.600 m² (15,7 ha)** aan buitenruimte. Dat is ongeveer 22 voetbalvelden qua oppervlakte.

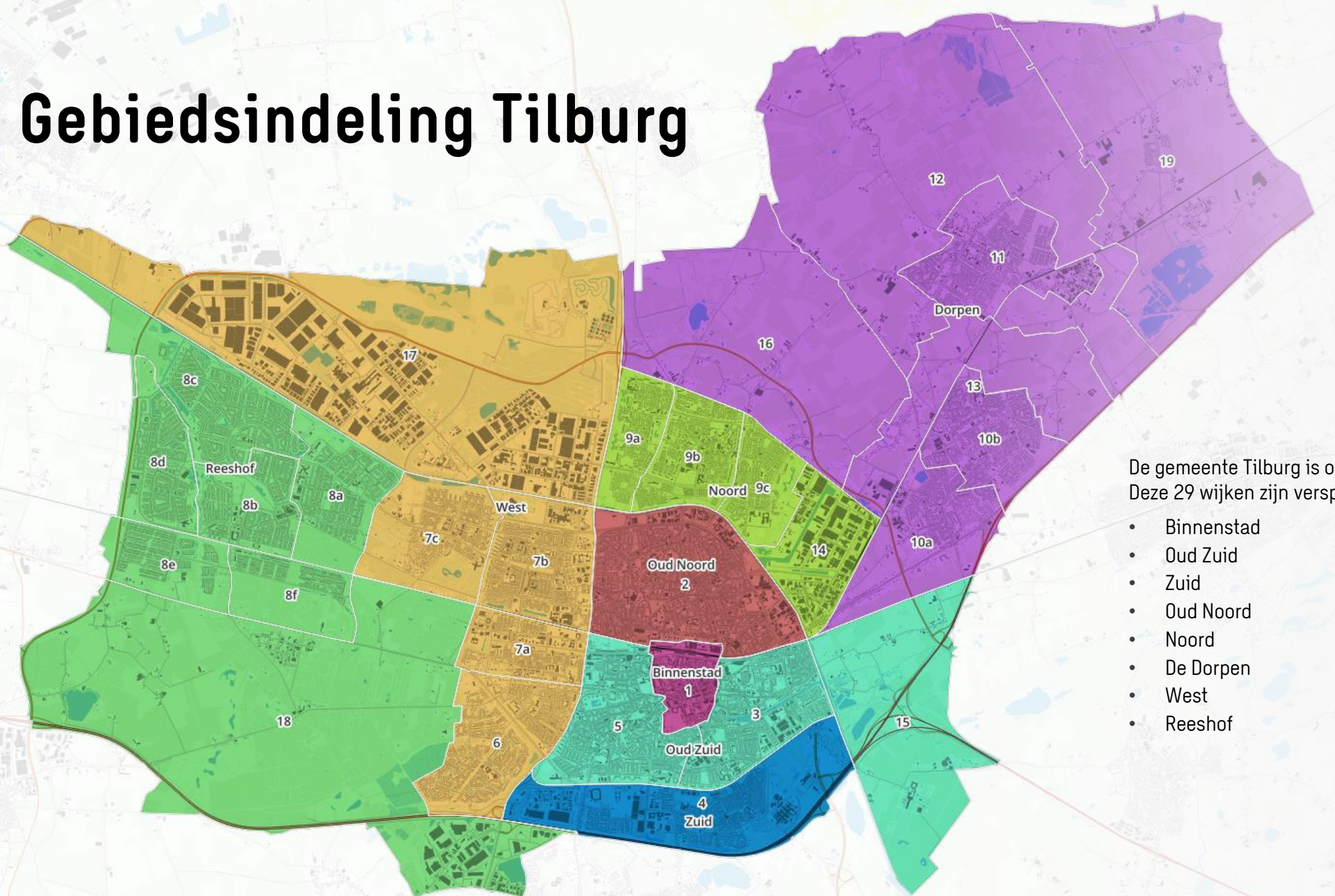
Deze scenario's vragen om enkele nuanceringen:

- Dit betreft het 'maximale scenario' waarin er nieuwrealisatie plaatsvindt voor alle typen functies. Het clusteren- en combineren van voorzieningen kan een effect hebben op het benodigde metrage. Hierdoor is er uiteindelijk minder ruimtevraag.
- Een groot deel van het benodigde oppervlak aan buitenruimte is toe te schrijven aan ruimte in de openbare ruimte, waaronder 67.500 m² voor buurtplekken en bijna 24.400 m² voor blokplekken. Deze functies moeten worden gerealiseerd in de openbare ruimte, maar een groot deel van deze openbare ruimte bestaat in feite al (denk aan grasvelden). Het gaat dus voor een groot deel om het herinrichten van de openbare ruimte.
- Voor onderwijs zijn er bandbreedtes aangehouden voor speciaal-, voortgezet speciaal- en speciaalbasisonderwijs. Dit komt doordat de ruimtevraag per leerling verschilt, afhankelijk van de indicaties van leerlingen. Voor de totale ruimtevraag van binnenruimte betekent dit een bandbreedte van 76.400 – 78.100 m².

5. Indicatieve behoefte per deelgebied in Tilburg

Gebiedsindeling Tilburg

De gemeente Tilburg is onderverdeeld in 29 wijken. Deze 29 wijken zijn verspreid over 8 deelgebieden:

- Binnenstad
- Oud Zuid
- Zuid
- Oud Noord
- Noord
- De Dorpen
- West
- Reeshof

Indeling gebieden en wijken Tilburg

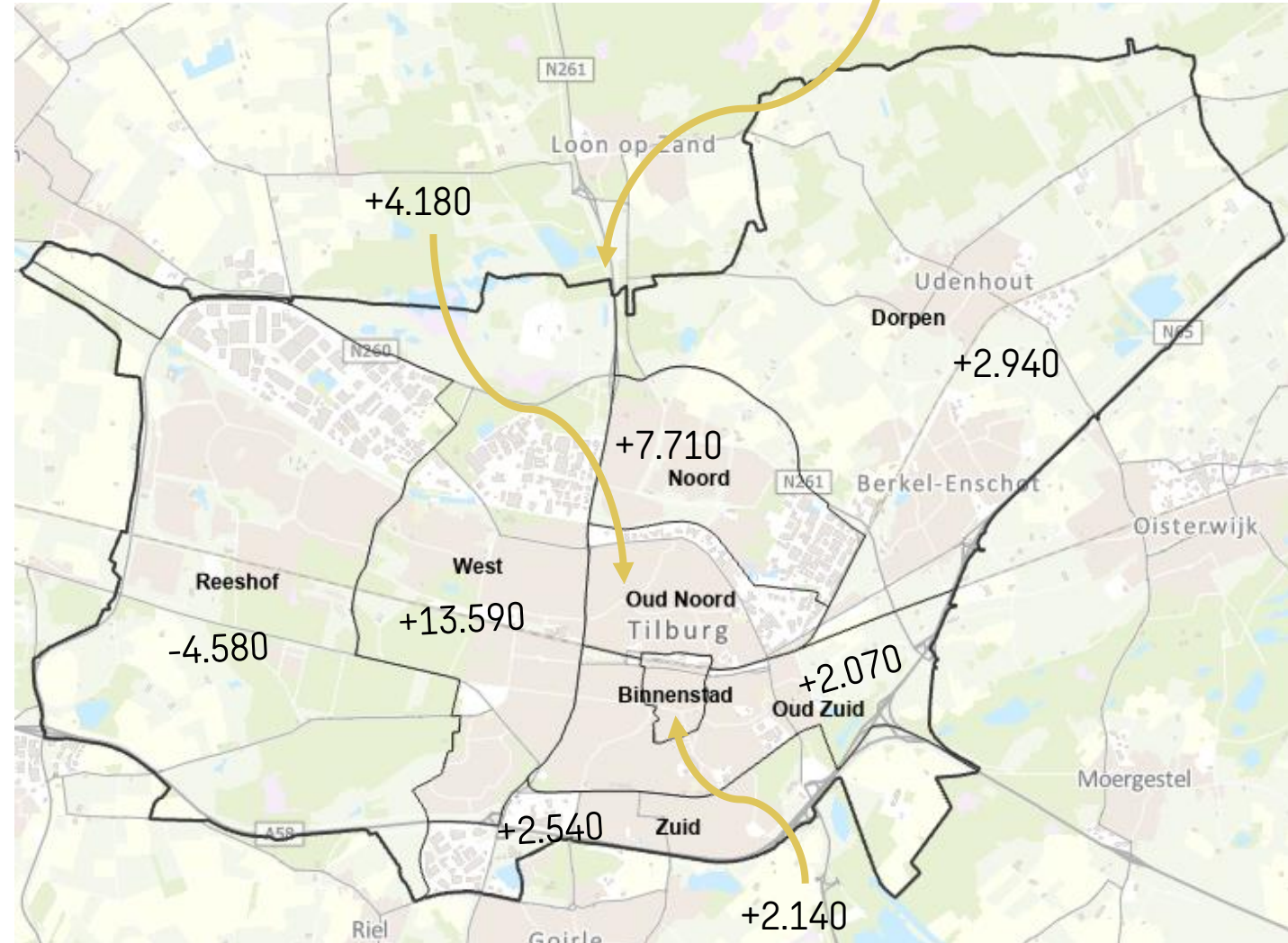
	Gebied	Nummer	Wijk
Indeling gebieden en wijken	Binnenstad	1	Centrum
	Oud Noord	2	Oud-Noord
	Oud-Zuid	3	Oud-Zuid Oost
	Zuid	4	Groenewoud / Stappegoor / Het Laar
	Oud-Zuid	5	Oud-Zuid West
	West	6	De Blaak / Zorgvlied
	West	7a	De Reit
	West	7b	Het Zand
	West	7c	Wandelbos
	Reeshof	8a	Gesworen Hoek / Huibeven
	Reeshof	8b	Heyhoef / Campenhoef / Dongewijk
	Reeshof	8c	Heerevelden / De Kievit
	Reeshof	8d	Dalem
	Reeshof	8e	Koolhoven
	Reeshof	8f	Witbrant
	Noord	9a	Stokhasselt
	Noord	9b	Heikant
	Noord	9c	Quirijnstok
	Dorpen	10a	Enschot / Bosscheweg
	Dorpen	10b	Berkel
	Dorpen	11	Udenhout
	Dorpen	12	Buitengebied Udenhout
	Dorpen	13	Buitengebied ten noordwesten van Berkel-Enschot
	Noord	14	Bedrijventerrein Loven
	Oud Zuid	15	Moerenburg / Buitengebied Berkel-Enschot Zuid
	Dorpen	16	Buitengebied Noord-Oost
	West	17	Buitengebied noordwest
	Reeshof	18	Katsbogten / Buitengebied Zuidwest
	Dorpen	19	Biezenmortel

Bevolkingsontwikkeling tot 2040

Het aantal inwoners in Tilburg groeit van bijna 228.000 inwoners in 2023 naar ruim 258.000 inwoners in 2040*. De sterkste inwonersgroei vindt plaats in Oud Noord, Noord en West. Naar verwachting daalt het aantal inwoners in de Reeshof door de vergrijzende bevolking en beperkte woningbouwplannen. In hoofdstuk 7 'leefstijlen' gaan we verder in op de veranderende bevolkingssamenstelling per deelgebied.

Per deelgebied passen we de referentiewaarden toe op de toekomstige bevolking in 2040, om daarmee de vraag te berekenen. Deze vraag zetten we af tegen het bestaande aanbod. Het verschil tussen het aanbod en de vraag (incl. tekort/overschot) is de behoefte tot 2040. Hiervoor geldt dat dit een indicatieve (geschatte) behoefte is, en dat de behoefte positief of negatief beïnvloed kan worden door verschillende ontwikkelingen.

In de behoefteberekening kan sprake zijn van een 'negatieve vraag' (-) in een gebied doordat het aantal inwoners, of de doelgroep in dit gebied krimpt. Het is ook mogelijk dat een negatieve vraag voortkomt uit het huidige overschot van een functie. Ook kan er sprake zijn van een 'positieve vraag' (+) in een gebied, doordat het aantal inwoners of doelgroep in dit gebied toeneemt. Daarnaast is de locatiekeuze van een deel van de voorzieningen maatwerk. Denk daarbij de locatiekeuze voor een extra zwembad of Toegang Tilburg. De locatiekeuze van deze functies zijn afhankelijk van beleidskeuzes, ambities en kan eventueel verder afgewogen worden aan de hand van leeftijd- en leefstijlontwikkelingen in de gebieden en wijken van Tilburg. Deze functies zijn met (+?) aangegeven.

*op basis van gemeentelijke bevolkingsprognoses (2024)

5.1 Indicatieve behoefte gezondheid per deelgebied

Aanbod van gezondheid in 2024

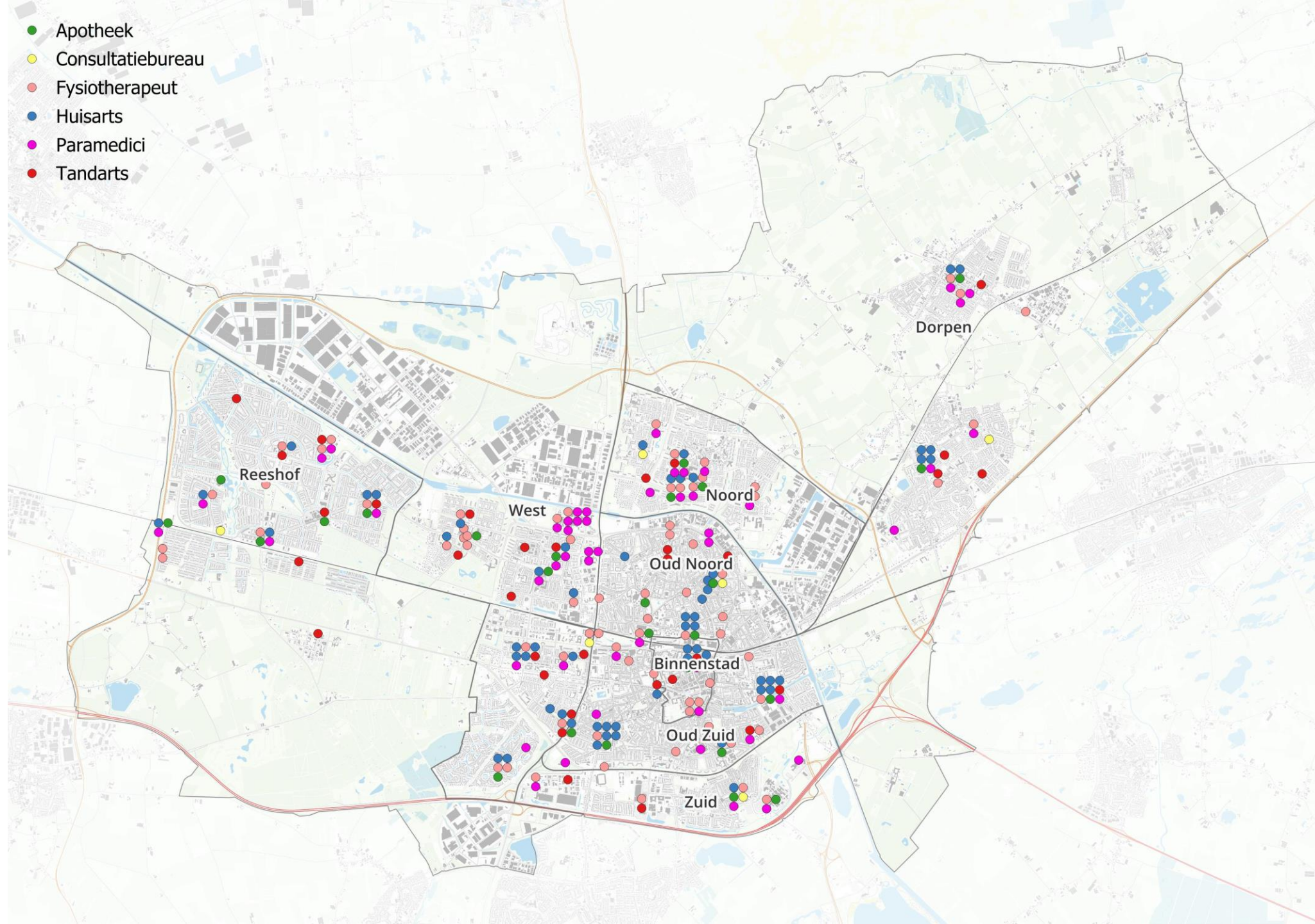
		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Gezondheid		Dagbesteding	Locaties	39	1	3	2	2	4	14	12	1
		Toegang Tilburg	Locaties	6			1	1	1	1	1	1
		Huisarts	Fte	93	10	8	9	10	17	16	21	3
		Apotheek	Locaties	25	1	2	3	4	3	5	5	2
		Tandarts	Fte	89	2,8	22	6,2	12,2	6,6	18	16	5,4
		Fysiotherapeut	Fysiotherapeut	224	17	28	19	21	31	20	59	16
		Maatschappelijke opvang	Woonplek	202	-	-	76	-	4	-	122	-
		Consultatiebureau	Locatie	6	-	1	1	1	-	1	1	1
		Woonvoorziening voor ouderen	Woonplek	1.960	26	233	141	601	301	302	221	135
		Gehandicaptenzorg	Plekken	1.331	-	38	71	71	815	206	105	25
		Verslavingszorg en klinische GGZ	Locaties	11	2	-	1	-	7	-	1	-
		Beschermd wonen	Woonplek	60	2	3	2	20	12	8	12	1
		Paramedische zorg	Paramedici	214	-	-	-	-	-	-	-	-

Toelichting (indien relevant):

- **Maatschappelijke opvang:** Er zijn 202 woonplekken verspreid over 7 locaties in Tilburg. Deze zijn geclusterd in Noord, Oud-Zuid en West.
- **Intramurale woonvoorziening:** voor het aanbod- en de behoefte aan woonvoorzieningen voor ouderen met 24-uurs zorg baseren we ons op de Woonzorganalyse. Het aanbod dat in beeld is gebracht zijn de woonplekken in intramurale verpleeghuizen. In toenemende mate wordt 24-uurszorg ook in de eigen woning geleverd. Dit is niet meegenomen in de inventarisatie van het aanbod..
- **Verslavingszorg en klinische GGZ:** deze locaties zijn vooral gevestigd in en rondom de Binnenstad en Oud-Zuid.
- **Paramedische zorg:** voor paramedische zorg zijn niet alle adressen bekend. Hierdoor is geen volledig beeld van paramedici per wijk beschikbaar. Wel weten we dat er samen 214 ergotherapeuten, logopedisten, psychologen en diëtisten in Tilburg zijn.

Aanbod gezondheid in kaart

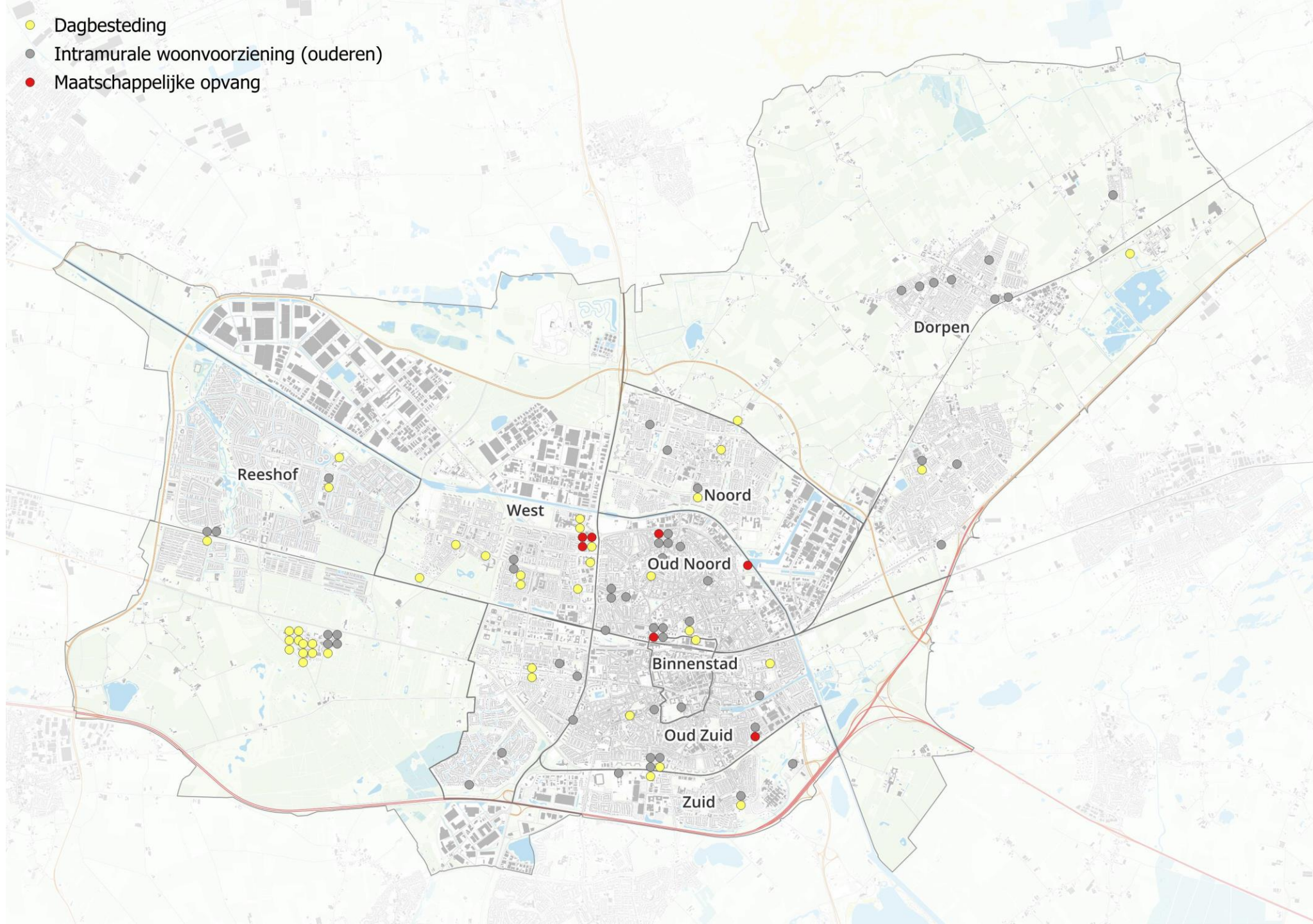
Deel I

Aanbod gezondheid in kaart

Deel II

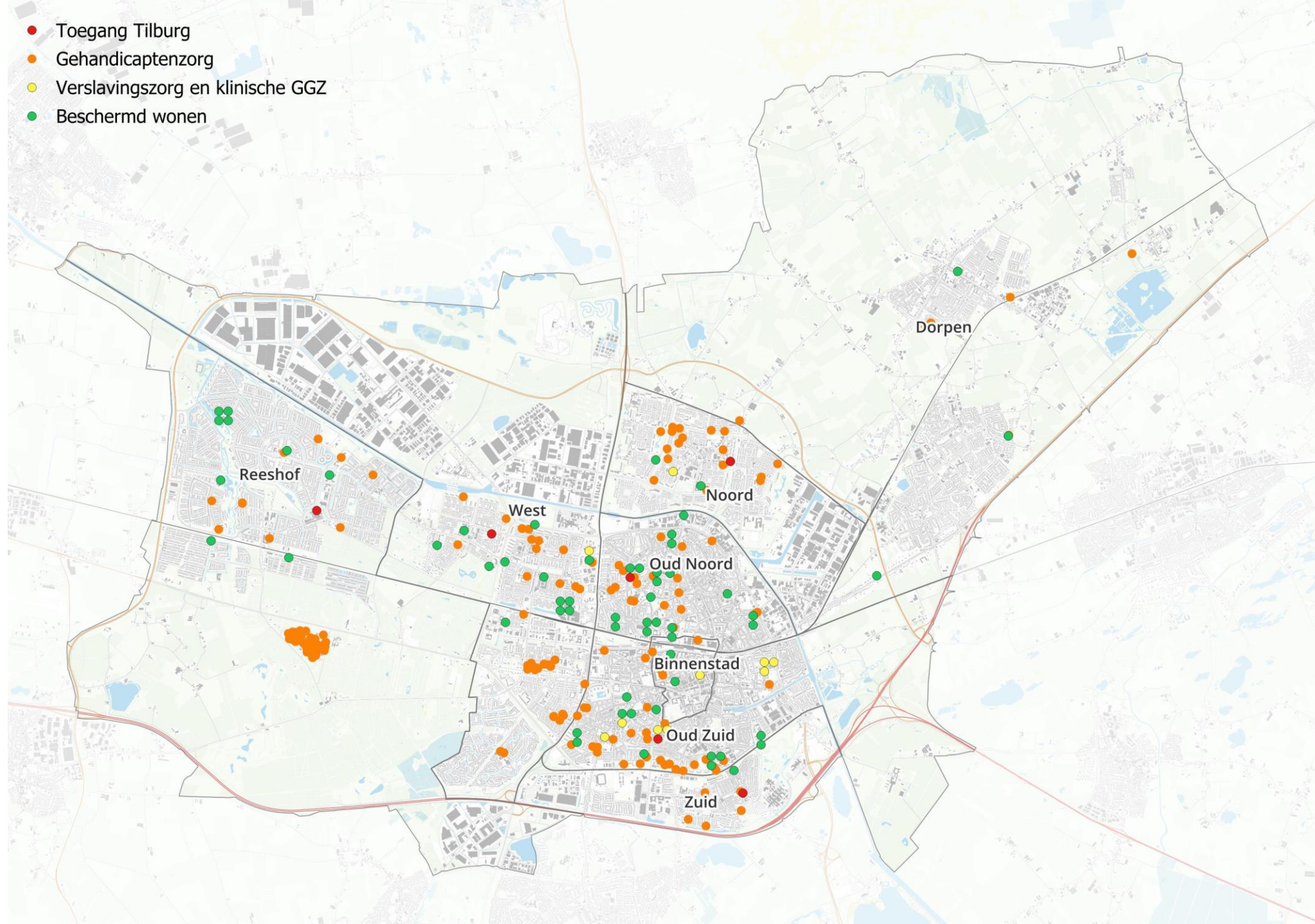
- Dagbesteding
- Intramurale woonvoorziening (ouderen)
- Maatschappelijke opvang

Aanbod gezondheid in kaart

Deel III

- Toegang Tilburg
- Gehandicaptenzorg
- Verslavingszorg en klinische GGZ
- Beschermd wonen

Indicatieve behoefte aan gezondheid tot 2040

	Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Gezondheid	Dagbesteding	Locaties	44 (+5)	2 (+1)	5 (+2)	6 (+4)	7 (+5)	8 (+4)	7 (-7)	9 (-3)	2 (+1)
	Toegang Tilburg	Locaties	7 (+1)	(+?)	0 (+?)	1 (+?)	1 (+?)	1 (+?)	1 (+?)	1 (+?)	1 (+?)
	Huisarts	Fte	109 (+16)	4 (-5)	12 (+4)	14 (+5)	16 (+6)	19 (+2)	17 (+1)	22 (+1)	5 (+2)
	Apotheek	Locaties	28 (+3)	1	3 (+1)	4 (+1)	4	5 (+2)	4 (-1)	6 (+1)	1 (-1)
	Tandarts	Fte	103 (+14)	4 (+1)	11 (-11)	13 (+7)	15 (+3)	18 (+12)	16 (-2)	21 (+5)	5
	Fysiotherapeut	Fysiotherapeut	240 (+28)	9 (-8)	25 (-3)	30 (+11)	36 (+15)	42 (+11)	37 (+17)	48 (-11)	12 (-4)
	Maatschappelijke opvang	Woonplek	229 (+27)	(+?)	(+?)	76 (+?)	(+?)	4 (+?)	(+?)	122 (+?)	(+?)
	Consultatiebureau	Locatie	7 (+1)	(+?)	1	1	1	(+?)	1	1	1
	Woonvoorziening voor ouderen	Woonplek	4.055 (+2.095)	174 (+148)	555 (+322)	476 (+335)	508 (-93)	778 (+477)	580 (+278)	812 (+591)	171 (+36)
	Gehandicaptenzorg	Plekken	1.510 (+179)	(+?)	38 (+?)	71 (+?)	71 (+?)	815 (+?)	206 (+?)	105 (+?)	25 (+?)
	Verslavingszorg en klinische GGZ	Locaties	12 (+1)	2 (+?)	(+?)	1 (+?)	(+?)	7 (+?)	(+?)	1 (+?)	(+?)
	Beschermd wonen	Woonplek	68 (+8)	2 (+?)	3 (+?)	2 (+?)	20 (+?)	12 (+?)	8 (+?)	12 (+?)	1 (+?)
	Paramedische zorg	Paramedici	243 (+29)	9	26	30	36	43	38	48	12

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Toelichting:

- **Dagbesteding:** op basis van de bevolkingsontwikkeling verwachten we een behoefte aan vijf extra dagbestedingslocaties. Deze zijn toegankelijk met een indicatie Jeugdwet, Wmo of Wlz. Dit is indicatief, mogelijk kan een deel van de toekomstige behoefte worden opgevangen in de bestaande locaties. Er is sprake van een overaanbod aan locaties in de Reeshof en West. Op basis van de inwonerontwikkeling is er vraag naar locaties in Oud-Zuid, Oud-Noord en Noord.
- **Toegang Tilburg:** op basis van de groei van het aantal inwoners verwachten we een extra vraag naar een locatie in de Dorpen. De locatiekeuze van deze functie is echter afhankelijk van beleidskeuzes, ambities en kan verder afgewogen worden aan de hand van leeftijd- en leefstijlontwikkelingen in de gebieden en wijken van Tilburg.
- **Huisarts:** er is sprake van een beperkte wachtlijst voor huisartsen in Tilburg. We gaan uit van een tekort van 1 fte huisarts. Aanvullend zijn op basis van de bevolkingsontwikkeling en de referentiewaarde behoefte aan 15 extra huisartsen tot 2040. In de Binnenstad is sprake van een overaanbod. In de overige wijken is sprake van een extra behoefte.
- **Apotheek:** we verwachten een extra behoefte van 3 locaties tot 2040. In de Reeshof en Zuid neemt de vraag af. In Oud-Zuid, Noord, West en de Dorpen neemt de vraag naar extra locaties toe.

Indicatieve behoefte aan gezondheid tot 2040

Toelichting:

- **Tandarts:** er is geen sprake van een wachtlijst voor tandartsen in Tilburg, het huidige aanbod is in balans. Op basis van de bevolkingsontwikkeling en de referentiewaarde is er behoefte aan 14 extra tandartsen tot 2040. In de Dorpen is sprake van een overaanbod, doordat er een twee grotere tandartsenpraktijken zijn gevestigd in Udenhout en Berkel-Enschot. In Noord en Oud-Zuid verwachten we de grootste behoefte tot 2040.
- **Fysiotherapeut:** tot 2040 verwachten we een extra behoefte aan 28 fysiotherapeuten. Er is sprake van een overaanbod in de Binnenstad en een klein overaanbod in de Dorpen en Zuid. De grootste behoefte aan extra fysiotherapeuten is in Noord, Oud-Noord, Oud-Zuid en de Reeshof.
- **Maatschappelijke opvang:** Het gemeentelijk beleid zet zich in op preventie van dak- en thuisloze situaties zodat er op termijn geen extra opvangplekken nodig zullen zijn. Op basis van de bevolkingsontwikkeling en de referentiewaarde verwachten we echter een indicatieve extra behoefte aan 27 opvangplekken. Bij een evenredige spreiding over de gemeente betekent dit extra opvangplekken in alle andere deelgebieden. Maatschappelijke opvang leent zich niet voor een gelijkmatige spreiding over de gemeente op basis van de referentiewaarde en bevolkingsontwikkeling per deelgebied. Dit vraagt om een cluster met opvangplekken in een van de andere deelgebieden of om uitbreiding van bestaande locaties.
- **Consultatiebureau:** op basis van de groei van het aantal jonge kinderen tot 2040 verwachten we een extra vraag naar een consultatiebureau. De locatiekeuze van deze functie is echter afhankelijk van beleidskeuzes, ambities en kan verder afgewogen worden aan de hand van leeftijd- en leefstijlontwikkelingen in de gebieden en wijken van Tilburg. De locatie kan worden gecombineerd in een gezondheidscentrum. Op dit moment is er geen locatie in Oud-Zuid en in de Binnenstad.
- **Woonvoorziening voor ouderen:** het aantal ouderen gaat flink stijgen doordat Tilburg vergrijsd. Uit de Woonzorganalyse blijkt dat er behoefte is aan 4.055 woonplekken met 24-uurs begeleiding in 2040. Waar voorheen deze 24-uurs zorg alleen geleverd werd in intramurale verpleeghuizen, wordt deze zorg in toenemende mate in de eigen woning geleverd. Landelijk beleid is dat er geen uitbreiding plaatsvindt van intramurale verpleegzorg. In plaats kan deze zorg via PGB, MPT of VPT in de huidige woning geleverd worden. Echter zijn niet alle woningen daarvoor geschikt. Daarom zetten we in op de bouw van zorggeschikte woningen in geclusterde woonvormen. Omdat een deel van de mensen de zorg in hun bestaande reguliere woning kunnen ontvangen kan het verschil in behoefte aan 24-uurs zorg en het aanbod aan intramurale verpleegzorg niet 1-op-1 vertaald worden naar de behoefte aan zorggeschikte woningen, maar het geeft wel een goede indicatie. In elk deelgebied is behoefte aan woonzorgvoorzieningen. In Oud-Noord zijn op dit moment de meeste woonvoorzieningen gevestigd. Op basis van de spreiding van het aantal 75+ers betekent dat er een licht overaanbod is in dit deelgebied.
- **Gehandicaptenzorg:** ook de gehandicaptenzorg vraagt om extra plekken, ongeveer 179 extra plekken zijn nodig in 2040. Bij een gelijke spreiding over de deelgebieden betekent dit dat er een flink overaanbod is in Oud-Zuid, doordat daar op dit moment de meeste plekken zijn gevestigd. Gehandicaptenzorg is echter niet een functie die idealiter gelijk over de deelgebieden gespreid dient te worden. De locatiekeuze van deze functie is echter afhankelijk van beleidskeuzes, ambities en kan verder afgewogen worden aan de hand van leeftijd- en leefstijlontwikkelingen in de gebieden en wijken van Tilburg.
- **Verslavingszorg en klinische GGZ:** op basis van de bevolkingsontwikkeling verwachten we een behoefte aan een extra locatie voor verslavingszorg en klinische GGZ. Dit is indicatief, mogelijk kan een deel van de toekomstige behoefte worden opgevangen in de bestaande locaties. Verslavingszorglocaties zijn vooral in en rondom het centrum van Tilburg te vinden. Een logische locatie voor een extra vestiging is dan ook de Binnenstad en Oud-Zuid vanwege de goede bereikbaarheid.
- **Beschermd wonen:** we verwachten een behoefte van 8 extra plekken voor beschermd wonen. Dit is indicatief, mogelijk kan een deel van de toekomstige behoefte worden opgevangen in of nabij bestaande locaties. In Oud-Noord, Oud-Zuid, Reeshof en West zijn clusters van beschermd wonen locaties te vinden.
- **Paramedische zorg:** de bevolkingsgroei zorgt voor een extra behoefte aan 29 paramedici. Het huidige aantal paramedici per deelgebied is niet bekend. De spreiding is berekend op basis van het totaal aantal inwoners per deelgebied. Dit zorgt voor de grootste vraag in West en Oud-Zuid.

5.2 Indicatieve behoefte onderwijs per deelgebied

Aanbod van onderwijs in 2024

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Onderwijs (locaties)		Buitenschoolseopvang	Locaties	62	1	10	7	7	11	16	7	6
		Kinderdagverblijf	Locaties	82	1	10	10	13	14	14	14	6
		Primair onderwijs	Locaties	60		8	7	8	10	13	10	4
		Voortgezet onderwijs	Locaties	15		1	4		2	2	4	2
		Speciaal basisonderwijs	Locaties	3			1		1	1		
		Speciaal onderwijs	Locaties	3							2	1
		Voortgezet speciaal onderwijs	Locaties	4					2		1	1

* Incl. dislocaties / dependance

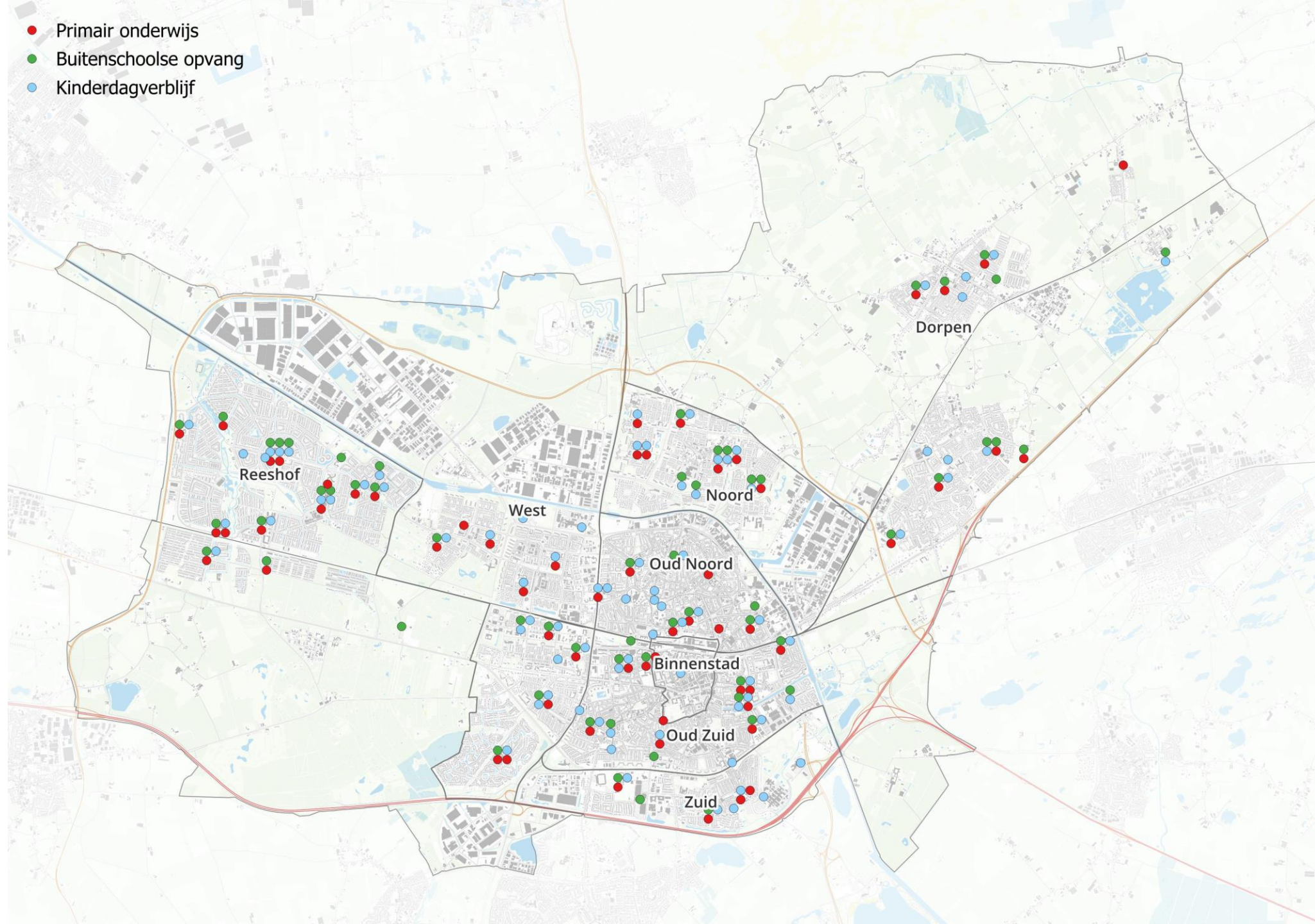
		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Onderwijs		Buitenschoolseopvang	Kindplaatsen	4.449	90	682	336	426	637	1.334	672	272
		Kinderdagverblijf	Kindplaatsen	3.827	31	456	411	547	631	808	692	251
		Primair onderwijs	Leerlingen	15.557		2.137	1.900	1.811	2.415	3.842	2.752	700
		Voortgezet onderwijs	Leerlingen	12.978		410	1.749		2.338	2.798	3.218	2.465
		Speciaal basisonderwijs	Leerlingen	576			169		168	239		
		Speciaal onderwijs	Leerlingen	707							400	307
		Voortgezet speciaal onderwijs	Leerlingen	697					168		192	337

Toelichting:

- In de bovenste tabel zijn locaties inclusief dislocaties per type onderwijsvoorziening weergegeven. Deze zijn op de volgende pagina weergegeven in een kaart. Daarbij valt op dat in de Binnenstad geen onderwijsvoorzieningen zijn gevestigd. In de onderste tabel zijn de leerlingenaantallen en kindplaatsen per deelgebied in Tilburg weergegeven.

Aanbod onderwijs in kaart

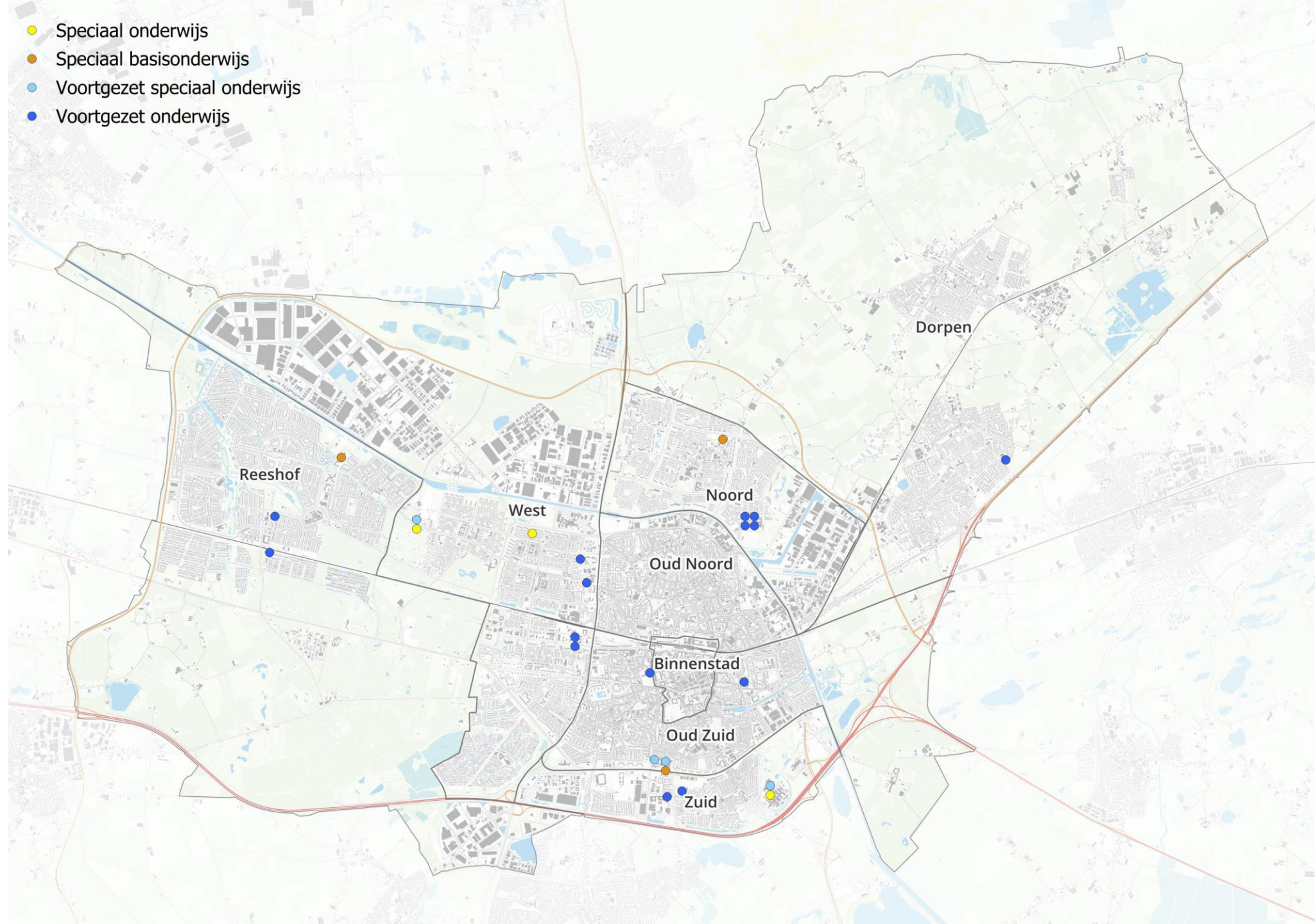
Deel I

Aanbod onderwijs in kaart

Deel II

- Speciaal onderwijs
- Speciaal basisonderwijs
- Voortgezet speciaal onderwijs
- Voortgezet onderwijs

Indicatieve behoefte aan onderwijs tot 2040

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Onderwijs		Buitenschoolseopvang	Kindplaatsen	4.852 (+403)	81 (-9)	786 (+104)	546 (+210)	426	611 (-26)	1.196 (-138)	830 (+158)	377 (+105)
		Kinderdagverblijf	Kindplaatsen	4.351 (+524)	32 (+1)	467 (+11)	591 (+180)	657 (+110)	673 (+42)	658 (-150)	985 (+293)	288 (+37)
		Primair onderwijs	Leerlingen	16.930 (+1.373)	64 (+64)	2.415 (+278)	2.864 (+964)	1.863 (+52)	2.156 (-259)	3.167 (-675)	3.163 (+411)	1.239 (+539)
		Voortgezet onderwijs	Leerlingen	12.978 (-3)		410	1.749		2.338	2.798	3.218	2.465
		Speciaal basisonderwijs	Leerlingen	628 (+52)			169 (+?)		168 (+?)	239 (+?)		
		Speciaal onderwijs	Leerlingen	707 (+64)							400 (+?)	307 (+?)
		Voortgezet speciaal onderwijs	Leerlingen	697 (+130)					168 (+?)		192 (+?)	337 (+?)

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1). In bovenstaande tabel zijn het aantal leerlingen en aantal kindplaatsen weergegeven.

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Onderwijs (locaties)		Buitenschoolseopvang	Locaties	62 (+6)	1	11 (+1)	10 (+3)	7	11	14 (-2)	7 (+2)	7 (+1)
		Kinderdagverblijf	Locaties	93 (+11)	1	10	14 (+4)	15 (+2)	15 (+1)	11 (-3)	20 (+6)	7 (+1)
		Primair onderwijs	Locaties	64 (+4)		9 (+1)	11 (+4)	7 (-1)	8 (-2)	12 (-1)	12 (+2)	5 (+1)
		Voortgezet onderwijs	Locaties	15 (+0)		1	4		2	2	4	2
		Speciaal basisonderwijs	Locaties	3 (+0)			1		1	1		
		Speciaal onderwijs	Locaties	3 (+0)							2	1
		Voortgezet speciaal onderwijs	Locaties	5 (+1)					2 (+?)		1 (+?)	1 (+?)

* In bovenstaande tabel zijn is aantal onderwijslocaties weergegeven.

Indicatieve behoefte aan onderwijs tot 2040

Toelichting:

Op de vorige pagina zijn het aantal leerlingen en het aantal kindplaatsen per deelgebied geprognosticeerd. De prognose voor de gemeente Tilburg voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs, voorgezet speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs zijn afkomstig uit de gemeentelijke leerlingenprognoses. Deze zijn vervolgens op basis van de referentiewaarde en de bevolkingsontwikkeling per deelgebied onderverdeeld. Met behulp van het gemiddeld aantal leerlingen/kindplaatsen per vestiging is de behoefte aan vestigingen in beeld gebracht. Deze zijn afgezet tegen de bestaande locaties (aanbod). Dit leidt tot de volgende inzichten:

- **Buitenschoolse opvang:** door de daling van de bevolking in de Reeshof tot 2040 verwachten we een afname van het aantal kinderen. Daarmee daalt de behoefte aan locaties voor buitenschoolse opvang in de Reeshof. In West, Noord, de Dorpen en Zuid neemt het aantal kinderen toe, wat ook vraagt om een toevoeging van het aantal bso-locaties. Daarbij ligt de nadruk op West en Noord.
- **Kinderdagverblijf:** de behoefte aan kinderdagverblijven is in West het grootst. Daarin verschilt de behoefte aan kinderdagverblijven met de behoefte aan bso-locaties, waarin juist de grootste behoefte in Noord is. Dit komt doordat juist in West het aantal jonge kinderen in de leeftijdscategorie 0-4 jaar het sterkst toeneemt. Ook neemt de behoefte in Oud-Noord en Noord toe.
- **Primair onderwijs:** vanwege de woningbouwuitbreidingen is in Noord tot 2040 behoefte aan vier extra basisscholen op basis van de stichtingsnorm van 263 leerlingen per vestiging. Dit wijkt af van het IHP waarin de toevoeging van twee basisscholen zijn geprognosticeerd. Ook in de Dorpen, Zuid en West is behoefte aan extra scholen voor het basisonderwijs. Er ontstaan tot 2040 overschotten in Oud Noord, Oud Zuid en de Reeshof. In totaal neemt het aantal leerlingen met 1.373 toe tot 2040.
- **Voortgezet onderwijs:** Uit het integraal huisvestingsplan blijkt dat tot 2034 er een daling plaatsvindt van 600 leerlingen. Uit de leerlingenprognoses tot 2040 blijkt dat het aantal leerlingen daarna weer toeneemt, tot ongeveer hetzelfde niveau als in 2024 (verschil -3). Dit vraagt om geen toevoeging van extra locaties voor het voortgezet onderwijs.
- **Speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs:** idealiter wordt dit type onderwijs geïntegreerd in scholen van het regulier basisonderwijs en wel op zo'n manier dat een bij de vraag passend dekkend aanbod in de wijk ontstaat, verspreid over de verschillende buurten in die wijk. Hierdoor kunnen kinderen letterlijk 'in de buurt blijven'. Het IHP geeft aan dat het toekomstig leerlingenaantallen lastig is in te schatten. Uit de behoefteberekening op de vorige pagina blijkt dat de leerlingen in het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs met respectievelijk 52 en 64 zullen toenemen. In het IHP staat beschreven dat – om groei van leerlingen op te vangen – dat bij nieuwbouw van (reguliere) primair onderwijslocaties het gebouw flexibel moet worden ingericht. Zodat er ook kleine lokale voor kleinere groepen kunnen worden ingericht. Daarmee wordt de behoefte bij het regulier basisonderwijs opgevangen.
- **Speciaal voortgezet onderwijs:** in de afgelopen jaren is de vraag naar het voortgezet speciaal onderwijs gestegen. In het MIHP V0 wordt op dit moment gedacht aan een locatie voor het VSO in Noord. Dit ligt ook in lijn met de leerlingenprognoses voor het voortgezet speciaal onderwijs. Naar verwachting neemt het aantal leerlingen toe met 130 tot 2040.

5.3 Indicatieve behoefte cultuur per deelgebied

Aanbod van cultuur in 2024

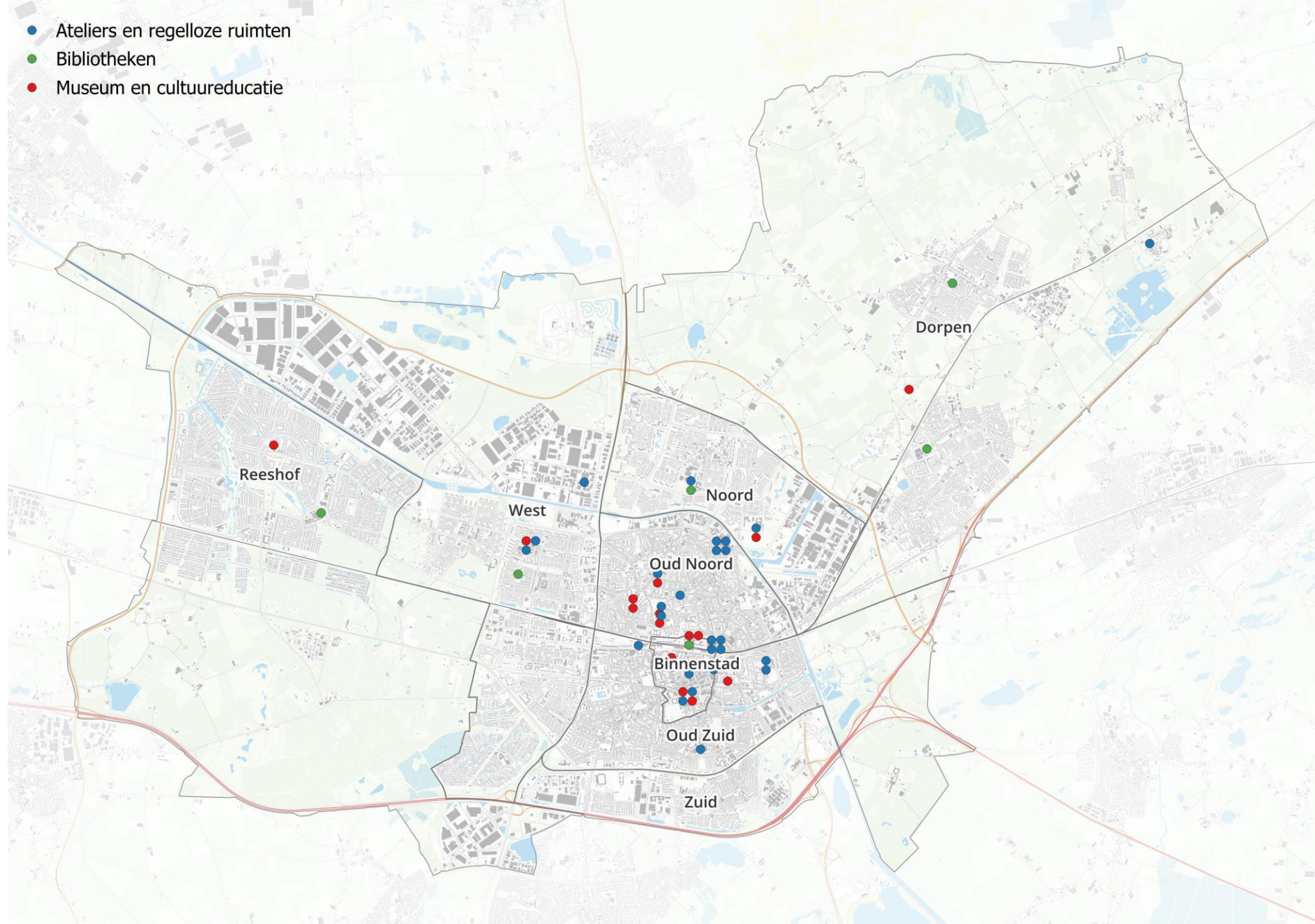
	Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Cultuur	Atelier- en oefenruimte en studio	Locaties	245	11		14	97	110		13	
	Bibliotheken	Locaties	6	1	2	1			1	1	
	Cultuur in het publieke domein	Objecten	240	-	-	-	-	-	-	-	-

Toelichting:

- **Atelier- en oefenruimte en studio:** De gemeente Tilburg heeft de ambitie voor het realiseren van structureel en betaalbaar aanbod van minimaal 250 ateliers, met een streefcijfer van 300 ateliers. Op dit moment zijn er 245 ateliers waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft. In de Dorpen, Reeshof en Zuid zijn op dit moment geen ateliers gevestigd.
- **Bibliotheken:** In Tilburg zijn 6 bibliotheken gevestigd. Begin 2025 wordt een extra bibliotheek opgeleverd in Groenewoud (Zuid). Oud-Noord en Oud-Zuid hebben geen bibliotheek vestiging.
- **Cultuur in het publieke domein:** Er zijn 240 culturele objecten zoals kunstwerken, standbeelden, muurschilderingen en bewegende uitingen van cultuur in het publieke domein. Het is niet bekend hoeveel objecten er per deelgebied zijn.

Aanbod cultuur in kaart

- Ateliers en regelloze ruimten
- Bibliotheken
- Museum en cultuureducatie

Indicatieve behoefte aan cultuur tot 2040

	Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Cultuur	Atelier- en oefenruimte en studio	Locaties	340 (+95)	13 (+2)	36 (+36)	42 (+28)	51 (-46)	60 (-50)	53 (+53)	68 (+55)	17 (+17)
	Bibliotheken	Locaties	9 (+3)	1	2	1	1 (+1)	1 (+1)	1	1	1 (+1)
	Cultuur in het publieke domein	Objecten	272 (+32)	+1	+3	+4	+5	+6	+5	+6	+2

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Toelichting:

- **Atelier- en oefenruimte en studio:** Bovenstaande verdeling wijst uit dat er op dit moment een scheve verdeling is in het aantal ateliers in Tilburg. De Reeshof en de Dorpen hebben geen ateliers, Oud-Noord en Oud-Zuid hebben er juist te veel volgens de referentiewaarde en het aantal inwoners in deze gebieden. Een van de vestigingscriteria voor ateliers-, oefenruimten en studio's is de betaalbaarheid. Deze is afhankelijk van beschikbaarheid van (tijdelijke leegstand van) vastgoed en de locatie. In bovenstaande verdeling gaan we uit van een gelijke spreiding over de wijken op basis van het aantal inwoners. Maar in de locatiekeuze is echter de betaalbaarheid belangrijker dan de spreiding. Dit vraagt om een kwalitatieve afweging ten aanzien van atelierlocaties.
- **Bibliotheken:** Tilburg heeft volgens de norm van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorziening (WSOB) een tekort van minimaal twee bibliotheeklocaties. Begin 2025 is een van deze twee locaties gerealiseerd in Groenewoud (Zuid). Daarnaast is op basis van de bevolkingsontwikkeling nog een extra (derde) locatie benodigd. Daarmee komt Tilburg uit op een behoefte van 9 (+3) locaties in 2040. Voor een optimale spreiding van de voorziening zijn de bibliotheken over alle acht gebieden verspreid, deelgebied Dorpen heeft twee locaties (een locatie in Berkel-Enschot en een locatie in Udenhout). Dit betekent dat er een locatie wordt toegevoegd in Oud-Noord en Oud-Zuid (aanvullend op de nieuwe locatie in Groenewoud/Zuid). De locatiekeuze voor een bibliotheek is echter afhankelijk van beleidskeuzes en ambities. Deze kan verder afgewogen worden aan de hand van leeftijd- en leefstijlontwikkelingen in de gebieden en wijken van Tilburg (zie hoofdstuk 7 voor stappenplan).
- **Cultuur in het publieke domein:** Er zijn op dit moment 240 culturele uitingen in het publieke domein. Het gaat daarbij om muurschilderingen, standbeelden, maar ook kunstwerken met een bewegende of interactieve component. De exacte locaties van cultuur in het publieke domein zijn niet geïnventariseerd. Er is wel bekend dat er ongeveer 240 culturele uitingen in Tilburg zijn. Bij toepassen van de referentiewaarde per wijk zou dit betekenen dat er in de Reeshof sprake zou zijn van een krimp van de bevolking en dus geen behoefte aan nieuwe culturele uitingen in het publieke domein. Toch hebben bestaande inwoners van de Reeshof ook een behoefte aan deze culturele voorziening. Daarom is in de behoefteberekening rekening gehouden met het aandeel inwoners per deelgebied, als aandeel van de totale inwoners in Tilburg. Daarmee is voor alle gebieden een behoefte berekend.

5.4 Indicatieve behoefte ontmoeting per deelgebied

Aanbod van ontmoeting in 2024

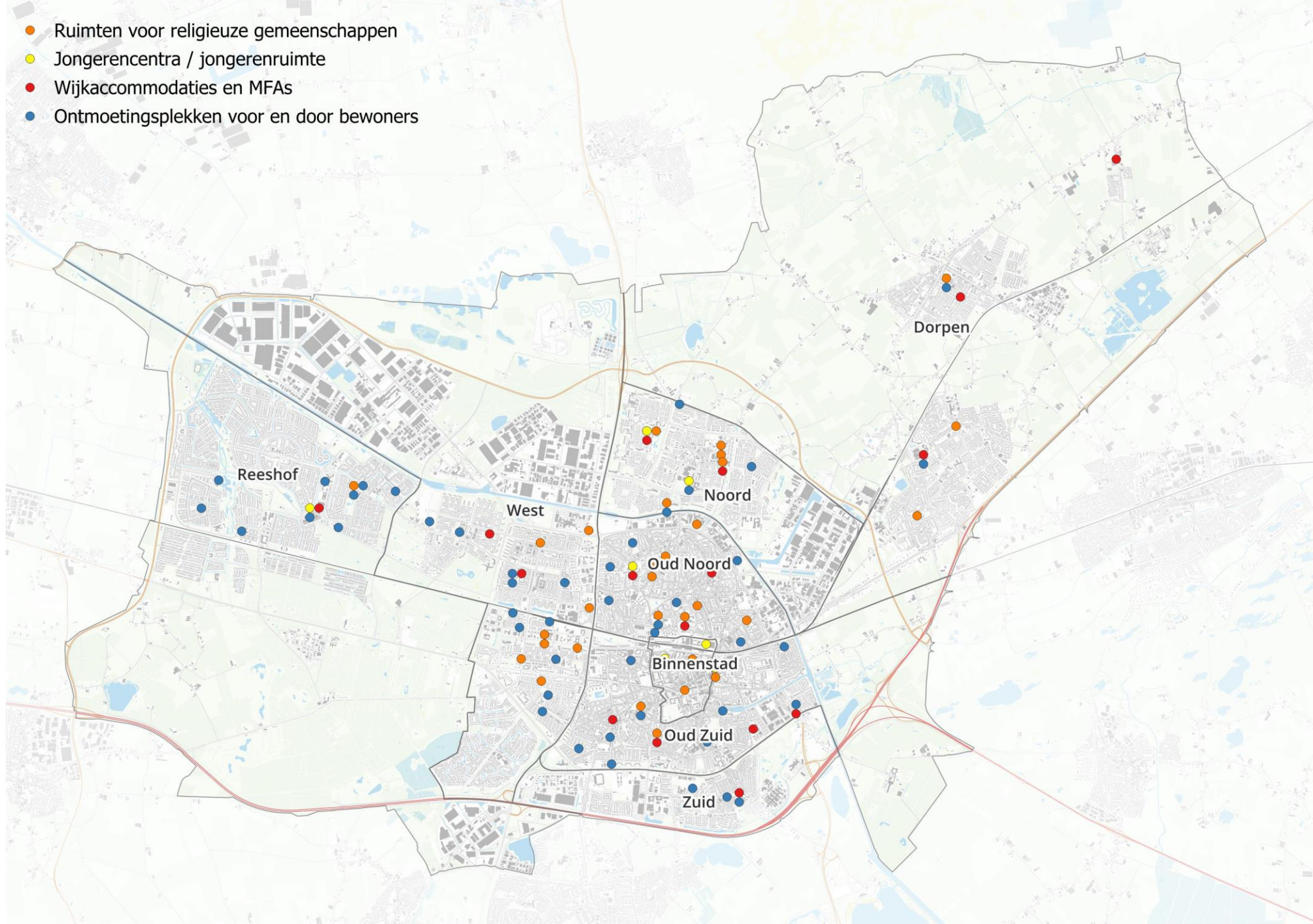
		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Ontmoeting		Wijkaccommodaties en MFAs	Locaties	16	-	3	2	3	4	1	2	1
		Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	Locaties	46	-	2	4	8	9	9	11	3
		Jongerencentra / jongerenruimte	Locaties	7	2		2	1	1	1		
		Ruimte voor religieuze gemeenschappen	Locaties	30	2	3	5	8	3	1	8	

Toelichting:

- **Wijkaccommodaties en MFAs:** Er zijn zestien wijkaccommodaties en MFAs in Tilburg. Dit zijn locaties waar de gemeente een subsidierelatie mee heeft. De Binnenstad heeft geen locatie. De meeste locaties zijn gevestigd in Oud-Zuid.
- **Ontmoetingsplekken voor en door bewoners:** In Tilburg zijn 46 ontmoetingsplekken voor en door bewoners. Dit zijn plekken die overwegend op initiatief van bewoners zijn gerealiseerd met een grote rol voor vrijwilligers in het beheer en de activiteiten. De meeste locaties zijn te vinden in West, Oud-Zuid en de Reeshof.
- **Jongerencentra / jongerenruimten:** Tilburg heeft twee jongerencentra met een stedelijke functie; V39 en de Hall of Fame. In de wat verder van het centrum gelegen wijken zijn enkele kleinere jongerenruimten bij bestaande wijkaccommodaties, zoals bij de Heyhoef het souterrain van de Ypelaer en de Dizz. Studio Noord en WaeveBy zijn recent mede op initiatief van jongeren(organisaties) gefaciliteerd.
- **Ruimte voor religieuze gemeenschappen:** Tilburg heeft op 30 ruimten voor religieuze gemeenschappen. Dit zijn locaties waar actief geloof wordt uitgeoefend. De meeste locaties zijn gevestigd in Oud-Noord en in West. Naast deze locaties zijn er ook locaties of religieuze gebouwen in Tilburg waar niet meer actief religie wordt uitgeoefend, deze zijn niet meegenomen in de inventarisatie.

Aanbod ontmoeting in kaart

- Ruimten voor religieuze gemeenschappen
- Jongerencentra / jongerenruimte
- Wijkaccommodaties en MFAs
- Ontmoetingsplekken voor en door bewoners

Indicatieve behoefte aan ontmoetingslocaties tot 2040

	Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Ontmoeting	Wijkaccommodaties en MFAs	Locaties	18 (+2)	1 (+1)	2 (-1)	2	3	3 (-1)	3 (+2)	4 (+2)	1
	Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	Locaties	52 (+6)	2 (+2)	6 (+4)	7 (+3)	8	9	8 (-1)	10 (-1)	3
	Jongerencentra / jongerenruimte	Locaties	9 (+2)	2		3 (+1)	1	1	1	1 (+1)	
	Ruimten voor religieuze gemeenschappen	Locaties	30 (+?)	2 (+?)	3 (+?)	5 (+?)	8 (+?)	3 (+?)	1 (+?)	8 (+?)	

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Toelichting:

- **Wijkaccommodaties en MFAs:** Op basis van de referentiewaarde en de bevolkingsontwikkeling verwachten we een toekomstige behoefte van +2 tot 2040 in Tilburg. Daarmee komt het totaal aantal wijkaccommodaties en MFAs op 18 in 2040. De grootste inwonersgroei vindt plaats in West en Noord. Echter er is op dit moment – op basis van het inwonersaantal – sprake van een overaanbod in Oud-Zuid, en een onderaanbod in de Reeshof. De locatiekeuze van deze functie is echter afhankelijk van beleidskeuzes, ambities en kan verder afgewogen worden aan de hand van leeftijd- en leefstijlontwikkelingen in de gebieden en wijken van Tilburg.
- **Ontmoetingsplekken voor en door bewoners:** De gemeente wil bewonersinitiatieven voor ontmoetingsplekken faciliteren, vooral waar nabijheid van belang is en wijkcentra op te grote afstand liggen.
- **Jongerencentra / jongerenruimten:** Op basis van de referentiewaarden verwachten we een toekomstige behoefte van +2 tot 2040. In deelgebieden Dorpen, West en Zuid neemt het aantal jongeren in de leeftijdscategorie 12-18 jaar (de doelgroep) het sterkst toe. De locatiekeuze van deze functie is echter afhankelijk van beleidskeuzes, ambities en kan verder afgewogen worden aan de hand van leeftijd- en leefstijlontwikkelingen in de gebieden en wijken van Tilburg.
- **Ruimte voor religieuze gemeenschappen:** De gemeente heeft een faciliterende rol bij initiatieven vanuit religieuze gemeenschappen die een eigen ruimte willen gaan realiseren en financieren. De gemeente heeft daar geen actieve rol en hanteert ook geen referentiewaarde. In Tilburg (en Nederland) is een dualiteit ten aanzien van ruimten voor religieuze gemeenschappen. Enerzijds loopt het gebruik van Christelijke religieuze gebouwen terug. Anderzijds ontstaat een vraag naar religieuze gebouwen voor andere religieuze stromingen. Dit dient mee genomen te worden in een ontwikkeling van een wijk en vraagt om een kwalitatieve afweging (maatwerk).

5.5 Indicatieve behoefte openbare ruimte per deelgebied

Aanbod van openbare ruimte in 2024

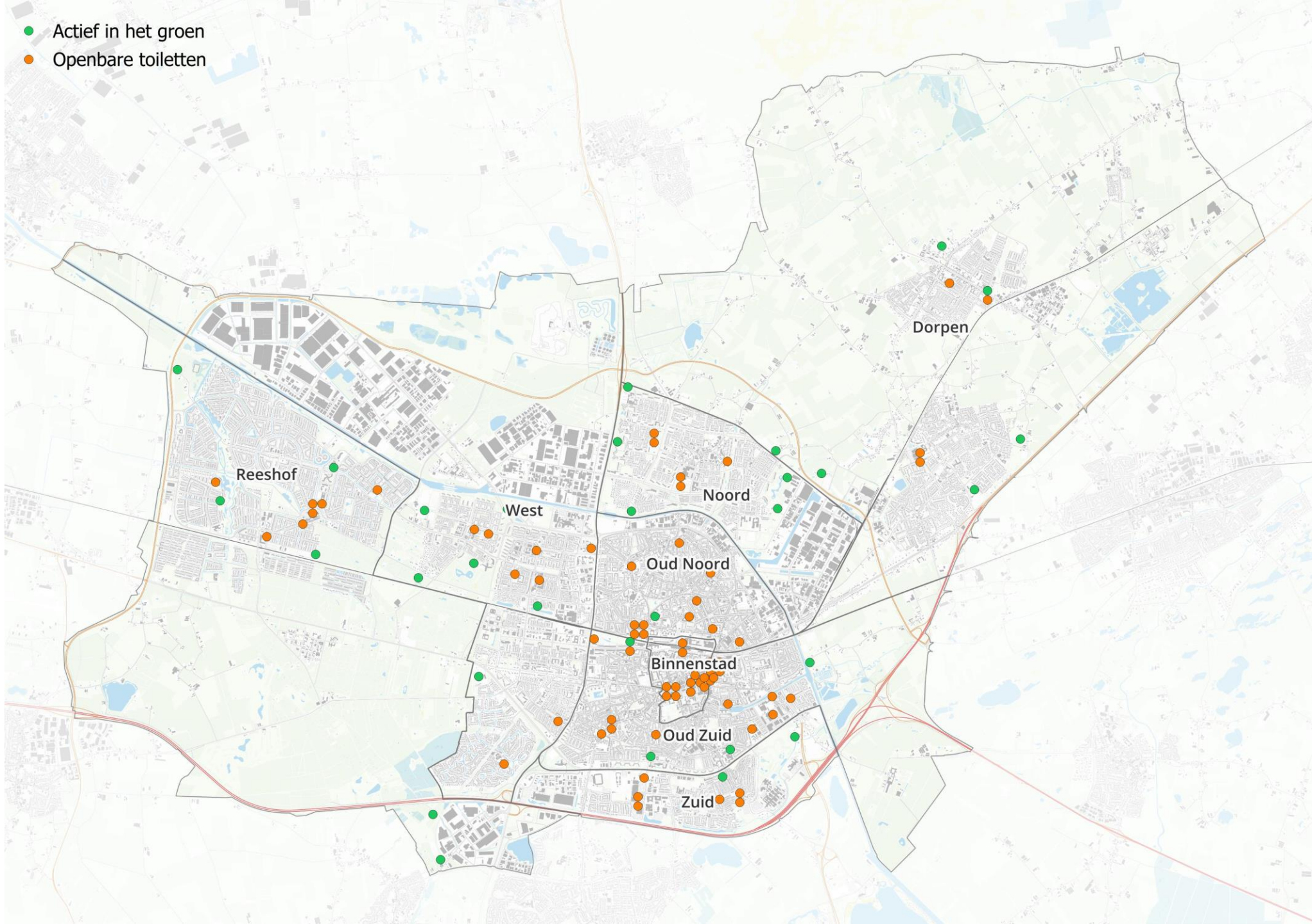
		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Openbare ruimte		Buurtplek	Locaties	170	2	21	27	23	22	42	26	7
		Blokplek	Locaties	158	1	27	11	19	20	54	17	9
		Verwijsplek	Locaties	13		2	1			6	1	3
		Actief in het groen	m ²	351.000 m ²		96.500 m ²	55.500 m ²	5.000 m ²	11.000 m ²	47.500 m ²	104.000 m ²	31.500 m ²
		Openbare toiletten	Locaties	72	15	4	5	11	16	7	8	6

Toelichting:

Niet alle elementen van de openbare ruimte zijn onderdeel van de inventarisatie in deze Bouwsteen. Er zijn daarom een aantal grote ruimtegebruikers wel meegenomen, wat voor de betreffende onderwerpen een realistisch beeld geeft en daarmee richting aan de opgaven. De Bouwsteen biedt dus niet een volledig beeld van de gehele opgave in de openbare ruimte in Tilburg, maar slechts een klein deel van de opgave.

- **Buurtplekken, blokplekken en verwijsplekken** bieden gelegenheid om te Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS). Op centrale buurtplekken zorgen we voor voldoende aanbod voor één of meer buurten. De nadruk ligt bij deze plekken op sport en bewegen in een speellandschap in plaats van op één speelplek. Blokplekken voorzien in een specifieke behoefte van een doelgroep. Denk aan een extra trapveld voor de jeugd of een paar toestellen voor kinderen. Dit zijn eenvoudiger ingerichte plekken, en er is minder investering nodig dan op een buurtplek. Verwijsplekken zijn plekken in de buitenruimte waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten (jongerenontmoetingsplek).
- **Actief in het groen:** Onder actief in het groen verstaan we ruimte voor kinderboerderijen, volkstuinen, stadslandbouw en scoutinglocaties.
- **Openbare toiletten:** Dit zijn locaties waarbij de toiletten (semi)openbaar toegankelijk zijn. De meeste openbare toiletten zijn gevestigd in bestaande winkelgebieden. De locaties zijn qua aantallen scheef verdeeld over de acht deelgebieden.

Aanbod openbare ruimte in kaart

Indicatieve behoefte aan openbare ruimte tot 2040

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Openbare ruimte		Buurtplek	Locaties	170 (+27)	1 (-1)	27 (+6)	33 (+6)	23	26 (+4)	35 (-7)	38 (+12)	14 (+7)
		Blokplek	Locaties	197 (+39)	9 (+7)	21 (-6)	25 (+14)	29 (+10)	35 (+15)	31 (-23)	39 (+22)	10 (+1)
		Verwijsplek	Locaties	31 (+18)	1 (+1)	3 (+1)	7 (+6)			9 (+3)	3 (+2)	8 (+5)
		Actief in het groen	m ²	+36.000 m ²	+ (?)	+ (?)	+ (?)	+ (?)	+ (?)	+ (?)	+ (?)	+ (?)
		Openbare toiletten	Locaties	82 (+?)	+ (?)	+ (?)	+ (?)	+ (?)	+ (?)	+ (?)	+ (?)	+ (?)

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Toelichting:

- **Buurtplekken:** In Tilburg is een geschat tekort van 10 buurtplekken. Met de groei van het aantal kinderen tot 2040 bedraagt de behoefte inclusief dit tekort, ongeveer 27 buurtplekken. In de Reeshof daalt het aantal kinderen, waardoor er een overschot is van zeven plekken. In de Binnenstad gaat dit om één plek.
- **Blokplek:** De extra behoefte aan blokplekken bedraagt ongeveer 39 plekken. Er is in de Dorpen en in de Reeshof sprake van een overschot aan voorzieningen. De behoefte in 2040 ligt in deze gebieden lager. In West en Oud-Zuid zijn de grootste tekorten in de toekomst.
- **Verwijsplekken:** Er is sprake van een tekort aan verwijsplekken in Tilburg. Volgens het BOSS-onderzoek is er behoefte aan 9 plekken in de Reeshof, 7 plekken in Noord, 3 plekken in West, 8 plekken in Zuid en 3 plekken in de Dorpen. Op basis van de groei van het aantal jongeren en de referentiewaarde is tot 2040 nog een extra plek nodig. Jongeren ontmoeten elkaar graag in de Binnenstad, dit lijkt daarmee een logische locatie voor deze plek. De flinke toename in behoefte van verwijsplekken in Noord en Zuid dient te worden gespreid over Oud-Noord en Oud-Zuid, omdat deze in het BOSS-onderzoek samen zijn gevoegd onder een gebied.
- **Actief in het groen:** Er is ongeveer 351.000 m² aan aanbod in de gemeente. Naar verwachting verandert het gebruik van deze locaties. Zo is de verwachting dat kinderboerderijen minder geaccepteerd zijn in de toekomst en dat de vraag naar ruimte voor volkstuinen zal toenemen. Op basis van de referentiewaarde en de bevolkingsontwikkelingen verwachten we een extra ruimtevraag van 3,6 ha (36.000 m²). Het realiseren van deze ruimte is een kwalitatieve afweging. Logische locaties hiervoor zijn aan de randen van de gemeente nabij het buitengebied.
- **Openbare toiletten:** Voor de binnenstad omarmen we de norm die door de Toilettalliantie wordt gehanteerd. Dit betekent: maximaal 500 meter tussen de openbaar toegankelijke toiletten op locaties waar meer dan 2.000 mensen per dag komen. Tijdens het winkelen én ook tijdens het uitgaan. Dit betekent dat we ook willen dat in de avond en nacht mindervaliden de beschikking hebben over een toegankelijk toilet. Buiten de binnenstad kijken we vooral naar plekken waar geconcentreerd mensen samenkomen, op gezette tijden, denk aan: wijkwinkelcentra, wijkcentra, parken en kinderboerderijen. Ook hier willen we voldoende openbare of opengestelde toegankelijke toiletten aanbieden tijdens de openingstijden van de betreffende locatie.

5.6 Indicatieve behoefte sport per deelgebied

Aanbod van sport in 2024

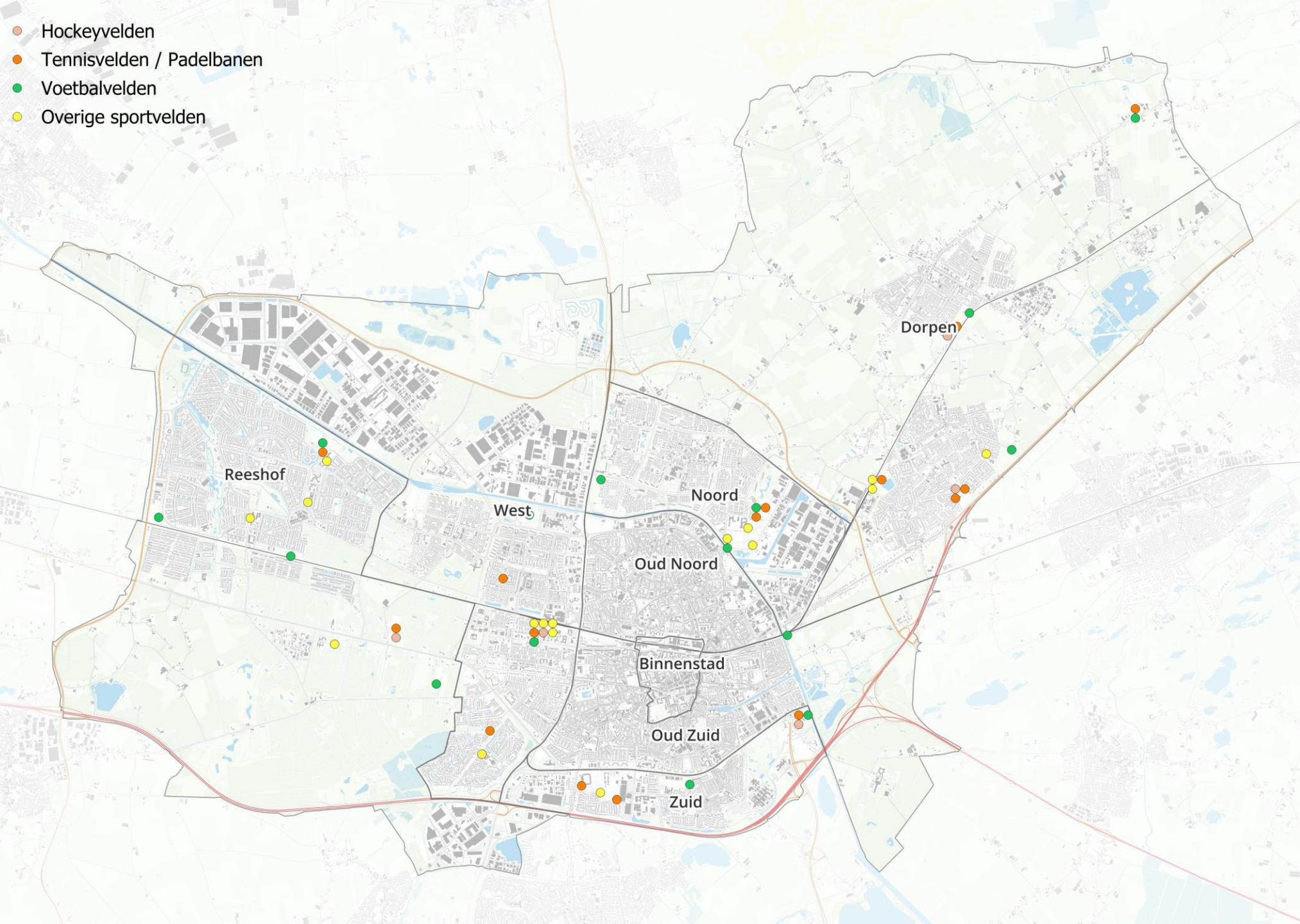
		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Sport		Padelbanen	Banen	28		3	2			4	13	6
		Commerciële sport	Locaties	40	6	3	3	11	6	5	3	3
		Sporthallen	Locaties	15		2	2			3	4	4
		Gymzaal	Locaties	68		5	11	7	12	13	14	6
		Voetbalvelden	Velden	72,4		12,6	21,7			20,1	14,9	3,1
		Hockeyvelden	Velden	16		4					9	3
		Tennisvelden	Velden	94		27		11		8	24	24
		Zwembaden	Locaties	5			1			2	1	1
		Overige sportvelden	Velden	15		4	5			2	4	

Toelichting (indien relevant):

- **Gymzalen:** Er zijn 68 gymzalen in Tilburg, een groot deel daarvan is gevestigd bij primair onderwijslocaties ten behoeve van het bewegingsonderwijs.
- **Commerciële sport:** Hiermee bedoelen we commercieel uitgebaat regulier vastgoed, waaronder trampolineparken, biljart & pool, klimwanden, fitness, kartbanen, bowlingbanen en skibanen. Dit is exclusief kleinschalige commerciële sportlocaties zoals yogastudio's en kickboxscholen. In totaal gaat het om 40 locaties in Tilburg.
- **Zwembaden:** in Tilburg zijn vijf zwembaden die toegankelijk zijn voor inwoners. Daarbij gaat het om Zwembad de Reeshof, de Drieburcht en Stappegoor en de twee locaties van Aquamarant (Daniël Brouwerpark en 't Hooge Veer).
- **Sporthallen, voetbalvelden, hockeyvelden, tennisvelden:** voor de inventarisatie van het aanbod en de behoefteberekening tot 2040 baseren we ons op het Mulieronderzoek uit 2023.
- **Overige sportvelden:** deze bestaan uit velden voor atletiek, handbal, honk- en softbal, korfbal en rugby. In totaal zijn er vijftien velden verspreid over de sportparken in vier deelgebieden.

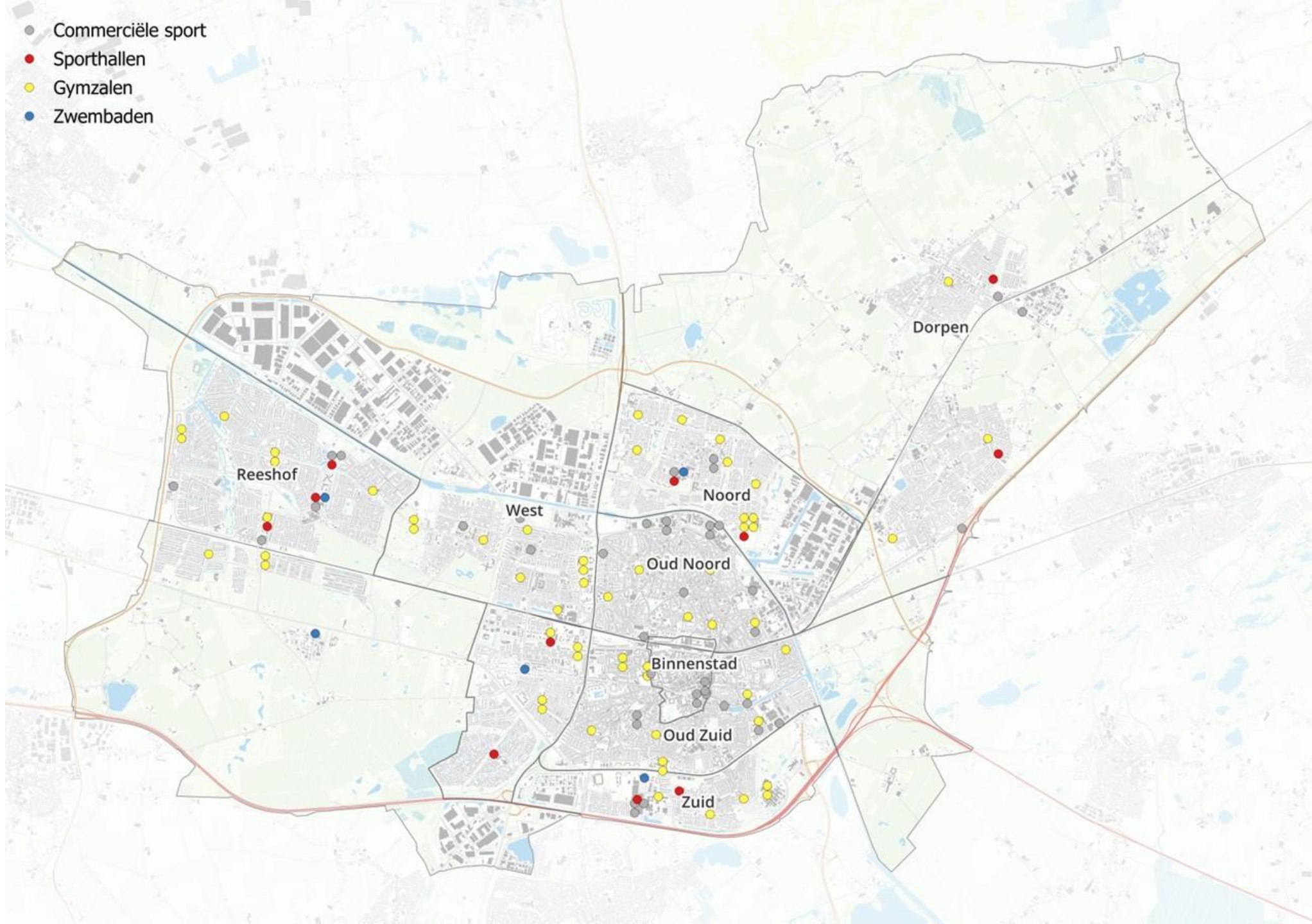
Aanbod sport in kaart

Deel I

Aanbod sport in kaart

Deel II

Indicatieve behoefte aan sport tot 2040

	Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud-Noord	Oud-Zuid	Reeshof	West	Zuid
Sport	Padelbanen	Banen	45 (+17)	1 (+1)	5 (+2)	4 (+2)	3 (+3)	3 (+3)	7 (+3)	16 (+3)	7 (+1)
	Commerciële sport	Locaties	54 (+14)	2 (-4)	6 (+3)	7 (+4)	8 (-3)	10 (+4)	8 (+3)	11 (+8)	3
	Sporthallen	Locaties	17 (+2)		2	3 (+1)			3	5 (+1)	4
	Gymzaal	Locaties	68 (+1)		5	12	8	12	13	14	6
	Voetbalvelden	Velden	74,8 (+2,4)		14,6 (+2)	23,7 (+2)			16,1 (-4)	16,8 (+2)	3,5 (+0,4)
	Hockeyvelden	Velden	17 (+1)								4 (+1)
	Tennisvelden	Velden	96 (+2)		27		11		8	24	26 (+2)
	Zwembaden	Locaties	6 (+1)	(+?)	(+?)	1 (+?)	(+?)	(+?)	2 (+?)	1 (+?)	1 (+?)
	Overige sportvelden	Velden	15 (+0)		4	5			2	4	

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Toelichting:

- **Padelbanen:** in Tilburg zijn 28 padelbanen. Uit het Mulieronderzoek blijkt dat een vraag naar 40 padelbanen in Tilburg in 2026. Op basis van de bevolkingsontwikkeling betekent dit nog eens een extra behoefte van 5 padelbanen tot 2040.
- **Commerciële sport:** de groei van het aantal inwoners betekent ook een groei van het aantal commerciële sportlocaties. Bij toepassing van de referentiewaarde verwachten we een extra behoefte van 14 locaties tot 2040 (totaal behoefte 54). Er is sprake van een overschot aan locaties in de Binnenstad. In de overige wijken is sprake van een tekort en extra behoefte tot 2040. De grootste behoefte ontstaat in West. Een deel van de commerciële sportfuncties zijn echter locaties met flinke oppervlakten (denk aan een klimhal), dit vraagt om locaties aan de (rafel)randen van de gemeente. Denk daarbij aan locaties op bedrijventerreinen. Een ideale spreiding over de acht deelgebieden is dan niet mogelijk.
- **Sporthallen:** Het huidige aanbod bestaat uit 15 sporthallen in Tilburg. Volgens het Mulieronderzoek is de behoefte tussen de 13 en 17 sporthallen, daarmee komt Tilburg uit op het gemiddelde van de behoefte. De behoefte tot 2040 groeit naar 15 tot 19 sporthallen, gemiddeld 17. Hiermee neemt de behoefte toe met 2 sporthallen tot 2040. Mulier geeft aan dat Noord(oost) en West logische locaties zijn vanwege de verwachte toename in het aantal zaalsporters.
- **Gymzaal:** Over de behoefte aan gymzalen wordt in het Mulieronderzoek geen uitspraak gedaan. De gemeente Tilburg heeft in vergelijking met het Nederlands gemiddelde en referentiegemeenten relatief veel gymzalen. Door het overaanbod is geen behoefte aan extra gymzalen op de korte termijn. Als we de (landelijke) referentiewaarde toepassen betekent dit een extra behoefte van 1 gymzaal tot 2040.

Indicatieve behoefte aan sport tot 2040

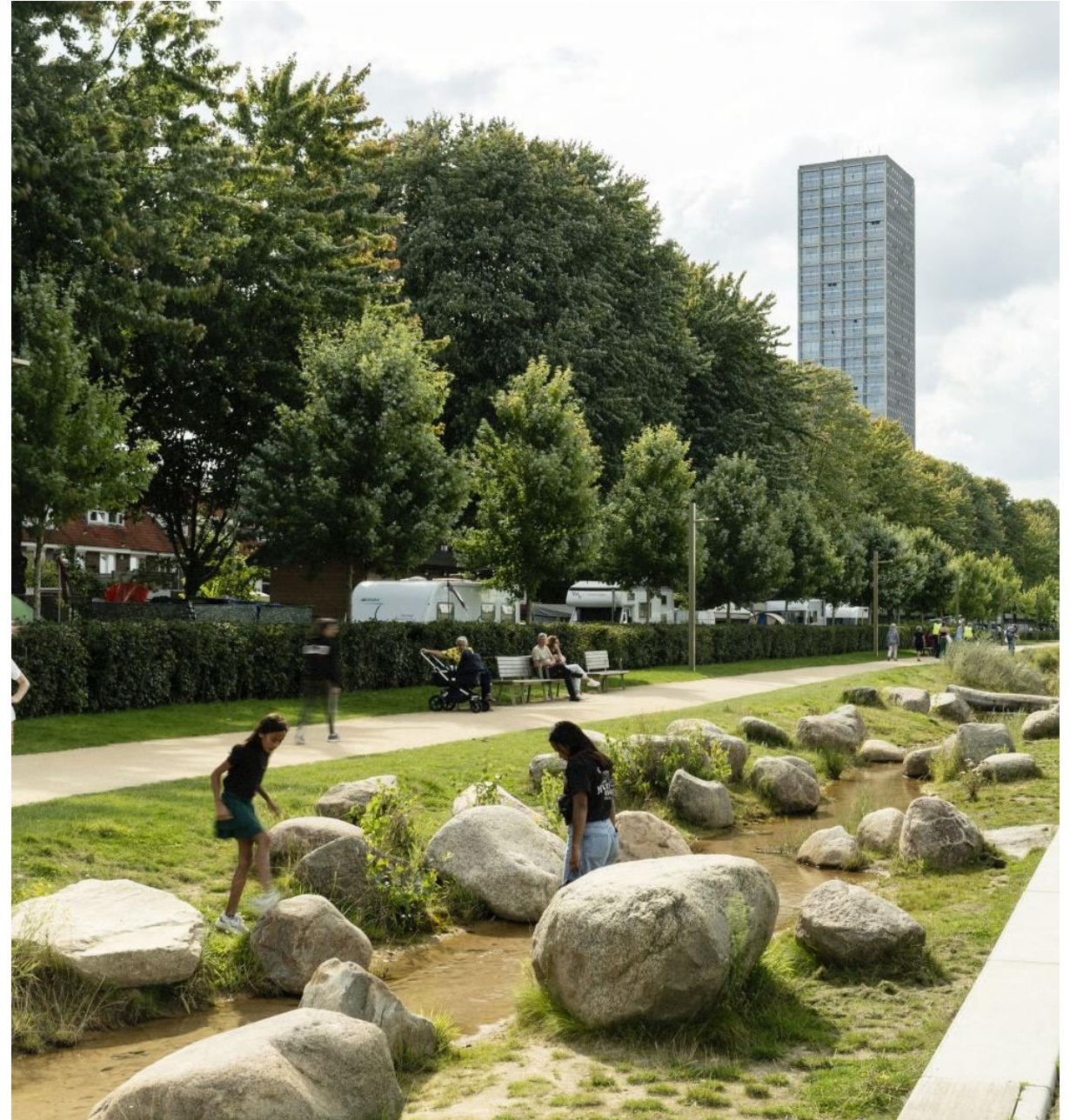
Toelichting:

- **Voetbalvelden:** Uit het Mulieronderzoek blijkt in de Reeshof de behoefte afneemt, waardoor in de toekomst (in 2030 en 2040) het stadsdeelbrede capaciteitsoverschot groter is. In Biezenmortel loopt het tekort volgens Mulier na 2030 van één veld op naar drie velden. In Tilburg-West, Tilburg-Noordoost, Tilburg-Zuid en Udenhout blijven de huidige velden voorzien in de behoefte. In Berkel-Enschot loopt het capaciteitstekort volgens Mulier op. In Berkel Enschtot is echter door aanleg van extra kunstgrasveld reeds voorzien in voldoende capaciteit. Verder verwacht de gemeente Tilburg in West en Noord 1 tot 2 extra voetbalvelden nodig te hebben.
- **Hockey:** Uit het Mulieronderzoek blijkt dat de verwachte bevolkingsontwikkeling leidt tot een toename van het aantal leden van de hockeyverenigingen, en daarmee de behoefte aan hockeyvelden. In Tilburg-West en Udenhout kunnen de bestaande hockeyvelden de extra leden in dit scenario voorzien. Het veldtekort in Tilburg-Zuid loopt in de periode na 2030 op met een half veld, om daarin te voorzien is dit jaar subsidie verleend aan Were Di om een half veld om te zetten naar een heel veld bij. In Berkel-Enschot ontstaat in de periode tot 2030 een behoefte aan een extra half veld.
- **Tennis:** Uit het Mulieronderzoek blijkt dat de bevolkingsontwikkeling leidt tot een toename van het aantal leden van de meeste tennisverenigingen, en daarmee de behoefte aan tennisbanen. In Reeshof neemt de behoefte af, waardoor in de toekomst (in 2030 en 2040) een capaciteitsoverschot ontstaat. In Tilburg-West, Tilburg-Noordoost, Biezenmortel en Berkel-Enschot kan het huidige aantal tennisbanen de ledengroei voorzien. De druk op de tennisbanen wordt in de toekomst dan wel hoger. In Tilburg-Zuid loopt het baantekort tot 2030 op, om vervolgens weer af te nemen. Een tekort blijft bestaan tot 2040, daarom wordt voorzien in twee extra tennisvelden in Zuid. Het baantekort in Udenhout houdt tot 2030 stand. Daarna ontwikkelt de behoefte zich zo dat het aantal banen conform de minimale behoefte zal zijn.
- **Zwembaden:** Het Mulieronderzoek geeft aan dat de (semi-)openbare overdekte zwemwater voldoende capaciteit zou moeten bieden voor leren zwemmen, zwemsporten, banenzwemmen, doelgroepzwemmen en recreatief zwemmen. Maar de programmering van de zwembaden sluit onvoldoende aan op de behoefte vanuit de verschillende activiteiten. Een oplossing voor het tekort aan zwemwater kan zijn om de roosters te verder optimaliseren. Naast de optimalisatiekansen in de bestaande zwembaden geeft Mulier aan dat er ook gekeken kan worden naar het bouwen van een nieuw zwembad. Als we de referentiewaarde toepassen op de bevolkingsontwikkeling dan volgt ook een behoefte aan een extra zwembad tot 2040. Een nieuw zwembad met één bassin (6 banen van 25 meter lang) voor leren zwemmen en zwemsport en één bassin (8 banen van 25 meter lang) voor de zwemsport zal meer ruimte creëren voor leszwemmen en de zwemsport, maar ook een aanzienlijk overschot creëren voor de andere activiteiten.
- **Overige sportvelden:** volgens het Mulieronderzoek is er geen extra behoefte aan velden voor de sporten atletiek, handbal, honk- en softbal, korfbal en rugby. De huidige velden kunnen voorzien in de bestaande en toekomstige ledenaantallen.

5.6 Indicatieve behoefte per deelgebied

Toelichting op de indicatieve behoefte per deelgebied

- In de vorige paragrafen zijn de indicatieve behoeften per type functie weergegeven. Om de opgave per deelgebied op hoofdlijnen inzichtelijk te krijgen voor alle functies is in de volgende pagina's per deelgebied een overzicht toegevoegd van de indicatieve behoefte.
- De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040 per deelgebied. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is in de laatste kolom weergegeven tussenhaakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1). Daarnaast is in de tabel ook de totale behoefte voor Tilburg in 2040 opgenomen.
- Het is van belang om voor een groot deel van de functies ook de verhouding met andere gebieden in het achterhoofd te houden. Deze zijn in paragraaf 5.1 t/m 5.5 weergegeven.
- Zie [paragraaf 2.2](#) voor aandachtspunten m.b.t. het gebruik van de referentiewaarden en daaruit voortkomende behoefteberekening maatschappelijke voorzieningen.

Behoefte Binnenstad

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad
Gezondheid		Dagbesteding	Locaties	44 (+5)	2 (+1)
		Toegang Tilburg	Locaties	7 (+1)	(+?)
		Huisarts	Fte	109 (+16)	4 (-5)
		Apotheek	Locaties	28 (+3)	1
		Tandarts	Fte	103 (+14)	4 (+1)
		Fysiotherapeut	Fysiotherapeut	240 (+28)	9 (-8)
		Maatschappelijke opvang	Woonplek	229 (+27)	(+?)
		Consultatiebureau	Locatie	7 (+1)	(+?)
		Woonvoorziening voor ouderen	Woonplek	4.055 (+2.095)	174 (+148)
		Gehandicaptenzorg	Plekken	1.510 (+179)	(+?)
		Verslavingszorg en klinische GGZ	Locaties	12 (+1)	2 (+?)
		Beschermd wonen	Woonplek	68 (+8)	2 (+?)
		Paramedische zorg	Paramedici	243 (+29)	9

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad
Openbare ruimte		Buurtplek	Locaties	170 (+27)	1 (-1)
		Blokplek	Locaties	197 (+39)	9 (+7)
		Verwijsplek	Locaties	31 (+18)	1 (+1)
		Actief in het groen	m²	+36.000 m²	+ (?)
		Openbare toiletten	Locaties	82 (+?)	+ (?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad
Cultuur		Atelier- en oefenruimte en studio	Locaties	340 (+95)	13 (+2)
		Bibliotheken	Locaties	9 (+3)	1
		Cultuur in het publieke domein	Objecten	272 (+32)	+1

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad
Ontmoeting		Wijkaccommodaties en MFAs	Locaties	18 (+2)	1 (+1)
		Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	Locaties	52 (+6)	2 (+2)
		Jongerencentra / jongerenruimte	Locaties	9 (+2)	2
		Ruimten voor religieuze gemeenschappen	Locaties	30 (+?)	2 (+?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad
Onderwijs		Buitenschoolse opvang	Kindplaatsen	4.852 (+403)	81 (-9)
		Kinderdagverblijf	Kindplaatsen	4.351 (+524)	32 (+1)
		Primair onderwijs	Leerlingen	16.930 (+1.373)	64 (+64)
		Voortgezet onderwijs	Leerlingen	12.978 (-3)	
		Speciaal basisonderwijs	Leerlingen	628 (+52)	
		Speciaal onderwijs	Leerlingen	707 (+64)	
		Voortgezet speciaal onderwijs	Leerlingen	697 (+130)	

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Binnenstad
Sport		Padelbanen	Banen	45 (+17)	1 (+1)
		Commerciële sport	Locaties	54 (+14)	2 (-4)
		Sporthallen	Locaties	17 (+2)	
		Gymzaal	Locaties	68 (+1)	
		Voetbalvelden	Velden	75,6 (+3,2)	
		Hockeyvelden	Velden	16,5 (+0,5)	
		Tennisvelden	Velden	96 (+2)	
		Zwembaden	Locaties	6 (+1)	(+?)
		Overige sportvelden	Velden	15 (+0)	

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Behoefte Dorpen

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Dorpen
Gezondheid		Dagbesteding	Locaties	44 (+5)	5 (+2)
		Toegang Tilburg	Locaties	7 (+1)	0 (+?)
		Huisarts	Fte	109 (+16)	12 (+4)
		Apotheek	Locaties	28 (+3)	3 (+1)
		Tandarts	Fte	103 (+14)	11 (-11)
		Fysiotherapeut	Fysiotherapeut	240 (+28)	25 (-3)
		Maatschappelijke opvang	Woonplek	229 (+27)	(+?)
		Consultatiebureau	Locatie	7 (+1)	1
		Woonvoorziening voor ouderen	Woonplek	4.055 (+2.095)	555 (+322)
		Gehandicaptenzorg	Plekken	1.510 (+179)	38 (+?)
		Verslavingszorg en klinische GGZ	Locaties	12 (+1)	(+?)
		Beschermd wonen	Woonplek	68 (+8)	3 (+?)
		Paramedische zorg	Paramedici	243 (+29)	26

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Dorpen
Openbare ruimte		Buurtplek	Locaties	170 (+27)	27 (+6)
		Blokplek	Locaties	197 (+39)	21 (-6)
		Verwijsplek	Locaties	31 (+18)	3 (+1)
		Actief in het groen	m²	+36.000 m²	+ (?)
		Openbare toiletten	Locaties	82 (+?)	+ (?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Dorpen
Cultuur		Atelier- en oefenruimte en studio	Locaties	340 (+95)	36 (+36)
		Bibliotheken	Locaties	9 (+3)	2
		Cultuur in het publieke domein	Objecten	272 (+32)	+3

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Dorpen
Ontmoeting		Wijkaccommodaties en MFAs	Locaties	18 (+2)	2 (-1)
		Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	Locaties	52 (+6)	6 (+4)
		Jongerencentra / jongerenruimte	Locaties	9 (+2)	
		Ruimten voor religieuze gemeenschappen	Locaties	30 (+?)	3 (+?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Dorpen
Onderwijs		Buitenschoolse opvang	Kindplaatsen	4.852 (+403)	786 (+104)
		Kinderdagverblijf	Kindplaatsen	4.351 (+524)	467 (+11)
		Primair onderwijs	Leerlingen	16.930 (+1.373)	2.415 (+278)
		Voortgezet onderwijs	Leerlingen	12.978 (-3)	410
		Speciaal basisonderwijs	Leerlingen	628 (+52)	
		Speciaal onderwijs	Leerlingen	707 (+64)	
		Voortgezet speciaal onderwijs	Leerlingen	697 (+130)	

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Dorpen
Sport		Padelbanen	Banen	45 (+17)	5 (+2)
		Commerciële sport	Locaties	54 (+14)	6 (+3)
		Sporthallen	Locaties	17 (+2)	2
		Gymzaal	Locaties	68 (+1)	5
		Voetbalvelden	Velden	75,6 (+3,2)	14,6 (+2)
		Hockeyvelden	Velden	16,5 (+0,5)	
		Tennisvelden	Velden	96 (+2)	27
		Zwembaden	Locaties	6 (+1)	(+?)
		Overige sportvelden	Velden	15 (+0)	4

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Behoefte Noord

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Noord
Gezondheid		Dagbesteding	Locaties	44 (+5)	6 (+4)
		Toegang Tilburg	Locaties	7 (+1)	1 (+?)
		Huisarts	Fte	109 (+16)	14 (+5)
		Apotheek	Locaties	28 (+3)	4 (+1)
		Tandarts	Fte	103 (+14)	13 (+7)
		Fysiotherapeut	Fysiotherapeut	240 (+28)	30 (+11)
		Maatschappelijke opvang	Woonplek	229 (+27)	76 (+?)
		Consultatiebureau	Locatie	7 (+1)	1
		Woonvoorziening voor ouderen	Woonplek	4.055 (+2.095)	476 (+335)
		Gehandicaptenzorg	Plekken	1.510 (+179)	71 (+?)
		Verslavingszorg en klinische GGZ	Locaties	12 (+1)	1 (+?)
		Beschermd wonen	Woonplek	68 (+8)	2 (+?)
		Paramedische zorg	Paramedici	243 (+29)	30

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Noord
Openbare ruimte		Buurtplek	Locaties	170 (+27)	33 (+6)
		Blokplek	Locaties	197 (+39)	25 (+14)
		Verwijsplek	Locaties	31 (+18)	7 (+6)
		Actief in het groen	m²	+36.000 m²	+ (?)
		Openbare toiletten	Locaties	82 (+?)	+ (?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Noord
Cultuur		Atelier- en oefenruimte en studio	Locaties	340 (+95)	42 (+28)
		Bibliotheken	Locaties	9 (+3)	1
		Cultuur in het publieke domein	Objecten	272 (+32)	+4

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Noord
Ontmoeting		Wijkaccommodaties en MFAs	Locaties	18 (+2)	2
		Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	Locaties	52 (+6)	7 (+3)
		Jongerencentra / jongerenruimte	Locaties	9 (+2)	3 (+1)
		Ruimten voor religieuze gemeenschappen	Locaties	30 (+?)	5 (+?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Noord
Onderwijs		Buitenschoolseopvang	Kindplaatsen	4.852 (+403)	546 (+210)
		Kinderdagverblijf	Kindplaatsen	4.351 (+524)	591 (+180)
		Primair onderwijs	Leerlingen	16.930 (+1.373)	2.864 (+964)
		Voortgezet onderwijs	Leerlingen	12.978 (-3)	1.749
		Speciaal basisonderwijs	Leerlingen	628 (+52)	169 (+?)
		Speciaal onderwijs	Leerlingen	707 (+64)	
		Voortgezet speciaal onderwijs	Leerlingen	697 (+130)	

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Noord
Sport		Padelbanen	Banen	45 (+17)	4 (+2)
		Commerciële sport	Locaties	54 (+14)	7 (+4)
		Sporthallen	Locaties	17 (+2)	3 (+1)
		Gymzaal	Locaties	68 (+1)	12
		Voetbalvelden	Velden	75,6 (+3,2)	23,7 (+2)
		Hockeyvelden	Velden	16,5 (+0,5)	
		Tennisvelden	Velden	96 (+2)	
		Zwembaden	Locaties	6 (+1)	1 (+?)
		Overige sportvelden	Velden	15 (+0)	5

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Behoefte Oud-Noord

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Noord
Gezondheid		Dagbesteding	Locaties	44 (+5)	7 (+5)
		Toegang Tilburg	Locaties	7 (+1)	1 (+?)
		Huisarts	Fte	109 (+16)	16 (+6)
		Apotheek	Locaties	28 (+3)	4
		Tandarts	Fte	103 (+14)	15 (+3)
		Fysiotherapeut	Fysiotherapeut	240 (+28)	36 (+15)
		Maatschappelijke opvang	Woonplek	229 (+27)	(+?)
		Consultatiebureau	Locatie	7 (+1)	1
		Woonvoorziening voor ouderen	Woonplek	4.055 (+2.095)	508 (-93)
		Gehandicaptenzorg	Plekken	1.510 (+179)	71 (+?)
		Verslavingszorg en klinische GGZ	Locaties	12 (+1)	(+?)
		Beschermd wonen	Woonplek	68 (+8)	20 (+?)
		Paramedische zorg	Paramedici	243 (+29)	36

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Noord
Openbare ruimte		Buurtplek	Locaties	170 (+27)	23
		Blokplek	Locaties	197 (+39)	29 (+10)
		Verwijsplek	Locaties	31 (+18)	
		Actief in het groen	m²	+36.000 m²	+ (?)
		Openbare toiletten	Locaties	82 (+?)	+ (?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Noord
Cultuur		Atelier- en oefenruimte en studio	Locaties	340 (+95)	51 (-46)
		Bibliotheken	Locaties	9 (+3)	1 (+1)
		Cultuur in het publieke domein	Objecten	272 (+32)	+5

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Noord
Ontmoeting		Wijkaccommodaties en MFAs	Locaties	18 (+2)	3
		Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	Locaties	52 (+6)	8
		Jongerencentra / jongerenruimte	Locaties	9 (+2)	1
		Ruimten voor religieuze gemeenschappen	Locaties	30 (+?)	8 (+?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Noord
Onderwijs		Buitenschoolseopvang	Kindplaatsen	4.852 (+403)	426
		Kinderdagverblijf	Kindplaatsen	4.351 (+524)	657 (+110)
		Primair onderwijs	Leerlingen	16.930 (+1.373)	1.863 (+52)
		Voortgezet onderwijs	Leerlingen	12.978 (-3)	
		Speciaal basisonderwijs	Leerlingen	628 (+52)	
		Speciaal onderwijs	Leerlingen	707 (+64)	
		Voortgezet speciaal onderwijs	Leerlingen	697 (+130)	

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Noord
Sport		Padelbanen	Banen	45 (+17)	3 (+3)
		Commerciële sport	Locaties	54 (+14)	8 (-3)
		Sporthallen	Locaties	17 (+2)	
		Gymzaal	Locaties	68 (+1)	8
		Voetbalvelden	Velden	75,6 (+3,2)	
		Hockeyvelden	Velden	16,5 (+0,5)	
		Tennisvelden	Velden	96 (+2)	11
		Zwembaden	Locaties	6 (+1)	(+?)
		Overige sportvelden	Velden	15 (+0)	

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Behoefte Oud-Zuid

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Zuid
Gezondheid		Dagbesteding	Locaties	44 (+5)	8 (+4)
		Toegang Tilburg	Locaties	7 (+1)	1 (+?)
		Huisarts	Fte	109 (+16)	19 (+2)
		Apotheek	Locaties	28 (+3)	5 (+2)
		Tandarts	Fte	103 (+14)	18 (+12)
		Fysiotherapeut	Fysiotherapeut	240 (+28)	42 (+11)
		Maatschappelijke opvang	Woonplek	229 (+27)	4 (+?)
		Consultatiebureau	Locatie	7 (+1)	(+?)
		Woonvoorziening voor ouderen	Woonplek	4.055 (+2.095)	778 (+477)
		Gehandicaptenzorg	Plekken	1.510 (+179)	815 (+?)
		Verslavingszorg en klinische GGZ	Locaties	12 (+1)	7 (+?)
		Beschermd wonen	Woonplek	68 (+8)	12 (+?)
		Paramedische zorg	Paramedici	243 (+29)	43

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Zuid
Openbare ruimte		Buurtplek	Locaties	170 (+27)	26 (+4)
		Blokplek	Locaties	197 (+39)	35 (+15)
		Verwijsplek	Locaties	31 (+18)	
		Actief in het groen	m²	+36.000 m²	+ (?)
		Openbare toiletten	Locaties	82 (+?)	+ (?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Zuid
Cultuur		Atelier- en oefenruimte en studio	Locaties	340 (+95)	60 (-50)
		Bibliotheken	Locaties	9 (+3)	1 (+1)
		Cultuur in het publieke domein	Objecten	272 (+32)	+6

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Zuid
Ontmoeting		Wijkaccommodaties en MFAs	Locaties	18 (+2)	3 (-1)
		Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	Locaties	52 (+6)	9
		Jongerencentra / jongerenruimte	Locaties	9 (+2)	1
		Ruimten voor religieuze gemeenschappen	Locaties	30 (+?)	3 (+?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Zuid
Onderwijs		Buitenschoolse opvang	Kindplaatsen	4.852 (+403)	611 (-26)
		Kinderdagverblijf	Kindplaatsen	4.351 (+524)	673 (+42)
		Primair onderwijs	Leerlingen	16.930 (+1.373)	2.156 (-259)
		Voortgezet onderwijs	Leerlingen	12.978 (-3)	2.338
		Speciaal basisonderwijs	Leerlingen	628 (+52)	168 (+?)
		Speciaal onderwijs	Leerlingen	707 (+64)	
		Voortgezet speciaal onderwijs	Leerlingen	697 (+130)	168 (+?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Oud-Zuid
Sport		Padelbanen	Banen	45 (+17)	3 (+3)
		Commerciële sport	Locaties	54 (+14)	10 (+4)
		Sporthallen	Locaties	17 (+2)	
		Gymzaal	Locaties	68 (+1)	12
		Voetbalvelden	Velden	75,6 (+3,2)	
		Hockeyvelden	Velden	16,5 (+0,5)	
		Tennisvelden	Velden	96 (+2)	
		Zwembaden	Locaties	6 (+1)	(+?)
		Overige sportvelden	Velden	15 (+0)	

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Behoefte Reeshof

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Reeshof
Gezondheid		Dagbesteding	Locaties	44 (+5)	7 (-7)
		Toegang Tilburg	Locaties	7 (+1)	1 (+?)
		Huisarts	Fte	109 (+16)	17 (+1)
		Apotheek	Locaties	28 (+3)	4 (-1)
		Tandarts	Fte	103 (+14)	16 (-2)
		Fysiotherapeut	Fysiotherapeut	240 (+28)	37 (+17)
		Maatschappelijke opvang	Woonplek	229 (+27)	(+?)
		Consultatiebureau	Locatie	7 (+1)	1
		Woonvoorziening voor ouderen	Woonplek	4.055 (+2.095)	580 (+278)
		Gehandicaptenzorg	Plekken	1.510 (+179)	206 (+?)
		Verslavingszorg en klinische GGZ	Locaties	12 (+1)	(+?)
		Beschermd wonen	Woonplek	68 (+8)	8 (+?)
		Paramedische zorg	Paramedici	243 (+29)	38

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Reeshof
Openbare ruimte		Buurtplek	Locaties	170 (+27)	35 (-7)
		Blokplek	Locaties	197 (+39)	31 (-23)
		Verwijsplek	Locaties	31 (+18)	9 (+3)
		Actief in het groen	m²	+36.000 m²	+ (?)
		Openbare toiletten	Locaties	82 (+?)	+ (?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Reeshof
Cultuur		Atelier- en oefenruimte en studio	Locaties	340 (+95)	53 (+53)
		Bibliotheken	Locaties	9 (+3)	1
		Cultuur in het publieke domein	Objecten	272 (+32)	+5

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Reeshof
Ontmoeting		Wijkaccommodaties en MFAs	Locaties	18 (+2)	3 (+2)
		Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	Locaties	52 (+6)	8 (-1)
		Jongerencentra / jongerenruimte	Locaties	9 (+2)	1
		Ruimten voor religieuze gemeenschappen	Locaties	30 (+?)	1 (+?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Reeshof
Onderwijs		Buitenschoolse opvang	Kindplaatsen	4.852 (+403)	1.196 (-138)
		Kinderdagverblijf	Kindplaatsen	4.351 (+524)	658 (-150)
		Primair onderwijs	Leerlingen	16.930 (+1.373)	3.167 (-675)
		Voortgezet onderwijs	Leerlingen	12.978 (-3)	2.798
		Speciaal basisonderwijs	Leerlingen	628 (+52)	239 (+?)
		Speciaal onderwijs	Leerlingen	707 (+64)	
		Voortgezet speciaal onderwijs	Leerlingen	697 (+130)	

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Reeshof
Sport		Padelbanen	Banen	45 (+17)	7 (+3)
		Commerciële sport	Locaties	54 (+14)	8 (+3)
		Sporthallen	Locaties	17 (+2)	3
		Gymzaal	Locaties	68 (+1)	13
		Voetbalvelden	Velden	75,6 (+3,2)	16,1 (-4)
		Hockeyvelden	Velden	16,5 (+0,5)	
		Tennisvelden	Velden	96 (+2)	8
		Zwembaden	Locaties	6 (+1)	2 (+?)
		Overige sportvelden	Velden	15 (+0)	2

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Behoefte West

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	West
Gezondheid		Dagbesteding	Locaties	44 (+5)	9 (-3)
		Toegang Tilburg	Locaties	7 (+1)	1 (+?)
		Huisarts	Fte	109 (+16)	22 (+1)
		Apotheek	Locaties	28 (+3)	6 (+1)
		Tandarts	Fte	103 (+14)	21 (+5)
		Fysiotherapeut	Fysiotherapeut	240 (+28)	48 (-11)
		Maatschappelijke opvang	Woonplek	229 (+27)	122 (+?)
		Consultatiebureau	Locatie	7 (+1)	1
		Woonvoorziening voor ouderen	Woonplek	4.055 (+2.095)	812 (+591)
		Gehandicaptenzorg	Plekken	1.510 (+179)	105 (+?)
		Verslavingszorg en klinische GGZ	Locaties	12 (+1)	1 (+?)
		Beschermd wonen	Woonplek	68 (+8)	12 (+?)
		Paramedische zorg	Paramedici	243 (+29)	48

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	West
Openbare ruimte		Buurtplek	Locaties	170 (+27)	38 (+12)
		Blokplek	Locaties	197 (+39)	39 (+22)
		Verwijsplek	Locaties	31 (+18)	3 (+2)
		Actief in het groen	m²	+36.000 m²	+ (?)
		Openbare toiletten	Locaties	82 (+?)	+ (?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	West
Cultuur		Atelier- en oefenruimte en studio	Locaties	340 (+95)	68 (+55)
		Bibliotheken	Locaties	9 (+3)	1
		Cultuur in het publieke domein	Objecten	272 (+32)	+6

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	West
Ontmoeting		Wijkaccommodaties en MFAs	Locaties	18 (+2)	4 (+2)
		Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	Locaties	52 (+6)	10 (-1)
		Jongerencentra / jongerenruimte	Locaties	9 (+2)	1 (+1)
		Ruimten voor religieuze gemeenschappen	Locaties	30 (+?)	8 (+?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	West
Onderwijs		Buitenschoolse opvang	Kindplaatsen	4.852 (+403)	830 (+158)
		Kinderdagverblijf	Kindplaatsen	4.351 (+524)	985 (+293)
		Primair onderwijs	Leerlingen	16.930 (+1.373)	3.163 (+411)
		Voortgezet onderwijs	Leerlingen	12.978 (-3)	3.218
		Speciaal basisonderwijs	Leerlingen	628 (+52)	
		Speciaal onderwijs	Leerlingen	707 (+64)	400 (+?)
		Voortgezet speciaal onderwijs	Leerlingen	697 (+130)	192 (+?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	West
Sport		Padelbanen	Banen	45 (+17)	16 (+3)
		Commerciële sport	Locaties	54 (+14)	11 (+8)
		Sporthallen	Locaties	17 (+2)	5 (+1)
		Gymzaal	Locaties	68 (+1)	14
		Voetbalvelden	Velden	75,6 (+3,2)	16,8 (+2)
		Hockeyvelden	Velden	16,5 (+0,5)	
		Tennisvelden	Velden	96 (+2)	24
		Zwembaden	Locaties	6 (+1)	1 (+?)
		Overige sportvelden	Velden	15 (+0)	4

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

Behoefte Zuid

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Zuid
Gezondheid		Dagbesteding	Locaties	44 (+5)	2 (+1)
		Toegang Tilburg	Locaties	7 (+1)	1 (+?)
		Huisarts	Fte	109 (+16)	5 (+2)
		Apotheek	Locaties	28 (+3)	1 (-1)
		Tandarts	Fte	103 (+14)	5
		Fysiotherapeut	Fysiotherapeut	240 (+28)	12 (-4)
		Maatschappelijke opvang	Woonplek	229 (+27)	(+?)
		Consultatiebureau	Locatie	7 (+1)	1
		Woonvoorziening voor ouderen	Woonplek	4.055 (+2.095)	171 (+36)
		Gehandicaptenzorg	Plekken	1.510 (+179)	25 (+?)
		Verslavingszorg en klinische GGZ	Locaties	12 (+1)	(+?)
		Beschermd wonen	Woonplek	68 (+8)	1 (+?)
		Paramedische zorg	Paramedici	243 (+29)	12

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Zuid
Openbare ruimte		Buurtplek	Locaties	170 (+27)	14 (+7)
		Blokplek	Locaties	197 (+39)	10 (+1)
		Verwijsplek	Locaties	31 (+18)	8 (+5)
		Actief in het groen	m²	+36.000 m²	+ (?)
		Openbare toiletten	Locaties	82 (+?)	+ (?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Zuid
Cultuur		Atelier- en oefenruimte en studio	Locaties	340 (+95)	17 (+17)
		Bibliotheken	Locaties	9 (+3)	1 (+1)
		Cultuur in het publieke domein	Objecten	272 (+32)	+2

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Zuid
Ontmoeting		Wijkaccommodaties en MFAs	Locaties	18 (+2)	1
		Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	Locaties	52 (+6)	3
		Jongerencentra / jongerenruimte	Locaties	9 (+2)	
		Ruimten voor religieuze gemeenschappen	Locaties	30 (+?)	

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Zuid
Onderwijs		Buitenschoolse opvang	Kindplaatsen	4.852 (+403)	377 (+105)
		Kinderdagverblijf	Kindplaatsen	4.351 (+524)	288 (+37)
		Primair onderwijs	Leerlingen	16.930 (+1.373)	1.239 (+539)
		Voortgezet onderwijs	Leerlingen	12.978 (-3)	2.465
		Speciaal basisonderwijs	Leerlingen	628 (+52)	
		Speciaal onderwijs	Leerlingen	707 (+64)	307 (+?)
		Voortgezet speciaal onderwijs	Leerlingen	697 (+130)	337 (+?)

		Voorziening	Eenheid	Tilburg	Zuid
Sport		Padelbanen	Banen	45 (+17)	7 (+1)
		Commerciële sport	Locaties	54 (+14)	3
		Sporthallen	Locaties	17 (+2)	4
		Gymzaal	Locaties	68 (+1)	6
		Voetbalvelden	Velden	75,6 (+3,2)	3,5 (+0,4)
		Hockeyvelden	Velden	16,5 (+0,5)	4 (+1)
		Tennisvelden	Velden	96 (+2)	26 (+2)
		Zwembaden	Locaties	6 (+1)	1 (+?)
		Overige sportvelden	Velden	15 (+0)	

* De tabel bevat de totale behoefte aan een functie in 2040. Het verschil met 2024 (overaanbod of tekort) is weergegeven tussen haakjes, bijvoorbeeld (+1 of -1).

6. Borging van referentiewaarden binnen de gemeentelijke organisatie

Borging in de praktijk

De Bouwsteen Maatschappelijke Voorzieningen, met daarin het handboek met referentiewaarden, is een vertrekpunt voor verdere ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen in de gemeente Tilburg. Een juiste borging in de praktijk – **in de gemeentelijke organisatie en ruimtelijke processen** – is nodig om de trein in beweging te zetten en houden. Daarvoor zijn van belang:

- a) toepassing/input omgevingsvisie, gebiedsgerichte omgevingsprogramma's, gebiedsvisies en omgevingsplan
- b) vast aanspreekpunt binnen de organisatie
- c) actieve(re) rol van de gemeente
- d) monitoring (tool).

a) Toepassing/input op verschillende schaalniveaus: omgevingsvisie, gebiedsgerichte omgevingsprogramma's, gebiedsvisies en omgevingsplan

De referentiewaarden kunnen direct worden gebruikt bij het opstellen van de omgevingsvisie, bij het opstellen of de (verdere) uitwerking van 9 gebiedsvisies in Tilburg, omgevingsplannen en op projectniveau (zie hoofdstuk 7). Met het toepassen van de referentiewaarden wordt inzichtelijk wat de behoefte is aan voorzieningen en wat de ruimtevraag is. Hanteer de referentiewaarden niet als harde norm, maar hanteer ze als leidraad om daarover het gesprek aan te gaan met o.a. beleidsadviseurs (en ontwikkelende partijen). Op basis van de referentiewaarden, de gesprekken en inzichten in demografie en leefstijlen kan een integrale afweging gemaakt worden. Daarbij is het van belang om ook over de gemeente- en gebiedsgrenzen heen te kijken. Wellicht zit een voorziening waar behoefte aan is, wel net in het buurgebied.

De referentiewaarden bieden ook op projectniveau houvast in gesprekken met (ontwikkelende) partijen in een vroegtijdig stadium van een gebiedsontwikkeling. Vanaf het begin is duidelijk welke maatschappelijke voorzieningen nodig en gewenst zijn. Er is dan in de regel veel mogelijk; achteraf repareren is vrijwel onmogelijk en duur. Woningcorporaties en ook veel private vastgoedpartijen zijn zich bewust van hun maatschappelijke taak, willen graag impact maken, en ook daarvoor zijn de referentiewaarden waardevol.

Borging in de praktijk

b) Vast aanspreekpunt binnen de organisatie

Maatschappelijke voorzieningen zijn onder te brengen bij veel domeinen en portefeuilles (en ook over diverse afdelingen). Het is van belang om binnen de ambtelijke organisatie één domeinoverstijgend vast aanspreekpunt te hebben (bijvoorbeeld een beleidsadviseur maatschappelijke voorzieningen). Deze treedt op als centrale coördinator binnen de ambtelijke organisatie en houdt zich bezig met de ontwikkelingen van maatschappelijke voorzieningen binnen de gemeente. Denk daarbij aan het kwantitatief bijhouden van realisatie van nieuwe voorzieningen en onttrokken maatschappelijke voorzieningen. Diegene adviseert over ruimtelijke ontwikkelingen binnen projecten en bij de (verdere) uitwerking van gebiedsvisies en uitvoeringsprogramma's. Zorg daarnaast voor borging van gemeentebrede of gemeente-overstijgende maatschappelijke voorzieningen, door deze frequent te agenderen binnen het opdrachtgeversoverleg.

c) Actieve(re) rol van de gemeente

De gemeente heeft voor onderwijshuisvesting en daarmee ook bewegingsonderwijs een wettelijke taak. Daarnaast zijn er nog enkele wettelijke taken van de gemeente die het maatschappelijke voorzieningenprogramma wel raken, maar niet direct te vertalen zijn als hoofdverantwoordelijke voor deze specifieke voorziening, namelijk:

- De omgevingsvisie en het omgevingsplan zijn wettelijke instrumenten van de gemeente. In de omgevingsvisie wordt de ambitie voor de gemeente beschreven op het gebied van de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie vormt het kader voor uitwerking in gebiedsvisies en gebiedsperspectieven.
- De gemeente verleent subsidie aan maatschappelijke voorzieningen en heeft soms ook het eigendom en voert de exploitatie, zoals voor zwembaden. Daarmee heeft ze een belangrijke rol in de levensvatbaarheid van deze voorzieningen (in gebiedsontwikkelingen).

Naast het subsidie-instrument en het juridisch-planologisch instrumentarium, kan de gemeente ook op andere manieren een actieve rol aannemen ten aanzien van het realiseren van maatschappelijke voorzieningen, waaronder:

- Optreden als faciliterende en verbindende partij. Denk daarbij aan het koppelen van leegstaand (gemeentelijk) vastgoed aan huurders waarbij het huurcontract afloopt, of koppelen aan actief zoekende partijen.
- Bijvoorbeeld, door met schoolbesturen in gesprek te gaan om (een deel van) de schoolpleinen publiek toegankelijk in te richten. Door het koppelen van budgetten tussen gemeente en schoolbesturen en subsidies biedt dit soms een haalbare case.
- Een ander voorbeeld is om het gesprek aan te gaan met sportclubbesturen om een clubgebouw overdag te laten functioneren als ontmoetingsplek.
- Versterken samenwerking met woningcorporaties voor het realiseren van vastgoed voor (maatschappelijke) voorzieningen.

d) Actieve(re) rol afhankelijk van type voorziening

In het schema hiernaast zijn de verschillende rollen opgenomen met instrumenten die bij deze rollen passen in de realisatie van maatschappelijke voorzieningen.

Afhankelijk van het type voorziening en of deze wel of niet opgepakt wordt door de markt, kan er gekozen worden voor een nog actievere rol waarin ook een stimulerende of regierol wordt gepakt. Voor voorzieningen waar momenteel al een onderaanbod geldt, of bij voorzieningen waar sprake is van een gat in de business case, dient een bewuste afweging gemaakt te worden over een meer actieve rol. De gemeente kan dan bijspringen, door: actief te bemiddelen, vastgoed in te brengen, strategische aankopen te doen of financieel bij te staan (door bijvoorbeeld garantiestelling, fondsvorming of ingroei huur).

Passief

Actief

Richting geven	Beïnvloeden van keuzes van partijen d.m.v. communicatie	• (Stedelijke) visie gemeente • Opnemen van eisen en wensen in beleid en gebiedsprogramma's
Verbinden	Bespoedigen organisatie van partijen	• Gezamenlijke visie ontwikkelen • Sociale bijdrage van ontwikkelaar
Reguleren	Beperken mogelijkheden d.m.v. juridisch-planologische instrumenten	• Omgevingsplan • Opnemen eisen in tender • Afspraken over rol corporaties
Stimuleren	(In)direct verlagen kosten of risico's	• Aangepast grondbeleid • Achtervang of garant staan • Fonds maatschappelijke functies (bijvoorbeeld via ingroei huur)
Zelf doen	Volledige regie d.m.v. ontwikkelrol / eigendom	• Strategische verwervingen • Aantrekken van gespecialiseerde ontwikkelaars / beleggers

Voorbeelden instrumenten

Gemeentelijke rol van passief naar actief om te sturen op maatschappelijk programma, met instrumenten die erbij passen
Bron: Plintenstrategie gemeente Den Haag; bewerkt en aangevuld door Sweco

Borging in de praktijk

d) Monitoring (tool)

Om de praktische bruikbaarheid van het handboek te vergroten, de data en inzichten actueel te houden, te monitoren en het handboek verder te ontwikkelen helpt een monitoring tool. Een dergelijke applicatie bevat alle relevante geodata, specifieke kaartlagen, scripts, een platform, dashboard en opleidingsmodule, gekoppeld aan de al bij Tilburg in gebruik zijnde Kaartviewer/ArcGIS. De tool is dynamisch, dat wil zeggen dat alle (geo)data digitaal raadpleegbaar zijn, functionaliteit waar behoefte aan is kan worden toegevoegd, en uitbreiding naar andere sectoren/domeinen eenvoudig mogelijk is. Eens in de zoveel jaar (bijvoorbeeld 2 tot 4 jaar, gelijklopend met een collegeperiode) kunnen de referentiewaarden worden geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

7. Gebruik van het handboek met referentiewaarden

7.1 Toepassing van handboek referentiewaarden

Het handboek is toe te passen op verschillende ruimtelijke schaalniveaus. In de Bouwsteen is een inventarisatie gemaakt op gemeenteniveau en een indicatieve behoefte op gebiedsniveau. Indien omstandigheden veranderen – waaronder het realiseren van extra woningbouwprogramma – dan kunnen referentiewaarden opnieuw worden toegepast. Ook op een lager schaalniveau helpen referentiewaarden om (op hoofdlijnen) inzichtelijk te krijgen wat de behoefte is aan voorzieningen.

a) Toepassing bij ruimtelijk initiatief: indien een projectontwikkelaar een flink aantal woningen wil realiseren dan vraagt dat ook om toevoeging van maatschappelijke voorzieningen. Het toevoegen van extra woningen betekent de komst van nieuwe inwoners en daarmee een behoefte aan extra maatschappelijke voorzieningen. Het toepassen van de referentiewaarden zorgt voor een grof inzicht in de behoefte aan maatschappelijke meters in een ruimtelijk project. Dit vraagt om (anterieure) afspraken met de ontwikkelaar over het te realiseren metrage aan maatschappelijke voorzieningen. Daarbij is er verschil in het realiseren van ruimte voor een tandartsenpraktijk (commerciële ruimte) en buurtcentrum. Deze laatste vraagt vaak om een rol van de gemeente (bijvoorbeeld via een subsidierelatie) en om een initiatiefnemer (bijvoorbeeld een buurtvereniging). Bij het toepassen van de referentiewaarden en bij uiteindelijke realisatie van de maatschappelijke voorzieningen is het van belang om het ‘saldo’ binnen een gebied en binnen de gemeente in de gaten te houden (zie vorig hoofdstuk) door af te stemmen met het vaste aanspreekpunt binnen de gemeente en de betrokken beleidsadviseurs. Hiermee blijft overzicht binnen de gemeente over de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen.

b) Toepassing op gebieds- en gemeenteniveau: indien er extra woningen gepland worden binnen de gemeente of binnen een van de acht gebieden kunnen de referentiewaarden worden toegepast op het toekomstig aantal extra inwoners. Hiermee wordt inzicht geboden in de extra vraag aan maatschappelijke voorzieningen. Deze kunnen worden afgezet tegen het bestaande aanbod om daarmee de behoefte te berekenen (verschil vraag- en aanbod). Ook hierbij is het van belang om het ‘saldo’ binnen de gemeente in de gaten te houden (zie vorig hoofdstuk) door af te stemmen met het vaste aanspreekpunt binnen de gemeente en de betrokken beleidsadviseurs. Hiermee blijft overzicht binnen de gemeente over de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen.

c) Toepassing vanuit het perspectief van een voorziening: als blijkt dat vanuit een beleidsveld behoefte is aan een extra voorziening (bijvoorbeeld behoefte aan een extra consultatiebureau), dan vraagt dit om afstemming met het vaste aanspreekpunt binnen de organisatie. Indien de behoefte scherp is, kan vervolgens een afweging worden gemaakt. Een deel van de voorzieningen vragen om een extra afweging. Dat zijn bijvoorbeeld voorzieningen die binnen de gemeente sterk zijn geclusterd. Ook gaat het om gemeentebrede voorzieningen of voorzieningen met een regionaal verzorgingsgebied. Denk daarbij aan gehandicaptenzorg, een consultatiebureau of maatschappelijke opvang. Daarbij helpt het om een afweging te maken met behulp van de leefstijlen, het bestaande aanbod en leeftijdsopbouw. Dit geldt ook voor de in **punt b)** geschetste stappen. Met behulp van het stappenplan op de volgende pagina kan vervolgens een afweging worden gemaakt:

7.2 Stappenplan: afwegen locatie voor maatschappelijke voorzieningen

Het volgende stappen plan helpt bij het afwegen van een locatie voor een maatschappelijke voorziening:

Stap 1): bepaal met de inzichten uit hoofdstuk 5 voor **welke voorzieningen** er een **locatievraagstuk** is op regionaal, gemeentelijk, gebieds-, wijk- of buurniveau.

Stap 2): bepaal welke gebieden en/of wijken op basis van **ruimtelijk beleid of beleid over het onderwerp** in aanmerking komen voor deze vraag naar voorzieningen. Weeg hierbij de belangen eerst af tussen gebieden en daarna tussen wijken in het gebied waar je aan werkt.

Stap 3): bepaal als er op basis van beleid geen keuze gemaakt kan worden **welke gebieden/wijken** op basis van een **goede spreiding over de gemeente** in aanmerking komen.

Stap 4): zet de kenmerken van de overgebleven gebieden op het gebied van **leeftijdsontwikkeling** en **leefstijlen** af tegen de behoefte op basis **leeftijd en leefstijl** met behulp van de prioriteitenmatrix en de leeftijds- en leefstijlontwikkeling (zie [bijlage II](#) en [bijlage III](#)).

Stap 5): bepaal op basis van deze kenmerken een **eerste** en **tweede voorkeur**

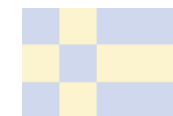
Stap 6): kijk eventueel na deze stap nog dieper op wijkniveau.

Bijlage I: Referentiewaarden maatschappelijke voorzieningen – toelichting

Methodiek referentiewaarden

De referentiewaarden zijn uitgedrukt in aantal voorzieningen, of vierkante meters per 1.000 inwoners. Er zijn drie typen referentiewaarden:

- **Landelijke waarden:** Op basis van cijfers van officiële bronnen zijn Nederlandse referentiewaarden afgeleid voor onder meer onderwijs- en eerstelijns gezondheidszorgvoorzieningen.
- **Tilburgse referentiewaarden:**
 - Worden gebruikt bij functies waarvoor Tilburg afwijkt van het landelijke gemiddelde of waarvoor het landelijke gemiddelde onbekend is;
 - Worden indien mogelijk wel naast de referentiewaarden in referentiegemeenten gelegd;
 - Doen we de aanname: huidig aanbod voorziet in de actuele behoefte, tenzij er aanleiding is voor eventuele kwalitatieve bijstelling van de referentiewaarde.
- **Maatwerk - waarden waarbij rekening is gehouden met resultaten uit onderzoeken:**
 - Bijvoorbeeld Mulier onderzoeken voor sport

Referentiewaarde per functie Huisartsen

Referentiewaarde
0,48 fte per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: 150 m² per fte

Op basis van:

- Nederlandse adviesnorm van Nza, adviseert 1 fte per 2.095 inwoners, omgerekend is dit 0,48 fte per 1.000 inwoners. Per fte adviseert het NZA minstens 150 m² bvo.
- De adviesnorm is hoger dan 0,41 fte per 1.000 inwoners (93 fte) in Tilburg nu.

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's (huisarts in dienst van een huisarts). Géén artsen in opleiding.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt tekort: In de huidige situatie lijkt er een tekort aan huisartsen in Tilburg. De krapte neemt toe en de verwachting is dat er in de toekomst meer huisartsen nodig zijn. We verwachten dat met het hanteren van de Nederlandse adviesnorm hier deels op kan worden geanticipeerd.
- Benchmark: gemiddeld 0,43 fte per 1.000 inwoners, specifiek Amersfoort 0,49 per 1.000 inwoners; Apeldoorn 0,44 per 1.000 inwoners en Zwolle 0,41 fte per 1.000 inwoners. Een aantal gemeenten liggen boven de adviesnorm. Dit zijn bijvoorbeeld Haarlem en Leiden, respectievelijk 0,50 en 0,56 per 1.000 inwoners.
- Maatvoering: De maatvoering is gebaseerd op het advies van de NZA. In Tilburg zijn huisartsen bijna altijd in een pand gevestigd samen met andere voorzieningen, zoals fysiotherapie of tandartsen. De gemeente streeft er naar een huisartsenpraktijk binnen een straal van 500 meter.

Referentiewaarde per functie

Apotheek

Referentiewaarde
0,11 Apotheek per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: 250 m² per locatie

Op basis van:

- Referentiegemeenten gemiddeld 0,11 locaties per 1.000 inwoners
- Ter vergelijking: Nederlands gemiddelde (Stipo-referentiewaarde) ligt op 0,12 locaties per 1.000 inwoners (2022) en Tilburg op 0,11 apotheek per 1.000 inwoners

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Openbare apotheken en apotheekhoudende huisartsen

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: In de huidige situatie lijken vraag en aanbod in balans. In de gemeente Tilburg ligt de dichtheid momenteel op 0,11 locaties per 1.000 inwoners ongeveer gelijk met het Nederlandse gemiddelde.
- Benchmark: gemiddeld 0,11 locaties per 1.000 inwoners, specifiek Amersfoort 0,11 locatie per 1.000 inwoners, Apeldoorn 0,11 locaties per 1.000 inwoners en Zwolle 0,09 locaties per 1.000 inwoners.
- Maatvoering: De maatvoering is gebaseerd op de Stipo referentiewaarden, welke weer zijn gebaseerd op het Nederlandse gemiddelde, namelijk 250 m² bvo. De gemeente streeft naar een apotheek binnen een straal van 500 meter.

Referentiewaarde per functie Tandartsen

Referentiewaarde
0,46 fte per 1.000
inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 100 m² per 1 fte

Op basis van:

- Nederlands gemiddelde (Stipo-referentieaarde) 0,46 fte tandarts per 1.000 inwoners, gebaseerd op Nivel en KNMT registraties
- Dit ligt hoger dan het huidige aanbod in Tilburg: 0,39 fte tandarts per 1.000 inwoners (89 fte)

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Zelfstandig gevestigde tandartsen(praktijk). Géén mondhygiënist of orthodontisten. Géén artsen in opleiding.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: de data wijst op een vraag- en aanbod dat uit balans is. Op basis van signalen uit de markt lijkt vraag- en aanbod echter wel in balans, er is geen sprake van een over- of onder aanbod van tandartsen. We houden het Nederlands gemiddelde aan van 0,46 fte tandarts per 1.000 inwoners gebaseerd op Nivel en KNMT registraties.
- Referentiegemeenten: gemiddeld 0,47 fte per 1.000 inwoners, specifiek Amersfoort 0,56 fte per 1.000 inwoners; Apeldoorn 0,36 fte per 1.000 inwoners en Zwolle 0,52 fte per 1.000 inwoners. Tilburg heeft een onderaanbod t.o.v. de referentiegemeenten.
- Maatvoering: De Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde (KNMT) hanteert een adviesnorm van 70 m² per 1 fte. In Tilburg is de gemiddelde maatvoering ongeveer 100 m² per fte.

Referentiewaarde per functie

Fysiotherapie

Referentiewaarde
0,98 fysiotherapeut per 1.000
inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 50 m² per fte

Op basis van: (huidige aanbod in Tilburg)

- Huidig aanbod in Tilburg van 0,98 fte per 1.000 inwoners (224 fte)
- Landelijke dichtheid is 1,15 fysiotherapeuten per 1.000 inwoners

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Zelfstandige fysiotherapeuten. Geen ergo- of oefentherapeuten.

Relevante beleidskaders: n.v.t.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: In de huidige situatie lijken vraag en aanbod in balans.
- Benchmark: Referenties: gemiddeld 1,17 fysiotherapeuten per 1.000 inwoners, specifiek Amersfoort 1,06 therapeuten per 1.000 inwoners, Apeldoorn 1,04 therapeuten per 1.000 inwoners en Zwolle 1,66 therapeuten per 1.000 inwoners. Daarmee lijkt er sprake van een onderaanbod in Tilburg. In Tilburg zijn echter het aantal fte onderzocht. Hierdoor wijkt de referentiewaarde af van de benchmarkgemeenten.
- Maatvoering: De maatvoering is gebaseerd op de Stipo referentiewaarden en referentiewaarden van andere gemeenten. Gemiddeld is de maatvoering 50 m² bvo per fte. Ook de Landelijke huisartsen vereniging (LHV) adviseert 50 m² per fte.

Referentiewaarde per functie

Toegang Tilburg

Referentiewaarde
0,03 locaties per 1.000
inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: *geen gemiddelde maatvoering*

Op basis van:

- Het huidig aanbod in Tilburg van 0,03 locaties per 1.000 inwoners (6 locaties)
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Centrale plek voor informatie en ondersteuning op het gebied van zorg, welzijn en ondersteuning in Tilburg.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt: Toegang Tilburg is veelal gevestigd in bestaande wijkcentra en multifunctionele accommodaties. Op de locaties kunnen inwoners terecht voor informatie en ondersteuning op het gebied van zorg en welzijn.
- Maatvoering: omdat Toegang Tilburg is gevestigd in MFA's en wijkcentra is het moeilijk om een gemiddelde maatvoering aan te houden. We schatten de behoefte in op 300 m² per locatie. Om dubbeltelling te voorkomen hanteren we geen gemiddelde maatvoering. Indien er in de toekomst behoefte is aan een extra Toegang Tilburg locatie, is het uitgangspunt om deze zoveel als mogelijk te integreren in MFA-locaties.

Referentiewaarde per functie

Woonvoorziening voor ouderen

Referentiewaarde
**230 woonplekken per 1.000 75+
inwoners**

Gemiddelde maatvoering: *geen gemiddelde maatvoering*

Op basis van:

- De huidige uitgangssituatie in Tilburg van 111 woonplek per 1.000 inwoners 75+ (1.960 woonplekken op 53 locaties)
- De toekomstige behoefte in 2040 aan 24-uurs zorgplekken van 4.055 woonplekken (230 woonplekken per 1.000 75+).
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: buurt- en wijk

Definitie: Aantal woonplekken voor ouderen die niet meer zelfstandig kunnen wonen en behoefte hebben aan 24-uurs zorg en ondersteuning.

Relevante beleidskaders: Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: De bevolking vergrijst waardoor de vraag naar woonplekken met 24-uurszorg voor ouderen groeit. Voorheen werd deze zorg alleen geleverd in (intramurale) verpleeghuizen. Tegenwoordig kan men deze zorg ook ontvangen in een reguliere woning via PGB, MPT of VPT. De behoefte aan 24-uurszorg is door middel van een ramingsmodel in de woonzorganalyse in beeld gebracht. Bij de inventarisatie van het aanbod is enkel gekeken naar de woonplekken in de intramurale verpleegzorg. Daarin is niet meegenomen hoeveel mensen deze 24-uurs zorg in een reguliere woning ontvangen.
- Het landelijk beleid is dat er geen uitbreiding plaatsvindt van intramurale verpleegzorg. Dat betekent dat de groeiende behoefte moet worden opgevangen door mensen die 24-uurs zorg in een reguliere woning ontvangen. Echter zijn niet alle woningen daarvoor geschikt. Daarom zetten we in op de bouw van zorggeschikte woningen in geclusterde woonvormen. Omdat een deel van de mensen de zorg in hun bestaande reguliere woning kunnen ontvangen kan het verschil in behoefte aan 24-uurs zorg en het aanbod aan intramurale verpleegzorg niet 1-op-1 vertaald worden naar de behoefte aan zorggeschikte woningen, maar het geeft wel een goede indicatie.
- Op dit moment zijn er 1.960 woonplekken in intramurale verpleeghuizen.
- Volgens de Woonzorganalyse (2021) blijkt dat er een behoefte is aan 2.215 woonplekken met 24-uurs zorg. In 2040 ligt deze behoefte op 4.055. Dit komt neer op 230 woonplekken per 1.000 75+ inwoners.
- Maatvoering niet opgenomen: een gemiddelde maatvoering is moeilijk te bepalen op basis van BAG.

Referentiewaarde per functie

Gehandicaptenzorg

Referentiewaarde
5,84 plekken per 1.000
inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 50 m² per plek

Op basis van:

- Het huidige aanbod in Tilburg van 5,84 plekken per 1.000 inwoners (1.331 woonplekken)
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Instellingen en voorzieningen voor ondersteuning en zorg aan mensen met een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking, inclusief woonvoorzieningen.

Relevante beleidskaders: Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: er zijn signalen van een tekort aan gehandicaptenzorg in Tilburg, net als in andere delen van Nederland. Dit komt enerzijds door gebrek aan voldoende personeel en beperkte plekken in instellingen. Het uitgangspunt is dat gehandicapten zo veel als mogelijk in geclusterde woonvormen (zelfstandig kunnen) blijven wonen.
- Referentiegemeenten: geen landelijke norm of referentiewaarde bekend bij referentiegemeenten.
- Maatvoering: De maatvoering is gebaseerd op het gemiddelde van locaties voor gehandicaptenzorg in Tilburg. Gemiddeld is de maatvoering 50 m² bvo per plek (bron: BAG).

Referentiewaarde per functie

Beschermd wonen

Referentiewaarde
0,26 locatie per 1.000
inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 400 m² per locatie

Op basis van:

- Het huidig aanbod in Tilburg is 0,26 locatie per 1.000 inwoners (11 locaties)
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: regio

Definitie: Woonvoorzieningen met begeleiding en ondersteuning voor mensen met psychische of psychosociale problemen die niet zelfstandig kunnen wonen.

Relevante beleidskaders: Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Beschermd Wonen is voor inwoners van 18 jaar en ouder (in bijzondere gevallen vanaf 16 jaar) met beperkt psychisch/psychosociaal functioneren en/of beperkt intellectueel functioneren. Deze inwoners zijn tijdelijk niet in staat om zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Door de problematiek is de zorg niet planbaar en is 24 x 7 uur bereikbaarheid van ondersteuning nodig.
- Uitgangspunt balans: In de huidige situatie lijken vraag en aanbod in balans.
- Referentiegemeenten: geen landelijke norm of referentiewaarde van referentiegemeenten bekend.
- Maatvoering: De maatvoering is gebaseerd op het gemiddelde van locaties voor beschermd wonen in Tilburg. Gemiddeld is de maatvoering 400 m² bvo per locatie (bron: BAG).

Referentiewaarde per functie GGZ en verslavingszorg

Referentiewaarde
0,05 locatie per 1.000
inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 1.000 m² per locatie

Op basis van:

- Huidig aanbod in Tilburg van 0,05 locaties per 1.000 inwoners (11 locaties)
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: regio

Definitie: Locaties voor ambulante ondersteuning, begeleiding en behandeling van ggz en verslaving.

Relevante beleidskaders: Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: het aantal mensen met psychische klachten neemt toe en ligt in de regio Midden-Brabant (28%) hoger dan het landelijke gemiddelde (25%) (IZA). De focus ligt niet alleen op curatieve GGZ, maar vooral op preventie. Er wordt ingezet op (verslavings)preventie door vier pijlers: voorlichting, signalering, advies en ondersteuning.
- In de huidige situatie lijken vraag en aanbod in balans. Daarmee hanteren we de huidige dichtheid als referentiewaarde. De wachtlijsten zijn groeiende. Op basis van het IZA is meer voorzieningen voor begeleiding en behandelingen niet de beoogde oplossing.
- Maatvoering: Maatvoering: de maatvoering is gebaseerd op het mediaan ruimtegebruik per locatie nu in Tilburg. Dit is 1.000 m² bvo per locatie (Bron: BAG)

Referentiewaarde per functie

Maatschappelijke opvang

Referentiewaarde
0,89 opvangplek per 1.000
inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 45 m² per opvangplek

Op basis van:

- De conceptdichtheid in Tilburg van 0,89 woonplek per 1.000 inwoners (202 woonplekken op 7 locaties)
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: regio

Definitie: Maatschappelijke hulpverlening door ondersteuning, begeleiding, dagopvang en/of tijdelijke nachtopvang voor dak- en thuislozen, inclusief vrouwenopvang en winteropvang.

Relevante beleidskaders: Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: het knelt op dit moment, de opvangplekken zitten vol. De gemeente wil inzetten op (tijdelijke) woonvoorzieningen ter preventie in plaats van meer maatschappelijke opvanglocaties.
- Er zijn op dit moment 202 opvangplekken in Tilburg verspreid over 7 locaties. Er is geen landelijke dichtheid beschikbaar. In de regio Rijnmond bedraagt het aantal opvangplekken 0,97 per 1.000 inwoners.
- Maatvoering: de maatvoering is gebaseerd op het gemiddelde metrage per opvangplek, op de bestaande locaties in Tilburg. Dit bedraagt ongeveer 45 m² per opvangplek, inclusief gedeelde ruimten.

Referentiewaarde per functie

Dagbesteding

Referentiewaarde
0,17 locaties per 1.000
inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 400 m² per locatie

Op basis van:

- De dichtheid in Tilburg van 0,17 locaties per 1.000 inwoners (op basis van 39 locaties).
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Locaties waar overdag met een groep mensen, onder begeleiding van professional, invulling wordt gegeven aan een zinvolle dag. Deze zijn toegankelijk met een indicatie Jeugdwet, Wmo of Wlz.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: In de huidige situatie is er voor zover bekend geen overschot- of tekort. Door de dubbele vergrijzing is echter de verwachting dat het aantal inwoners met bijvoorbeeld dementie exponentieel zal toenemen, waardoor de vraag naar dagbesteding groter wordt.
- Dagbesteding is toegankelijk met een indicatie Jeugdwet, Wmo of Wlz. De gemeente streeft er naar om dagbesteding minder in te richten op de specifieke indicaties, en meer te bewegen naar 'huiskamers'.
- Referentiegemeenten: er is geen landelijke referentiewaarde voor dagbesteding. Maar het aantal gemiddelde locaties ligt in lijn met andere gemeenten.
- De maatvoering is gebaseerd op het gemiddelde ruimtegebruik per locatie in Tilburg (excl. uitschieters). Dit is ongeveer 400 m² bvo per locatie. Hierin zijn grote verschillen, van (sociale) werkplaatsen tot kleinschalige locaties (bron: BAG). Het uitgangspunt is om dagbesteding op wijkniveau te organiseren, dicht bij cliënten.

Referentiewaarde per functie

Consultatiebureaus

Referentiewaarde
0,72 locatie per 1.000
0 – 4 jarigen

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 150 m² per locatie

Op basis van:

- De conceptdichtheid in Tilburg van 0,72 locatie per 1.000 0-4 jarigen (6 locaties)

Voorzieningenniveau: gemeente

Definitie: Locatie voor medische basiszorg en preventie bij alle kinderen van 0 tot 4 jaar uitgevoerd door de GGD.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: De dorpen van Tilburg hadden lang een eigen consultatiebureau. Hierdoor ontstond een overaanbod. In de afgelopen jaren zijn locaties gecentraliseerd en is het aanbod meer in balans gekomen. Er zijn een aantal grote locaties binnen de gemeente, goed verspreid over de gebieden. In de huidige situatie lijken vraag en aanbod in balans. We hanteren de huidige dichtheid als referentiewaarde.
- Er is geen landelijke norm bekend. De instellingen die een maximumafstand aanhouden gaan uit van 7 km (RIVM, 2001). De gemeente hanteert een richtafstand van 10 km.
- Maatvoering niet opgenomen: de maatvoering is gebaseerd op de minimale vereisten voor GGD locaties (GGD Hart van Brabant) van 150 m² bvo. Daarbij is plaats voor één arts en twee assistenten. Consultatiebureaus zijn soms ook ondergebracht in gezondheidscentra en zijn daar per week een dag(deel) aanwezig.

Referentiewaarde per functie

Paramedische zorg

Referentiewaarde
0,94 zorgprofessional per 1.000
inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 50 m² per zorgprofessional

Op basis van:

- De conceptdichtheid in Tilburg van 0,94 zorgprofessionals per 1.000 inwoners (214)

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Locaties voor ergotherapie, diëtik, logopedie en psychologiepraktijken.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: Paramedische zorg bestaat uit ergotherapeuten, diëtisten, logopedisten en psychologen. In Tilburg zijn 26 diëtisten, 13 ergotherapeuten, 14 logopedisten en 113 psychologen.
- Er is geen landelijke norm of referentiewaarde uit benchmarkgemeenten bekend.
- Maatvoering niet opgenomen: de maatvoering van paramedische zorglocaties loopt uiteen. De gemiddelde grootte is gemiddeld ongeveer 50 m² per zorgprofessional. We gaan er van uit dat paramedische zorg bij nieuwbouw wordt gevestigd in een zorgcentrum.

Referentiewaarde per functie

Actief in het groen

Referentiewaarde
1.400 m² per 1.000 inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: *geen gemiddelde maatvoering*

Op basis van:

- De ruimte voor volkstuinen, kinderboerderijen en scoutinglocaties.
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: ruimte om actief te zijn in de buitenlucht, waaronder ruimte voor volkstuinen, kinderboerderijen, stadslandbouw en scouting.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunten: Tilburg heeft ruim 33 ha aan volkstuinen, scoutinglocaties en kinderboerderijen. Dit betekent ongeveer 1.400 m² aan ruimte per 1.000 inwoners.
- We verwachten dat de vraag naar scoutinglocaties en kinderboerderijen in de toekomst zal afnemen door veranderende maatschappelijke behoeften en trends. Wel verwachten we een toename in de vraag naar ruimte voor bijvoorbeeld stadslandbouw. We hanteren de huidige uitgangssituatie en gaan uit van een veranderende samenstelling in gebruik.

Referentiewaarde per functie Buurtplek, Blokplek, Verwijsplek (buitenlocaties)

Referentiewaarde

6,48 buurtplek per 1.000 0-12 jarigen
0,76 blokplek per 1.000 inwoners
1 verwijsplek per 500 12-18 jarigen

Gemiddelde maatvoering: *verschillende maatvoeringen*

Op basis van:

- Het gemeentelijk BOSS-beleid
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Dit zijn aangewezen gebieden binnen een wijk die zijn ontworpen om sociale interactie, sport en spel te bevorderen.

Relevante beleidskaders: BOSS beleid Tilburg

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Buurtplekken, blokplekken en verwijsplekken bieden gelegenheid om te Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS). Op centrale buurtplekken zorgen we voor voldoende aanbod voor een of meer buurten. De nadruk ligt op deze plekken op sport en bewegen in een speellandschap in plaats van op één speelplek. Blokplekken voorzien in een specifieke behoefte van een doelgroep. Denk aan een extra trapveld voor de jeugd of een paar toestellen voor kinderen. Dit zijn eenvoudiger ingerichte plekken, en er is minder investering nodig dan op een buurtplek. Verwijsplekken zijn plekken in de buitenruimte waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten (jongerenontmoetingsplek).
- De spreiding aan sport- en speelplekken verg in Tilburg aandacht. Enkele wijken hebben veel voorzieningen, andere wijken te weinig.
 - **Buurtplek:** 6,48 buurtplek per 1.000 0-12 jarigen bij hoge kinderdichtheid blokplek toevoegen
 - **Blokplek:** 0,69 blokplek per 1.000 inwoners (daarbij is rekening gehouden met een ophoging van 10%)
 - **Verwijsplek:** 1 verwijsplek per 500 12-18 jarigen (jongeren).
- Maatvoering: de verschillende typen voorzieningen hebben de volgende maatvoeringen:
 - **Buurtplek:** 2.500 (50 x 50) m²
 - **Blokplek:** 625 (25 x 25) m²
 - **Verwijsplek:** 15 m²

Referentiewaarde per functie

Openbare toiletten

Referentiewaarde

Kwalitatieve referentiewaarde

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: *Geen gemiddelde maatvoering*

Op basis van:

- De conceptdichtheid in Tilburg van 0,32 locatie per 1.000 inwoners (72 locaties)
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Vrij toegankelijke toiletfaciliteiten in de openbare ruimte, beheerd door de gemeente, voor algemeen gebruik door het publiek.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt tekort: op dit moment zijn er zo'n 72 locaties met openbare toiletten in Tilburg. Dit komt neer op 0,32 locatie per 1.000 inwoners. De behoefte aan openbare toiletten is groot, zeker voor een vergrijzende bevolking. Op niet alle plekken in Tilburg zijn voldoende openbare toiletten.
- Voor de binnenstad omarmen we de norm die door de Toilettalliantie wordt gehanteerd. Dit betekent: maximaal 500 meter tussen de openbaar toegankelijke toiletten op locaties waar meer dan 2.000 mensen per dag komen. Tijdens het winkelen én ook tijdens het uitgaan. Dit betekent dat we ook willen dat in de avond en nacht mindervaliden de beschikking hebben over een toegankelijk toilet.
- Buiten de binnenstad kijken we vooral naar plekken waar geconcentreerd mensen samenkomen, op gezette tijden, denk aan: wijkwinkelcentra, wijkcentra, parken en kinderboerderijen. Ook hier willen we voldoende openbare of opengestelde toegankelijke toiletten aanbieden tijdens de openingstijden van de betreffende locatie.
- Maatvoering: er is geen gemiddelde maatvoering.

Referentiewaarde per functie

Wijkaccommodaties en MFAs

Referentiewaarde
0,07 locatie
per 1.000 inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 1.500 m²

Op basis van:

- De referentiewaarde in Tilburg van 0,07 locatie per 1.000 inwoners (17 locaties)
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Maatschappelijke centra met meerdere ruimten waar buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten, activiteiten kunnen organiseren of aan deelnemen. Deze accommodaties zijn gericht op diverse doelgroepen en bevorderen sociale cohesie en gemeenschapsvorming.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt: In de huidige situatie is er sprake van een balans. In Tilburg houden we de huidige uitgangssituatie van 0,07 locatie per 1.000 inwoners aan. Dit ligt in lijn met referentiegemeenten. De gemeente streeft naar dat elk gebied in Tilburg zijn eigen wijkcentrum heeft.
- Maatvoering: De maatvoering is gebaseerd op de gemiddelde maatvoering van bestaande locaties. Dit zijn 16 MFA's en wijkaccommodaties met uiteenlopende oppervlakte van bijna 400 tot ruim 2.700 m² bvo.
- Bij nieuwbouw gaan we uit van een multifunctionele accommodatie (MFA) waar verschillende (maatschappelijke) functies in landen. Ook bieden buurt- en wijkaccommodaties ruimte (als toonplek) voor kunst en cultuur. Hierdoor kan de gemiddelde maatvoering afwijken. Het uitgangspunt is nieuwbouw van een buurt- en wijkaccommodatie te laten plaatsvinden in de nabijheid van een OV-halte en binnen een richtafstand van 500-700 meter.

Referentiewaarde per functie

Ontmoetingsplekken voor en door bewoners

Referentiewaarde
0,26 locatie
per 1.000 inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 275 m²

Op basis van:

- De referentiewaarde in Tilburg van 0,26 locatie per 1.000 inwoners (60 locaties)
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: : Locaties waar inwoners kunnen ontmoeten, sociale contacten kunnen onderhouden en deelnemen aan diverse activiteiten.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunten: Ontmoetingsplekken die overwegend op initiatief van bewoners zijn gerealiseerd met een grote rol voor vrijwilligers in het beheer en de activiteiten. De gemeente wil bewonersinitiatieven voor ontmoetingsplekken faciliteren. De gemeente streeft er naar dat elke buurt- en wijk een eigen ontmoetingsplek heeft. Ook worden indien mogelijk deze ontmoetingsplek ingezet (als toonplek) voor kunst en cultuur.
- Maatvoering: een groot deel van de ontmoetingsplekken is gevestigd in buurt- en wijkaccommodaties of bibliotheken. Om dubbeltelling te voorkomen is het gemiddeld metrage berekend op basis van zelfstandige ontmoetingsplekken. Gemiddeld hebben locaties een grootte van 275 m² bvo.

Referentiewaarde per functie

Jongerencentra/jongerenruimten

Referentiewaarde
0,44 locatie
per 1.000 12-18 jarigen

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 100 m²

Op basis van:

- De conceptdichtheid in Tilburg van 0,44 locatie per 1.000 inwoners jongeren 12-18 jaar (7 locaties)
- Geen landelijke dichtheid of benchmark beschikbaar

Voorzieningenniveau: gemeente

Definitie: Specifiek ingerichte ruimten voor jongeren waar zij elkaar kunnen ontmoeten, activiteiten kunnen organiseren of aan deelnemen. Deze ruimten zijn bedoeld om sociale interactie, creativiteit en persoonlijke ontwikkeling te stimuleren.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Tilburg heeft twee jongerencentra met een stedelijke functie; V39 en de Hall of Fame. In de wat verder van het centrum gelegen wijken zijn enkele kleinere jongerenruimten bij bestaande wijkaccommodaties, zoals bij de Heyhoef het souterrain van de Ypelaer en de Dizz. Studio Noord en WaeveBy zijn recent mede op initiatief van jongeren(organisaties) gefaciliteerd.
- Uitgangspunten: er is geen vastgesteld beleid ten aanzien van jongerenruimten en jongerenontmoetingsplekken. De gemeente vindt het wel belangrijk dat jongeren ruimten of plekken hebben waar zij kunnen ontmoeten.
- Maatvoering: een aantal van de jongerenruimten is gevestigd in bestaande buurt- en wijkaccommodaties. Er is geen exacte gemiddelde maatvoering. We gaan bij toekomstige ontwikkelingen uit van 100 m².
- Bij realisatie van toekomstige jongerenruimten is het noodzakelijk dat jongeren kunnen meedenken in het huisvestingsvraagstuk. Daarbij is er voorkeur om jongerenruimten te realiseren, los van bestaande MFA's, buurt- en wijkcentra, bijvoorbeeld als regelloze ruimte. Het uitgangspunt van een jongerenruimte is dat het ingericht en inhoudelijk gevuld wordt door jongeren zelf.

Referentiewaarde per functie

Ruimte voor religieuze gemeenschappen

Referentiewaarde Kwalitatieve referentiewaarde

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: *geen gemiddelde maatvoering*

Op basis van:

- Huidige aanbod in Tilburg 0,13 locaties per 1.000 inwoners (30 locaties)

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Locatie – actief in gebruik - voor het uitoefenen van geloofsovertuiging.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunten: De gemeente heeft een faciliterende rol bij initiatieven vanuit religieuze gemeenschappen die een eigen ruimte willen gaan realiseren en financieren. Tilburg onderkent de behoefte van mensen die zich verbonden voelen door hun religie om met elkaar samen te komen en elkaar te steunen. De gemeente wil ruimte bieden aan initiatieven om anderen te helpen en zo bij te dragen aan beter kansen en mogelijkheden in de Nederlandse samenleving. De gemeente kan multifunctionele ruimte bieden, door verschillende groepen te gebruiken. Dan gaat het in de praktijk over bijeenkomsten van verschillende kleinere geloofsgroepen (er zijn er in Tilburg ongeveer 90 in beeld). De gemeente heeft een faciliterende rol bij initiatieven vanuit religieuze gemeenschappen die een eigen ruimte willen gaan realiseren en financieren.
- In Tilburg zijn voor zover bekend 30 religieuze locaties bekend waarbij actief geloof wordt uitgeoefend (Bron: database Rijkscultureel Erfgoed en gemeente Tilburg). Daarnaast zijn er een flink aantal locaties die niet meer actief gebruikt worden.
- Maatvoering: er is geen gemiddelde maatvoering.

Referentiewaarde per functie

Voetbal

Referentiewaarde
0,32 velden per 1.000 inwoners

Gemiddelde maatvoering: 9.000 m² per veld

Op basis van:

- In lijn met landelijke dichtheid Mulier (2024)
- Het huidige aanbod in Tilburg is 0,32 veld per 1.000 inwoners (72,4 velden)

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Buitensportvelden gebruikt door voetbalverenigingen

Relevante beleidskaders: Mulieronderzoek 2023

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunten: het huidige aanbod in de gemeente Tilburg is 54 wedstrijdvelen, waarvan 29 natuurgrasvelden en 25 kunstgrasvelden. Daarnaast zijn er een aantal halve velden en oefenhoeken. De gemeente ligt daarmee in lijn met het aantal velden van referentiegemeenten. De referentiewaarde is gebaseerd op de behoefte van het aantal velden in 2040. Volgens Mulier is de behoefte 75,6 voetbalvelden, dit zijn zowel wedstrijd- als trainingsvelden, het huidige aanbod wedstrijd- en trainingsvelden is 72,4 velden. Dit komt neer op 0,33 velden per 1.000 inwoners.
- Het Mulieronderzoek wijst uit dat in de Reeshof de behoefte afneemt waardoor overschotten ontstaan in 2030 en 2040. In de dorpen lopen de capaciteitstekorten op. De druk op de voetbalvelden in West en Noord Oost gaat te groot worden. We verwachten dat daar in de toekomst 1-2 voetbalvelden extra nodig zijn en in Biezenmortel 2 extra velden. In Berkel Enscht wordt op dit moment een natuurgrasveld omgebouwd naar kunstgras, om zo het aanwezige capaciteitstekort op te lossen.
- Maatvoering: de maatvoering van 9.000 m² per veld is gebaseerd op de gemiddelde wedstrijdafmeting (106 x 65), inclusief ruimte voor kantine, kleedruimten en opslag (excl. parkeerruimte).

Referentiewaarde per functie

Hockey

Referentiewaarde
0,07 velden per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: 6.500 m² per veld

Op basis van:

- Het huidige aanbod in Tilburg is 0,07 veld per 1.000 inwoners (16 velden).

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Buitensportvelden gebruikt door hockeyverenigingen.

Relevante beleidskaders: Mulieronderzoek 2023

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunten: het huidig aanbod in de gemeente Tilburg is 16 hockeyvelden. De gemeente heeft een iets hoger gemiddeld aanbod velden dan vergelijkbare gemeenten. De referentiewaarde is gebaseerd op de behoefte van het aantal velden in 2040. Volgens Mulier is de behoefte 16,2 velden op de piekmomenten. Dit komt neer op 0,07 hockeyveld per 1.000 inwoners.
- Het Mulieronderzoek wijst uit dat in Tilburg-West en Udenhout de huidige hockeyvelden kunnen voorzien in toekomstige (extra) leden. In Tilburg Zuid loopt het veldtekort iets op. In Berkel-Enschot ontstaat behoefte aan een half extra veld.
- Maatvoering: de maatvoering van 6.500 m² per veld is gebaseerd op de gemiddelde wedstrijdafmeting (92 x 55), inclusief ruimte voor kantine, kleedruimten en opslag (excl. parkeerruimte).

Referentiewaarde per functie

Tennis

Referentiewaarde
0,42 banen per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: 675 m² per baan

Op basis van:

- Het huidige aanbod in Tilburg is 0,41 veld per 1.000 inwoners (94 velden).
- De toekomstige behoefte van 96 velden

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Buitensportvelden gebruikt door tennisverenigingen.

Relevante beleidskaders: Mulieronderzoek 2023

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunten: het huidig aanbod in de gemeente Tilburg is 94 tennisbanen. De gemeente heeft een lager aanbod in banen dan landelijk gemiddeld. Volgens Mulier ligt het aanbod wel in lijn met referentiegemeenten. De referentiewaarde is gebaseerd op de behoefte van het aantal banen in 2040. Volgens Mulier is de behoefte 96 banen op de piekmomenten. Dit komt neer op 0,42 tennisbaan per 1.000 inwoners.
- Het Mulieronderzoek wijst uit dat in de Reeshof de behoefte aan tennisbanen afneemt in de toekomst waardoor capaciteitsoverschot ontstaat. In west, noordoost, Biezenmortel en Berkel-Enschot kan de groei van het aantal toekomstige leden worden opgevangen. In zuid neemt het banentekort tot 2040 licht toe en in 2040 is het tekort in Udenhout afgenomen.
- Maatvoering: de maatvoering van 675 m² per veld is gebaseerd op de gemiddelde wedstrijdafmeting (23,7 x 10,9m), inclusief ruimte voor kantine, kleedruimten en opslag (excl. parkeerruimte).

Referentiewaarde per functie

Padel

Referentiewaarde
0,18 banen per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: 240 m² per baan

Op basis van:

- Het huidige aanbod in Tilburg is 0,12 veld per 1.000 inwoners (28 banen verspreid over 7 locaties).
- De toekomstige behoefte van 40 buitenbanen (0,18 per 1.000 inwoners).

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Buitensportbanen gebruikt door voor padel.

Relevante beleidskaders: Mulieronderzoek 2023

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunten: het huidig aanbod in de gemeente Tilburg is 28 padelbanen. Volgens Mulier is padel een groeiende sport en ligt de behoefte in 2026 op 40 padelbanen. Daarmee is de markt in balans. Dit komt neer op 0,18 padelbaan per 1.000 inwoners.
- Maatvoering: de maatvoering van 240 m² per baan is gebaseerd op de gemiddelde wedstrijdafmeting (10 x 20m), inclusief ruimte voor kantine, kleedruimten en opslag (excl. parkeerruimte).

Referentiewaarde per functie

Overige sportvelden

Referentiewaarde
0,06 velden per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: 7.500 m² per veld

Op basis van:

- Het huidige aanbod in Tilburg 0,07 velden per 1.000 inwoners (15 velden, 7 locaties).
- Atletiek, handbal, honk- en softbal, korfbal en rugby

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Buitensportvelden gebruikt door sportclubs voor atletiek, handbal, honk- en softbal, korfbal en rugby.

Relevante beleidskaders: Mulieronderzoek 2023

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunten: de overige sportvelden bestaande uit atletiek, handbal, honk- en softbal, korfbal en rugby zijn verspreid over 7 sportpark in Tilburg. In totaal zijn er 15 velden van de diverse sporten.
- Het Mulieronderzoek wijst uit dat er tot 2040 geen significante toename zal zijn van het aantal leden van deze sporten dat vraagt om extra velden.
- Maatvoering: de maatvoering van 7.500 m² per veld is gebaseerd op de zeer verschillende velden en locaties in Tilburg. Van de verschillende sporten is een gemiddeld metrage berekend. De maatvoering is inclusief kantines, kleedruimten, loopstroken en opslag, exclusief parkeren. Afhankelijk van het type sport kan de maatvoering afwijken:
 - Atletiek: 21.000 m²
 - Handbal: 1.100 m² per veld
 - Honk- en softbal: 14.500 m² per veld
 - Korfbal: 1.700 m²
 - Rugby: 9.800 m²

Referentiewaarde per functie

Gymzalen

Referentiewaarde
0,27 gymzaal per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: 475 m²

Op basis van:

- Huidig aanbod gemeente Tilburg is 0,3 gymzaal per 1.000 inwoners (68 gymzalen)
- Landelijke dichtheid 0,27 gymzalen per 1.000 inwoners

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Een voorziening, speciaal ingericht voor het beoefenen van sport en bewegen behorend bij een onderwijscomplex, waar leerlingen de lessen lichamelijke opvoeding krijgen.

Relevante beleidskaders: Mulieronderzoek 2023, integraal huisvestingsplan

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: In de huidige situatie lijken vraag en aanbod in balans.
- Benchmark: De landelijke dichtheid is 0,27 gymzalen per 1.000 inwoners. Het bestaande aanbod van gymzalen ligt boven het landelijk gemiddelde. Er zijn in Tilburg 0,3 gymzalen per 1.000 inwoners. Het Mulieronderzoek doet geen uitspraak over de behoefte aan gymzalen ten behoeve van het bewegingsonderwijs. Wel geeft het onderzoek aan dat Tilburg relatief veel gymzalen heeft. Het uitgangspunt is om zoveel als mogelijk sporthallen of sportzalen te realiseren en zo min mogelijk gymzalen, zodat de locaties ook kunnen worden gebruikt door sportverenigingen.
- Maatvoering: De maatvoering van 475 m² is gebaseerd op de maatvoering van een gymzaal 22 x 14m (KVL0). Het oppervlakte beslaat het gehele pand (inclusief 2 was en kleedlokalen, toiletten, berging en gang, exclusief parkeren). De wettelijke afstandsnorm voor gymzalen is 1.000 meter op afstand van de basisschool, in Tilburg is deze afstand maximaal 500 meter. Dit betekent dat gymzalen in de nabije omgeving van het (primaire) onderwijs moeten worden gerealiseerd.

Referentiewaarde per functie

Sporthallen

Referentiewaarde
0,09 sporthal per 1.000 inwoners

Gemiddelde maatvoering: 2.400 m²

Op basis van:

- Huidig aanbod gemeente Tilburg is 15 sporthallen, 0,07 sporthal per 1.000 inwoners
- De landelijke dichtheid van 0,09 sporthal per 1.000 inwoners

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Accommodaties voor het uitoefenen van binnensport (bijvoorbeeld bewegingsonderwijs) bestaande uit zalen, ruimten, kleedruimten, opslag. Eventueel een kantine. Sporthallen (minimaal 44 bij 28 meter) hebben een sportvloer.

Relevante beleidskaders: Mulieronderzoek 2023

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunten: het huidige aanbod in de gemeente Tilburg is 15 sporthallen. De gemeente heeft een lager aanbod sporthallen dan landelijk gemiddeld, maar heeft wel een hoger aanbod in gymzalen. Volgens Mulier ligt het aanbod wel in lijn met referentiegemeenten. De behoefte in 2040 ligt op ongeveer 17 sporthallen.
- Maatvoering: Maatvoering is gebaseerd op adviesoppervlakte van het NOS*NSCF van een sporthal van 47 x 26m en het huidige ruimtegebruik in Tilburg. Dit stellen we vast op 2.400 m². Dit betreft een grote sporthal, op te delen in 3 zaaldelen, met 6 kleedkamers

Referentiewaarde per functie

Zwembad

Referentiewaarde
0,02 zwembad per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: 3.000 m²

Op basis van:

- Landelijke dichtheid 0,03 locatie per 1.000 inwoners.
- Het huidige aanbod in Tilburg is 0,02 zwembad per 1.000 inwoners (5 locaties).

Voorzieningenniveau: gemeente

Definitie: Semi openbaar toegankelijk zwembad (gebouw en eventuele buitenbaden) voor recreatief zwemmen, sportzwemmen en zwemles. Exclusief zwembaden bij bungalowparken, hotels, campings en solitaire openluchtzwembaden.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Het huidige aanbod in Tilburg ligt op 0,02 zwembaden per 1.000 inwoners (op basis van 5 locaties).
- Uitgangspunten: Het Mulier onderzoek wijst uit dat er een (sterk) normatief tekort aan zwemwater is voor leren zwemmen en de zwemsport, dat houdt aan tot 2040. Voor banenzwemmen en doelgroepen zwemmen is juist een (sterk) overschot, ook in 2040. Door veranderingen in de programmeringen van het zwemwater kan een deel van de (toekomstige) tekorten worden opgelost. Mocht verdere optimalisatie niet mogelijk blijken, kan een extra zwembad de capaciteitsknelpunten oplossen.
- Maatvoering: de maatvoering is gebaseerd op afmetingen van zwembaden uit benchmarkgemeenten. Omdat toekomstig te bouwen zwembaden in veel gevallen zonder recreatief zwemwater wordt gerealiseerd; gaan we in de afmeting uit van een gemiddelde locatie met 25m wedstrijd-, instructie- en doelgroepenbad. In een sobere variant kan de gemiddelde maatvoering afwijken. De afmeting is incl. kleedruimten, opslag en kantine.

Referentiewaarde per functie

Commerciële sport

Referentiewaarde
0,21 locatie per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: 500 m²

Op basis van:

- Huidig aanbod gemeente Tilburg is 0,21 locatie per 1.000 inwoners (40 locaties).
- Landelijk gemiddelde bedraagt 0,18 locatie per 1.000 inwoners

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Locaties van commercieel uitgebaat regulier vastgoed, waaronder trampolineparken, biljart & pool, klimwanden, fitness, kartbanen, bowlingbanen en skibanen. Dit is exclusief kleinschalige commerciële sportlocaties zoals yogastudio's en kickboxscholen.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt: grootschalige commerciële sportvoorzieningen zoals klimwanden, fitnessruimten, kartbanen en bowlingbanen. Deze functies liggen op de grens van sport en leisure en huisvesten zich vaak op bedrijventerreinen. Vanuit economisch perspectief zijn deze niet op bedrijventerreinen gewenst, maar ook binnenstedelijk niet haalbaar vanwege geluids- en parkeeroverlast.
- Uitgangspunt balans: In de huidige situatie lijkt er een licht onderaanbod ten aanzien van het landelijke gemiddelde van 0,21 locaties per 1.000 inwoners (Tilburg: 0,18 locaties per 1.000 inwoners). We houden daarom het landelijk gemiddelde aan als referentiewaarde.
- Maatvoering: De maatvoering is gebaseerd op het landelijk gemiddelde, dit bedraagt ongeveer 500 m² per locatie. Er is grote variatie in het oppervlakte van het aanbod.

Referentiewaarde per functie Bibliotheken

Referentiewaarde
0,04 locatie per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: 1.275 m² bvo

Op basis van:

- Huidige aanbod in Tilburg ligt op 0,03 locaties per 1.000 inwoners (6 locaties)
- De behoefte van 8 locaties in 2025 op basis van de landelijke norm.

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Wijk-/buurtvoorzieningen voor het uitlenen van fysieke of digitale informatiedragers en voor het stimuleren van geletterdheid. Het gaat daarbij om zelfstandige vestigingen. Het gaat niet om afhaalpunten of bibliobushaltes

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: Uit de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorziening (WSOB) volgt een minimale norm van 1 vestiging per 28.000 inwoners (bij gemeenten > 90.000 inwoners). Dit betekent een behoefte van ongeveer 8 bibliotheekvestigingen in Tilburg.
- Op dit moment heeft Tilburg 6 bibliotheeklocaties. Begin 2025 is een zevende locatie gerealiseerd in Groenewoud. Dit betekent dat nog een locatie extra nodig is.
- We hanteren een referentiewaarde van 0,04 locatie per 1.000 inwoners. Deze referentiewaarde is gebaseerd op de behoefte van 8 locaties in 2024, op basis van de WSOB-norm.
- Benchmark en landelijk gemiddelde: Het landelijke gemiddelde (2022) ligt op 0,06 locaties per 1.000 inwoners. Maar bibliotheken verschillen veel qua oppervlakte per gemeente. In referentiegemeenten: Amersfoort 0,05 locaties per 1.000 inwoners, Zwolle 0,03 vestigingen per 1.000 inwoners, Haarlem 0,025 locaties per 1.000 inwoners.
- Maatvoering: Voor de maatvoering hanteren we het gemiddelde oppervlakte van bibliotheken in Tilburg. Gemiddeld is een pand 1.275 m² bvo groot. Daarbij zijn uitschieters zoals de LocHal buiten beschouwing gelaten.

Referentiewaarde per functie

Cultuur in het publieke domein

Referentiewaarde
1,05 locatie per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: *geen gemiddelde maatvoering*

Op basis van:

- Huidige aanbod in Tilburg 1,05 locaties per 1.000 inwoners (240 locaties)

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Vrij toegankelijke kunst en cultuuruitingen in openbare ruimtes, beheerd door de gemeente.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt balans: In de huidige situatie lijken vraag en aanbod in balans. We hanteren de huidige dichtheid als referentiewaarde.
- In de 19e en 20e eeuw zijn veel standbeelden gerealiseerd. Tegenwoordig bestaat cultuur in het publieke domein steeds meer uit kunstwerken met een bewegende of interactieve component. Dit vraagt om licht, elektriciteit en extra ruimte. Dit betekent dat de eisen aan locaties veranderen.
- Maatvoering: cultuur in het publieke domein heeft geen vaste maatvoering doordat er verschillende vormen zijn (standbeeld, kunstwerk, muurschildering, enzovoorts).

Referentiewaarde per functie

Atelier- en oefenruimte en studio

Referentiewaarde
1,32 locatie per 1.000
inwoners

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 60 m² bvo

Op basis van:

- Huidige aanbod in Tilburg 1,12 locaties per 1.000 inwoners (255 locaties)
- Wens is om ruimte te bieden aan 300 ateliers in Tilburg, dit komt neer op 1,32 locatie per 1.000 inwoners.

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Ruimten voor het creëren en opnemen van kunst en muziek, en het uitoefenen van voorstellingen, zoals werkplaatsen voor kunstenaars en opnamefaciliteiten voor muzikanten en kleine podiums

Relevante beleidskaders: Atelierbeleid Tilburg

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- **Beleid:** In het atelierbeleid wordt cultuur ingezet als aanjager van gebiedsontwikkelingen en transformatie in de stad. Dat betekent dat we (het creëren van) ruimte voor makers en organisaties van kunst en cultuur als integraal onderdeel van de ontwikkeling van de stad zien. We streven naar een goede verdeling van 'permanente' plekken voor ateliers, maar ook (tijdelijke) ateliers als placemaking in gebiedsontwikkelingen. Betaalbaarheid is voor de locatie een belangrijk criterium.
- Een groot deel van de ateliers is gevestigd in het centrum van Tilburg, dit resulteert in een beperkte spreiding over de gemeente. Op dit moment zijn er 255 locaties waarvan de gemeente een subsidierelatie heeft. Dit komt neer op 1,12 locaties per 1.000 inwoners. De gemeente ziet dit aantal graag tussen de 250-300 ateliers. Op basis van 300 ateliers bedraagt de referentiewaarde 1,32 locatie per 1.000 inwoners.
- **Uitgangspunt balans:** In de huidige situatie is er een flinke vraag naar ateliers. We hanteren daarom de dichtheid van 1,32 locatie per 1.000 inwoners.
- **Maatvoering:** Voor de maatvoering hanteren we het gemiddelde oppervlakte van ateliers in Tilburg. De gemiddelde maatvoering exclusief uitschieters bedraagt ca. 60 m² per atelier.

Referentiewaarde per functie

Primair onderwijs

Referentiewaarde
908 leerlingen per 1.000
4 – 12 jarigen

Gemiddelde maatvoering: 1.523 m² bvo o.b.v. 263 leerlingen

Op basis van:

- Landelijk gemiddelde (2023): 908 leerlingen per 1.000 kinderen van 4 – 12 jaar (DUO).
- In vergelijking huidige situatie in Tilburg: 875 leerlingen per 1.000 kinderen van 4 – 12 jaar (DUO).

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Primair onderwijs: onderwijsvoorziening (wijkvoorziening) ten behoeve van onderwijs voor kinderen van 4 - 12 jaar.

Relevante beleidskaders: Integraal Huisvestingsplan en leerlingenprognoses

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

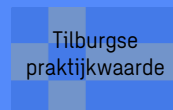
- Uitleg referentiewaarde: Het aantal leerlingen per 1.000 4-11 jarigen + 30% van de 12-jarigen. Dit betekent dat er in Tilburg per 1.000 4-12 jarigen 875 kinderen in het primair onderwijs in Tilburg naar school gaan. Deze situatie ligt iets onder het landelijk gemiddelde van 908 leerlingen per 1.000 4-12 jarigen.
- Uitgangspunt: De referentiewaarde is vergeleken met de leerlingenprognose voor onderwijs. We hanteren de landelijke uitgangssituatie als referentiewaarde.
- Maatvoering: De stichtingsnorm voor een basisschool bedraagt 263 leerlingen. De maatvoering is gebaseerd op het daadwerkelijke gemiddelde oppervlakte van het bebouwde oppervlakte van basisscholen in Tilburg (bron: BAG). Dit is ca 6,3 m² bvo per leerling. In de onderwijshuisvestingsverordening wordt voor primair onderwijs de formule $200 + (5,03 * \text{leerlingen})$ aangehouden, gebaseerd op de VNG-norm. Daarbij wordt een eventuele opslag voor achterstandsleerlingen opgeteld.

Referentiewaarde per functie

Speciaal basisonderwijs

Referentiewaarde
32 leerlingen per 1.000
4 – 12 jarige

Gemiddelde maatvoering: 1.690-2976 m² per 192 leerlingen

Op basis van:

- In vergelijking huidige situatie in Tilburg: 32 leerlingen per 1.000 kinderen van 4 – 12 jaar (DUO).

Voorzieningsniveau: gemeente

Definitie: Primair speciaal onderwijs: onderwijsvoorziening (wijkvoorziening) ten behoeve van onderwijs voor kinderen van 4 - 12 jaar, met extra ondersteuning voor concentratie- en gedragsproblemen.

Relevante beleidskaders: Integraal Huisvestingsplan en leerlingenprognoses

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Aannee lokale referentiewaarde: De landelijke norm voor speciaal basisonderwijs bedraagt 23 leerlingen per 1.000 kinderen van 4-12 jaar, dit is echter een combinatie van het speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs.
- Tilburg heeft een regiofunctie waardoor Tilburg 32 leerlingen per 1.000 4-12 jarigen heeft, hoger dan het landelijk gemiddelde. Speciaal onderwijs is vaak gericht op een specifieke doelgroep (slecht horend, visueel, etc.).
- Voor de toename in leerlingen o.b.v. groei in gemeente Tilburg is het logisch de lokale uitgangssituatie als referentiewaarde aan te houden. Daarmee voorzien we in de autonome behoefte.
- Maatvoering: De maatvoering is gebaseerd op de bandbreedte uit de onderwijshuisvestingsverordening van 8,8 tot 15,5 (afhankelijk van het type speciaal onderwijs) m² per leerling.

Referentiewaarde per functie Voortgezet onderwijs

Referentiewaarde
821 leerlingen per 1.000
12 – 18 jarigen

Maatwerk
referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: 5.740 m² per 820 leerlingen

Op basis van:

- Huidige situatie in Tilburg 821 leerlingen per 1.000 kinderen van 12 - 18 jaar (DUO).
- Situatie 2040: 970 leerlingen per 1.000 kinderen 12-18 jaar.
- Landelijk gemiddelde (2022) 708 leerlingen per 1.000 kinderen van 12 – 18 jaar (DUO)

Voorzieningenniveau: gebiedsniveau

Definitie: Voortgezet onderwijs: onderwijsvoorziening (bovenwijks) ten behoeve van onderwijs voor leerlingen van 12 - 18 jaar. Geen commercieel onderwijs.

Relevante beleidskaders: Integraal Huisvestingsplan en leerlingenprognoses

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitleg referentiewaarde: Het aantal leerlingen per 1.000 13-18 jarigen + 70% van de 12-jarigen. Dit betekent dat er in Tilburg per 1.000 12-18 jarigen 821 kinderen in het voortgezet onderwijs in Tilburg naar school gaan. Deze situatie ligt boven het landelijk gemiddelde van 708 leerlingen per 1.000 12-18 jarigen.
- Volgens de leerlingenprognoses daalt het aantal middelbare scholieren tot 2030 om vervolgens ten opzichte van 2023 weer toe te nemen. In lijn met de leerlingenprognoses betekent dat de referentiewaarde uitkomt op 821 leerlingen per 1.000 kinderen 12-18 jaar.
- De maatvoering is gebaseerd op de wettelijk verplichte m² bvo van ca. 7 m² (afhankelijk van het type voortgezet onderwijs). Gemiddeld zijn er 820 leerlingen per middelbare school in Tilburg. Dit komt neer op ongeveer 5.740 m² per school.

Referentiewaarde per functie

Voortgezet onderwijs (speciaal)

Referentiewaarde
53 leerlingen per 1.000
12 – 18 jarigen

Gemiddelde maatvoering: 1.260 – 2.520 m² per 180 leerlingen

Op basis van:

- Landelijk gemiddelde (2022) zijn er 53 leerlingen per 1.000 kinderen van 12 – 18 jaar (DUO).
- In vergelijking: Huidige situatie in Tilburg er 44 leerlingen per 1.000 kinderen van 12 – 18 jaar (DUO).

Voorzieningenniveau: gemeente

Definitie: Voortgezet speciaal onderwijs: onderwijsvoorziening (bovenwijks) ten behoeve van onderwijs voor leerlingen van 12 - 18 jaar. Geen commercieel onderwijs, met extra ondersteuning ingedeeld in 4 clusters: gedragsproblemen, visueel, auditief of lichamelijk.

Relevante beleidskaders: Integraal Huisvestingsplan en leerlingenprognoses

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

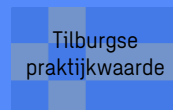
- Uitgangspunt referentiewaarde: Voor speciaal voortgezet onderwijs houden we de landelijke referentiewaarde aan. Momenteel is er een onder gemiddeld aantal leerlingen in het speciaal voortgezet onderwijs in Tilburg. Dit kan echter liggen aan het feit dat speciaal onderwijs specialistisch is en dus dat er veel uitstroom is naar buiten. Een deel van de kinderen die in aanmerking komen voor het voortgezet speciaal onderwijs, gaan in Goirle naar school.
- Maatvoering: De maatvoering is gebaseerd op de wettelijk verplichte hoeveelheid m² per leerling van 7 tot 14 m² (sterk afhankelijk van het type speciaal onderwijs). Dit komt neer op een bandbreedte van ca. 1.260 – 2.520 m² per locatie op basis van 180 leerlingen.

Referentiewaarde per functie

Speciaal onderwijs

Referentiewaarde
40 kindplaatsen per 1.000
4 - 12 jarigen

Gemiddelde maatvoering: 1.560 m² per 133 kindplaatsen

Op basis van:

- Huidige situatie in Tilburg 40 leerlingen per 1.000 kinderen van 12 - 18 jaar (DUO).

Voorzieningenniveau: gemeente

Definitie: Primair speciaal onderwijs: onderwijsvoorziening (wijkvoorziening) ten behoeve van onderwijs voor kinderen van 4 - 12 jaar, met extra ondersteuning ingedeeld in 4 clusters: gedragsproblemen, visueel, auditief of lichamelijk.

Relevante beleidskaders: Integraal Huisvestingsplan en leerlingenprognoses

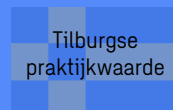
Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Uitgangspunt referentiewaarde: Voor speciaal onderwijs houden we de lokale referentiewaarde aan. Er is geen landelijke norm bekend. Een deel van de kinderen uit Tilburg die in aanmerking komen voor het speciaal onderwijs, gaan in Goirle naar het speciaal onderwijs.
- Maatvoering: De maatvoering is gebaseerd op het gemiddelde oppervlakte van het bebouwd oppervlakte van basisscholen in Tilburg (bron: BAG). Dit is ca. 1.560 m² bvo. Gemiddeld zijn er per Tilburgse school 133 leerlingen. Omgerekend is ruim 11 m² bvo per leerling. Dit ligt binnen de wettelijke verplichte hoeveelheid 7 tot 14 m² bvo (sterk afhankelijk van het type speciaal onderwijs). We hanteren de huidige Tilburgse situatie (Let op: dit is dus nog exclusief buitenruimten).

Referentiewaarde per functie Kinderdagopvang

Referentiewaarde
458 kindplaatsen per 1.000
0 – 4 jarigen

Gemiddelde maatvoering: 430 m² per 53 kindplaatsen

Op basis van:

- Huidige situatie in Tilburg 458 kindplaatsen per 1.000 kinderen van 0 - 4 jaar (DUO).
- Landelijk gemiddelde (2022) 454 kindplaatsen per 1.000 kinderen van 0 – 4 jaar (DUO)

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Kinderopvang richt zich op kinderen tot 4 jaar (0 t/m 3 jaar). Sommige opvangorganisaties bieden ook VVE-opvang, vroeg- en voorschoolse educatie. Deze specifieke opvang is bedoeld voor alle kinderen tussen 2,5 en 4 jaar, om zich spelenderwijs voor te bereiden op het basisonderwijs

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

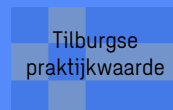
- Landelijk gemiddelde: In Tilburg is het aanbod 458 kindplaatsen per 1.000 0 – 4 jarigen. Aanbod in Tilburg ligt daarmee rond het landelijke gemiddelde van 454 kindplaatsen per 0 – 4 jarigen.
- De wachtlijsten voor KDV en BSO in de gemeente nemen toe.
- De maatvoering is gebaseerd op de gemiddelde oppervlakte van kinderdagopvanglocaties in Tilburg (Bron: BAG) en maatvoeringen uit andere gemeenten (o.a. Rotterdam en Haarlem). We stellen de maatvoering vast op 430 m² per vestiging. Bij nieuwbouw van een locatie voor primair onderwijs wordt gestreefd om kinderopvang en buitenschoolse opvang te koppelen.
- Gemiddeld zijn er in Tilburg 53 kindplekken per locatie, dat komt neer op ruim 8 m² per kind. Wettelijk is 6,5 m² per kind verplicht. Dit is exclusief buitenruimte.

Referentiewaarde per functie

Buitenschoolse Opvang

Referentiewaarde
250 kindplaatsen per 1.000
4 – 12 jarigen

Gemiddelde maatvoering: 490 m² per 72 kindplaatsen

Op basis van:

- Huidige situatie in Tilburg 250 kindplaatsen per 1.000 kinderen van 4 – 12 jaar (DUO).
- Landelijk gemiddelde (2022) 213 kindplaatsen per 1.000 kinderen van 4 – 12 jaar (DUO)

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: De buitenschoolse opvang richt zich op opvang van kinderen van schoolgaande leeftijd vooraf, tijdens en na de reguliere schooltijden.

Toelichting, aannames, (huidig)beleid en referenties:

- Landelijk gemiddelde: De huidige situatie in Tilburg ligt met 250 kindplaatsen per 1.000 4-12 jarigen duidelijk boven het landelijk gemiddelde van 213 kindplaatsen.
- De wachtlijsten voor KDV en BSO in de gemeente nemen toe. Als ambitie voor de gemeente houden we de huidige uitgangssituatie aan in Tilburg.
- Maatvoering: Op basis van het huidige ruimtegebruik en referentiewaarden uit andere gemeenten stellen we de maatvoering vast op 490 m² bvo per 72 kindplaatsen. Dit komt neer op gemiddeld 6,8 m² per kind, dit is exclusief buitenruimte. Bij nieuwbouw van een locatie voor primair onderwijs wordt gestreefd om kinderopvang en buitenschoolse opvang te koppelen.

Bijlage II: Werken met leefstijlen en leeftijden

BSR-leefstijlen: Tool voor afwegen voorzieningen

Een fijne, gezonde leefomgeving is meer dan de gebouwde omgeving. Het zijn de inwoners van Tilburg die geluk en gezondheid ervaren in hun buurt en die het wonen daadwerkelijk ervaren en beleven. Deze inwoners hebben een bepaalde houding ten aanzien van voorzieningen in hun buurt, op basis van gedrag, attitude en drijfveren. Een extravert persoon zal bijvoorbeeld eerder gebruik maken van een wijk- en buurtcentrum in zijn wijk dan een introvert die minder uit is op ontmoeting.

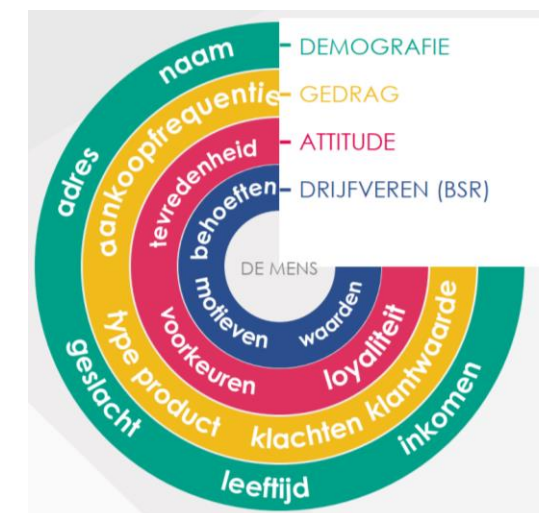
In een gebiedsontwikkeling zijn onder andere metrages, locatie, plot en euro's van belang. Met de leefstijlen is het echter mogelijk om ook de leefstijlvoorkeuren van inwoners mee te nemen in een gebiedsontwikkeling en locatiekeuze voor een maatschappelijke voorziening.

Het wetenschappelijk onderbouwde BSR-model biedt de mogelijkheid om doelgroepen te definiëren op verschillende thema's. Zo zijn er zes onderscheidende belevingswerelden ten aanzien van thema's als woonomgeving, duurzaamheid, mobiliteit, participatie, verhuizen en levensloopbestendigheid. Met de leefstijlen kunnen we afwegingen maken voor maatschappelijke voorzieningen.

Voordelen

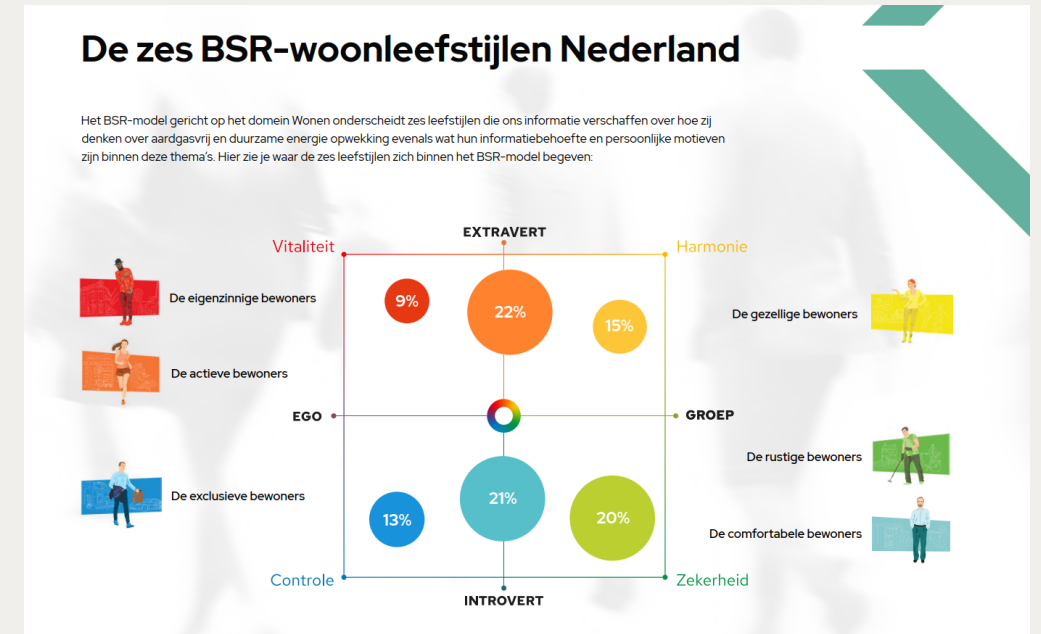
Segmentatie biedt inzicht in hoe verschillende doelgroepen aankijken tegen thema's als:

- Ontmoeting in de wijk
- Ideale woning
- Ideale buurt
- (Maatschappelijke) voorzieningen
- (Deel)mobiliteit
- Duurzaamheid
- Levensloopbestendigheid
- Motieven voor verhuizen
- Gezondheid en geluk in relatie tot de leefomgeving

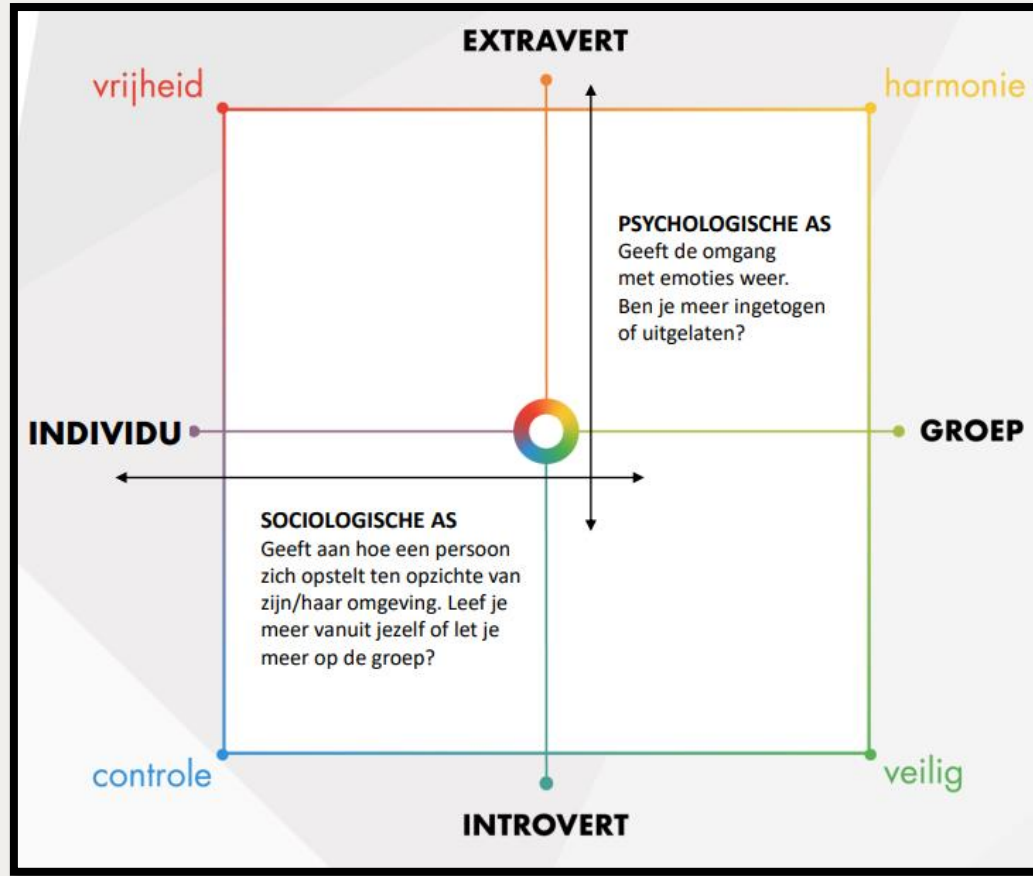

Het gebruik van leefstijlen

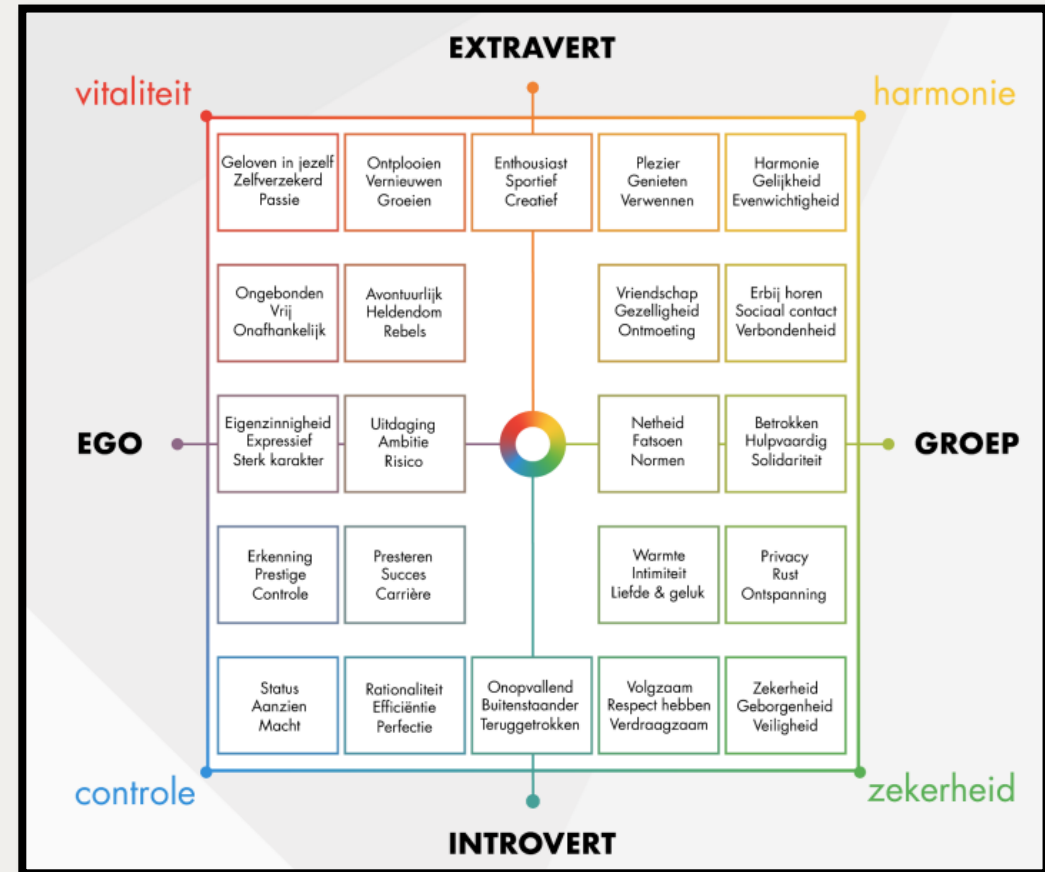
- Leefstijlen gebruiken we om keuzes in de **verdeling van de voorzieningen over wijken en gebieden** te ondersteunen met inzichten in de behoeften van de (wijk)bewoners. Aan welke type voorzieningen in welke wijken is – ten opzichte van de referentiewaarde – juist meer of minder behoefte?
- BSR is de grootste en meest waardevolle consumenten-database van Nederland, **dé bron voor gevalideerde doelgroepsegmentatie**. Uit onderzoek is bekend welk belang de zes BSR-woonleefstijlgroepen hechten aan bepaalde voorzieningen. Dit is de beste voorspeller van de **voorkeuren van bewoners met betrekking tot (maatschappelijke) voorzieningen**. Beter dan leeftijd, levensfase, inkomen of woonmilieu (of andere doelgroepsegmentatiemodellen).

Leefstijlen: De drijfveren van mensen

Het BSR-model. Bron: MarketResponse

De zes leefstijlen van inwoners

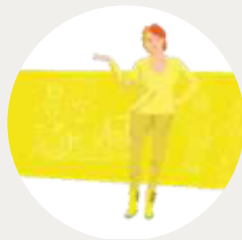
Eigenzinnige bewoners

Bewoners in de rode groep zijn creatief, evenwichtig, avontuurlijk en intelligent. Ze zijn geïnteresseerd in anderen, bedachtzaam, zelfverzekerd, ondernemend en eigenzinnig. Vrije tijd is geen tijd om stil te zitten. Ze gaan dan ook graag op avontuurlijke vakantie of bezoeken een museum of concert. Thuis besteden ze tijd aan lezen, goede gesprekken, thuiswerken, meditatie, koken, sporten en groenten verbouwen.

Actieve bewoners

De actieve bewoners zijn gezellig, spontaan, vrolijk, creatief, avontuurlijk en impulsief. Ze hebben een sterk karakter en zijn geïnteresseerd in anderen. Ze zitten niet graag stil. Activiteiten zijn een gezellig avondje met vrienden, een avontuurlijke vakantie, shoppen, koken, uitgaan en concertbezoek. Ze hebben graag veel actie om zich heen en iedereen is welkom.

Gezellige bewoners

Mensen in de gele groep zijn hartelijk, gezellig, behulpzaam, spontaan, vrolijk en zachtvaardig. Belangrijk zijn gastvrijheid, geborgenheid, sociale verbondenheid en vriendschap. In hun vrije tijd bezoeken ze familie en nemen ze tijd voor het gezin. Iedereen is welkom en er mag geleefd worden in huis. Het is belangrijk om onderdeel te zijn van een buurt, dat je altijd kunt aankloppen bij de buren en dat je voor elkaar zorgt.

Exclusieve bewoners

Bewoners in de blauwe groep zijn doelgericht, intelligent, ondernemend, zelfverzekerd en hebben een sterk, eigenzinnig karakter. Belangrijk voor deze groep zijn succes in het leven, uitdaging, ambitie en erkenning van prestaties. De blauwe doelgroep werkt vaker thuis en ook activiteiten in de vrije tijd draaien vaak om het werk.

Comfortabele bewoners

Belangrijk voor de aqua bewoners zijn rust en veiligheid in de buurt. Deze bewoners zijn bedachtzaam, evenwichtig, serieus, kalm en intelligent. De praktische voorzieningen moeten goed zijn. Ze klussen en tuinieren graag, daarnaast zijn deze bewoners fervente krantenlezers en tv-kijkers.

Rustige bewoners

Belangrijk voor de groene bewoners zijn anonimiteit, doe maar gewoon, privacy en rust. Ze zijn bedachtzaam, gemoedelijk, gewoon, kalm en serieus. In hun vrije tijd vinden de rustige bewoners het fijn om thuis te zijn en tv te kijken. Ze zijn niet ondernemend en zijn graag in en om het huis bezig met klussen en tuinieren. Deze groep ziet de woning als een eigen plek waar je je terug kunt trekken.

Exclusieve, Comfortabele en Rustige bewoners

Exclusieve bewoners

- **Persoonlijkheid:** doelgericht, ondernemend, zelfverzekerd en sterk, eigenzinnig karakter.
- **Vrije tijd:** actieve sportbeoefening, avontuurlijke vakantie, nieuws en actualiteiten volgen.
- **Woon- en leefstijl:** ruimte, luxe, modern, bijzonder en exclusief.
- **Locatie:** aan de rand van het centrum of in een buitenwijk. Bij voorkeur locatie dichtbij werk. Privacy en eigen parkeerplaats belangrijk.
- **Buurt:** ruim en lommerijk. Wonen met gelijkgestemden, herkenbaarheid belangrijker dan diversiteit qua mensen en woningen. Mensen zijn op zichzelf, contact met burens blijft beperkt.

Comfortabele bewoners

- **Persoonlijkheid:** bedachtzaam, evenwichtig, serieus, kalm en intelligent.
- **Vrije tijd:** klussen en tuinieren, krantenlezen en tv-kijken, vermijden drukke plekken.
- **Woon- en leefstijl:** privacy, vertrouwd, comfort, open voor duurzaamheid.
- **Locatie:** goede praktische voorzieningen
- **Buurt:** rust en veiligheid in de buurt, weinig contact met burens, wonen met gelijkgestemden.

Rustige bewoners

- **Persoonlijkheid:** bedachtzaam, gemoedelijk, gewoon, kalm en serieus, niet ondernemend.
- **Waarden:** anonimiteit, doe maar gewoon, privacy en rust.
- **Vrije tijd:** TV kijken, activiteiten in en om het huis, klussen en tuinieren.
- **Woon- en leefstijl:** privacy, rust, praktisch en vertrouwd. Niet veeleisend of uitgesproken. Minder open voor duurzaamheid.
- **Locatie:** rustig en veilig, netjes en schoon.
- **Buurt:** niet veel contact, leven in kleine kring.

Eigenzinnige, actieve en gezellige bewoners

Eigenzinnige bewoners

- **Persoonlijkheid:** creatief, evenwichtig, avontuurlijk en intelligent.
- **Waarden:** geïnteresseerd in anderen, bedachtzaam, zelfverzekerd, ondernemend en eigenzinnig.
- **Vrije tijd:** avontuurlijke vakantie, musea of klassiek concert.
- **Thuis:** lezen, goede gesprekken, thuiswerken, meditatie, koken, sporten en groenten verbouwen.
- **Woon- en leefstijl:** milieubewust, inspiratie, authentiek, bijzonder, exclusief, ruimte, sfeervol en licht.
- **Locatie:** locatie is belangrijker dan de woning zelf, dichtbij openbaar vervoer en uitvalswegen.
- **Buurt:** actief in de buurt en open voor ontmoetingen

Actieve bewoners

- **Persoonlijkheid:** gezellig, spontaan, vrolijk, creatief, avontuurlijk en impulsief. Sterk karakter en geïnteresseerd in anderen.
- **Vrije tijd:** gezellig avondje met vrienden, een avontuurlijke vakantie, shoppen, koken, uitgaan en popconcerten bezoeken.
- **Woon- en leefstijl:** gezellig, sfeervol, sociaal contact, plezier en actie.
- **Locatie:** aan een park, in het centrum of aan het water, kindvriendelijk en mogelijkheden voor sport en ontspanning
- **Buurt:** levendig en iedereen is welkom.

Gezellige bewoners

- **Persoonlijkheid:** Hartelijk, gezellig, behulpzaam, spontaan, vrolijk en zachtaardig.
- **Waarden:** gastvrijheid, geborgenheid, sociale verbondenheid en vriendschap.
- **Vrije tijd:** familiebezoek, activiteiten met het gezin.
- **Thuis:** iedereen is welkom, er mag geleefd worden in huis.
- **Woon- en leefstijl:** gezelligheid, gezinsvriendelijk, sociaal contact, vertrouwd, warm, genieten, gemoedelijk en knus.
- **Locatie:** kindvriendelijk en nabij scholen en winkels
- **Buurt:** het is belangrijk om onderdeel te zijn van een buurt, dat je altijd kunt aankloppen bij de buren en dat je voor elkaar zorgt.

Stappenplan: prioriteitenmatrix

- In de prioriteitenmatrix bekijken we de voorzieningen die we in kaart hebben gebracht voor de gemeente naar **de mate waarin de zes BSR-woonleefstijlgroepen belang hechten aan bepaalde voorzieningen of een voorziening goed accepteren in hun leefomgeving (bij voorzieningen die overlast/ongemak kunnen geven)**. Dit is de beste voorspeller van de voorkeuren van mensen met betrekking tot maatschappelijke voorzieningen.
- Dit geven we weer in **een prioriteitenmatrix** waarin duidelijk wordt of een bepaald type voorziening voor een leefstijl van toegevoegde waarde is voor zijn leefomgeving. Circa 75% van de categorieën van maatschappelijke voorzieningen die we in kaart gaan brengen (onderwijs, gezondheid, welzijn, sport en cultuur) kan met behulp van bestaand onderzoek op basis van representatief leefstijlonderzoek vastgesteld worden. De overige 25% is door middel van dezelfde onderzoeken goed onderbouwd in te schatten.

Prioriteitenmatrix gezondheid

<i>Functie</i>	<i>Schaal</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Dagbesteding	<i>Gebied/gemeente</i>	***	***	***	***	**	**
Toegang Tilburg	<i>Gebied/gemeente</i>	**	***	****	****	****	**
Huisarts	<i>Buurt</i>	**	***	****	****	****	**
Apotheek	<i>Buurt</i>	**	***	****	****	****	**
Tandarts	<i>Buurt</i>	**	***	****	****	****	**
Fysiotherapeut	<i>Buurt</i>	**	***	****	****	****	**
Maatschappelijke opvang	<i>Gebied/gemeente</i>	****	***	**	*	*	***
Consultatiebureau	<i>Gebied/gemeente</i>	**	**	****	****	****	**
Intramurale woonvoorziening (ouderen)	<i>Buurt</i>	**	***	****	*****	****	***
Gehandicaptenzorg	<i>Gebied/gemeente</i>	***	***	***	***	**	**
Verslavingszorg en klinische GGZ	<i>Gebied/gemeente</i>	***	***	**	*	*	*
Beschermd wonen	<i>Gebied/gemeente</i>	***	***	**	*	*	*
Paramedische zorg (Ergo, dietiek, logopedie, psychologie)	<i>Buurt</i>	**	***	****	****	****	**

Prioriteitenmatrix onderwijs

<i>Functie</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Buitenschoolseopvang	***	****	*****	****	***	***
Kinderdagverblijf	***	****	*****	****	***	***
Primair onderwijs	***	****	*****	****	***	***
Voortgezet onderwijs	***	***	****	****	***	**
Speciaal basisonderwijs	***	****	*****	****	***	***
Speciaal onderwijs	***	****	*****	****	***	***
Voortgezet speciaal onderwijs	***	***	****	****	***	**

Prioriteitenmatrix cultuur, ontmoeting & openbare ruimte

<i>Functie</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Wijkaccommodaties en MFAs	***	****	****	**	**	**
Ontmoetingsplekken voor en door bewoners	****	*****	*****	***	**	*
Jongerencentra / jongerenruimte	***	****	****	**	*	*

<i>Functie</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Buurtplek	***	****	*****	****	***	***
Blokplek	***	****	*****	****	***	***
Verwijsplek	***	****	*****	****	***	***
Actief in het groen (incl. scouting, volkstuinten, kinderboerderij)	***	****	*****	****	***	***
Openbare toiletten	**	**	***	***	*	*

<i>Functie</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Atelier- en oefenruimte en studio	*****	****	***	*	**	***
Musea	*****	****	***	*	**	*****
Bibliotheken	***	****	***	***	****	****
Cultuur in het publieke domein	*****	****	**	*	**	***

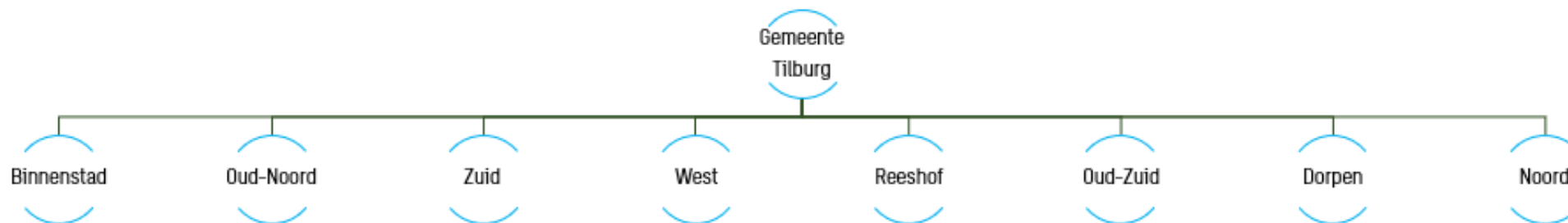
Prioriteitenmatrix sport

<i>Functie</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Overige sportvelden	***	*****	*****	**	***	***
Padelbanen	***	****	**	*	***	*****
Commerciële sport	*****	*****	***	*	**	****
Sporthallen	***	*****	*****	***	***	***
Gymzaal	***	*****	*****	***	***	***
Voetbalvelden	**	*****	*****	****	****	**
Hockeyvelden	**	****	****	**	**	****
Tennisvelden	***	****	****	***	***	****
Zwembaden	***	*****	*****	***	**	**

Bijlage III: Leeftijdsopbouw en leefstijlen per wijk en deelgebied

7.3 Toelichting op de leefstijlen en leeftijdsopbouw

In hoofdstuk 5 is de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen op zowel gemeentelijk niveau in beeld gebracht, als indicatief voor de acht gebieden Tilburgse gebieden. Elk gebied in Tilburg varieert fors qua omvang en ruimtelijke structuur, maar heeft ook een andere opbouw qua demografie en leefstijlen. Ook binnen de acht gebieden zijn verschillen in omvang, leefstijlen, demografie en ruimtelijke structuur. Grote woningbouwontwikkelingen, zoals in het Kenniskwartier en Tilburg-Noord kunnen leiden tot verandering van dominante leefstijl.

Disclaimer

De behoeften op gemeenteniveau kunnen verschillen van die op gebiedsniveau, wat essentieel is om in overweging te nemen bij de ontwikkeling van woningbouw en de toevoeging van voorzieningen. Het is van groot belang om de kwantitatieve behoefte op gemeenteniveau niet zomaar over te nemen op gebiedsniveau, maar ook kwalitatief te kijken naar het aanbod. Dit geldt zowel voor de gemeente als voor de specifieke gebieden, waar de meeste woningen worden bijgebouwd. Hoewel er op gemeentelijk niveau misschien geen dringende behoefte is, kunnen er op gebiedsniveau wel degelijk relevante behoeften ontstaan. Een grondige analyse van deze specifieke behoeften helpt ervoor te zorgen dat de woningbouw aansluit bij de wensen en eisen van de lokale bevolking. Het advies is om niet alleen op projectniveau te kijken, maar vooral op gebiedsniveau te analyseren welke behoeften er zijn. Vervolgens kan worden bepaald of deze behoeften in het project zelf gerealiseerd moeten worden, of dat ze beter kunnen worden ingevuld met bestaande bouw of nieuwbouw op een andere locatie binnen het gebied.

Leeftijdsopbouw Tilburg in 2040

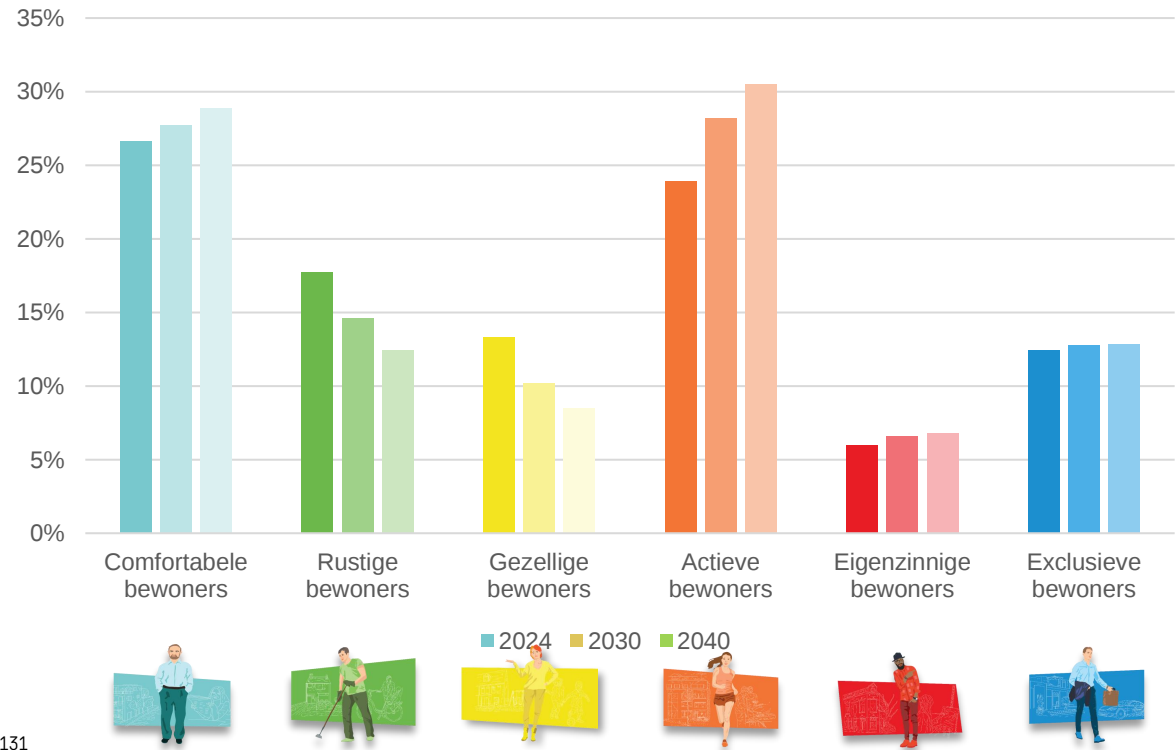
Leeftijd	Binnenstad	Dorpen	Noord	Oud Noord	Oud Zuid	Reeshof	West	Zuid	Tilburg
0-4	95 (+4)	1.370 (+29)	1.841 (+489)	1.655 (+300)	1.775 (+115)	1.894 (-409)	2.457 (+797)	778 (+100)	11.865 (+1425)
5-9	38 (-17)	1.688 (+234)	1.979 (+526)	1.283 (-12)	1.489 (-39)	2.178 (-273)	2.175 (+397)	869 (+268)	11.699 (+1084)
10-14	35 (-48)	1.739 (+347)	2.019 (+435)	1.126 (-135)	1.355 (-225)	2.316 (-484)	2.072 (+118)	853 (+272)	11.515 (+280)
15-19	120 (-142)	1.390 (-62)	1.874 (+362)	1.497 (-240)	1.750 (-537)	2.164 (-1081)	2.874 (+601)	714 (+115)	12.383 (-984)
20-24	1.637 (-53)	739 (-466)	1.667 (+213)	4.142 (+19)	5.008 (-617)	1.372 (-1494)	6.633 (+2533)	449 (-272)	21.647 (-137)
25-29	2.089 (+386)	759 (-303)	2.063 (+524)	4.394 (+248)	4.667 (-173)	1.506 (-956)	5.513 (+2585)	571 (-98)	21.562 (+2213)
30-34	1.284 (+528)	1.295 (-43)	2.411 (+721)	3.755 (+559)	3.946 (+377)	2.407 (-395)	3.807 (+1375)	1.005 (+99)	19.910 (+3221)
35-39	674 (+285)	1.853 (+369)	2.589 (+945)	3.124 (+732)	3.321 (+565)	2.935 (+35)	3.163 (+1075)	1.152 (+414)	18.811 (+4420)
40-44	445 (+167)	2.030 (+516)	2.430 (+944)	2.631 (+575)	2.780 (+401)	2.988 (+10)	2.970 (+647)	1.104 (+412)	17.378 (+3672)
45-49	333 (+91)	1.954 (+539)	2.190 (+791)	2.361 (+446)	2.645 (+161)	2.965 (-303)	2.805 (+702)	1.036 (+395)	16.289 (+2822)
50-54	318 (-10)	1.833 (-30)	1.925 (+299)	2.041 (-79)	2.361 (-149)	2.978 (-1067)	2.469 (+269)	861 (+183)	14.786 (-584)
55-59	400 (+64)	1.773 (-100)	1.677 (+120)	1.835 (-107)	2.198 (-312)	2.974 (-852)	2.289 (+153)	684 (+125)	13.830 (-909)
60-64	434 (+48)	1.707 (+64)	1.466 (+124)	1.786 (-8)	2.245 (-62)	2.782 (-192)	2.218 (-51)	572 (+82)	13.210 (+5)
65-69	476 (+201)	1.784 (+299)	1.459 (+262)	1.838 (+272)	2.423 (+286)	2.624 (+415)	2.375 (+262)	523 (+116)	13.502 (+2113)
70-74	535 (+154)	1.714 (+451)	1.466 (+171)	1.674 (+368)	2.375 (+347)	2.289 (+710)	2.327 (+357)	489 (+28)	12.869 (+2586)
75-79	491 (+155)	1.499 (+271)	1.300 (+153)	1.382 (+396)	2.050 (+483)	1.694 (+608)	2.126 (+480)	432 (+50)	10.974 (+2596)
80-84	350 (+179)	1.110 (+288)	938 (+196)	984 (+378)	1.463 (+606)	1.120 (+542)	1.678 (+621)	319 (+95)	7.962 (+2905)
85-89	205 (+109)	697 (+301)	586 (+226)	664 (+311)	1.014 (+489)	685 (+379)	1.044 (+395)	226 (+69)	5.121 (+2279)
90-94	93 (+34)	320 (+192)	285 (+171)	292 (+141)	522 (+283)	301 (+174)	455 (+217)	129 (+61)	2.397 (+1273)
95+	21 (+8)	77 (+53)	63 (+40)	68 (+21)	141 (+70)	66 (+42)	110 (+60)	35 (+23)	581 (+317)

* De tabel bevat de geprognosticeerde bevolking in 2040, met tussenhaakjes het verschil t.ov. 2024. Bijvoorbeeld: Reeshof 0-4 jaar heeft 1.894 inwoners in deze leeftijdscategorie in 2040. T.o.v. 2024 is dat een daling van 409.

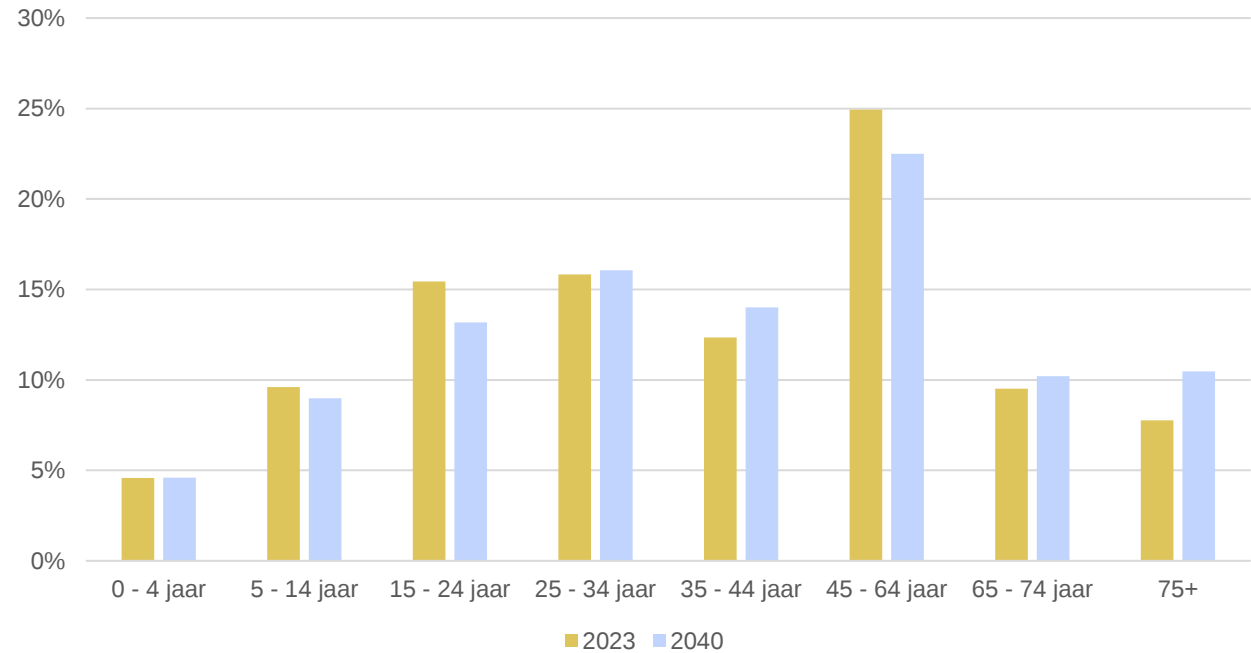
7.4 Leefstijlen en leeftijdsopbouw Tilburg

Tilburg kende in 2023 227.694 inwoners. Dit aantal inwoners zal volgens de prognose oplopen tot ruim 258.000 inwoners. Vooral het aantal comfortabele- en actieve inwoners gaat toenemen tot 2040. Naar verwachting neemt het aandeel rustige en gezellige bewoners af. In de volgende pagina's zijn de leefstijlen en leeftijdsopbouw voor alle acht de hoofdgebieden weergegeven. Sommige hoofdgebieden in Tilburg zijn onderverdeeld in wijken. Voor de wijken met meer dan 500 inwoners zijn ook de leefstijlen en leeftijdsopbouw weergegeven.

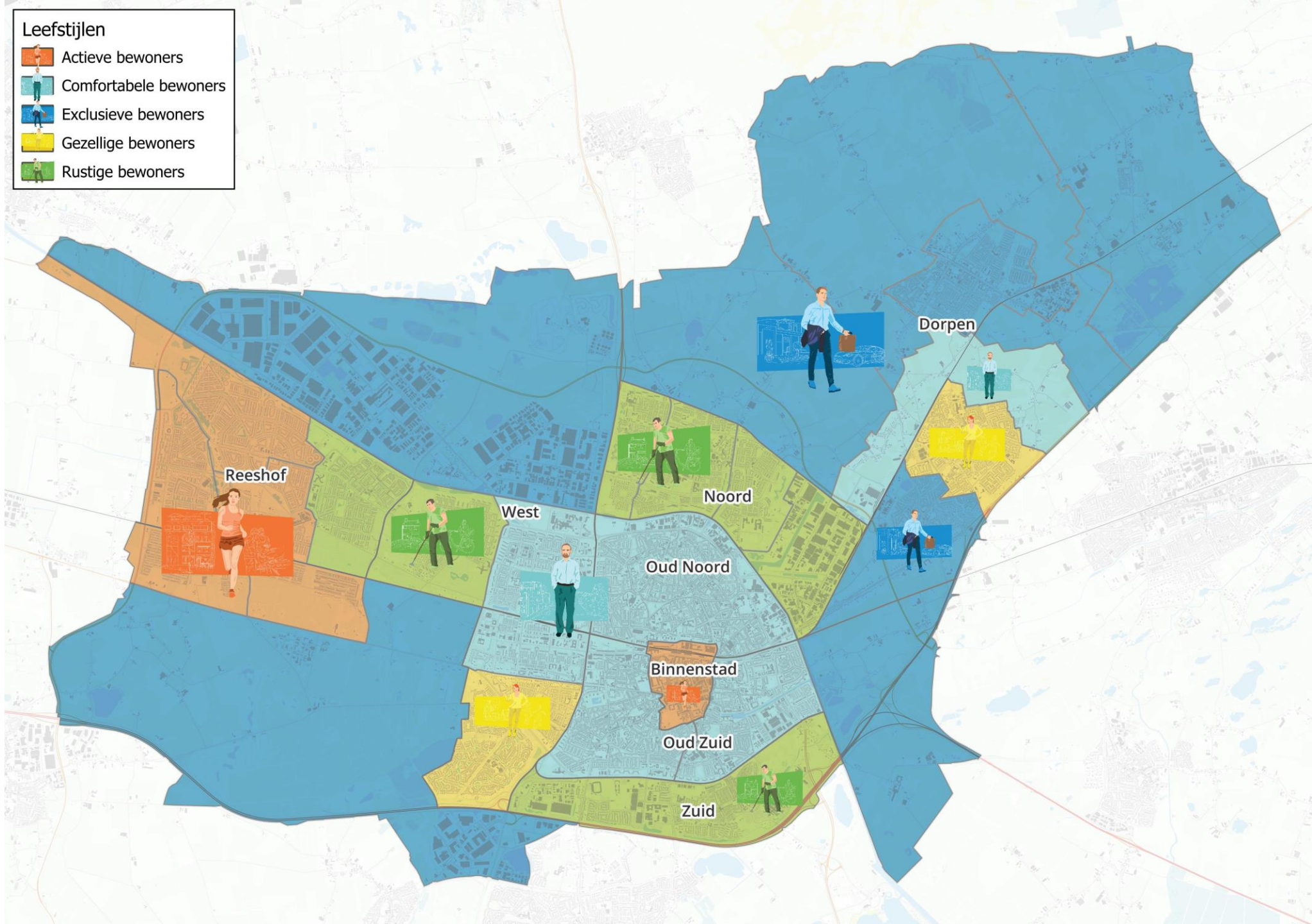
Leefstijlen gemeente Tilburg

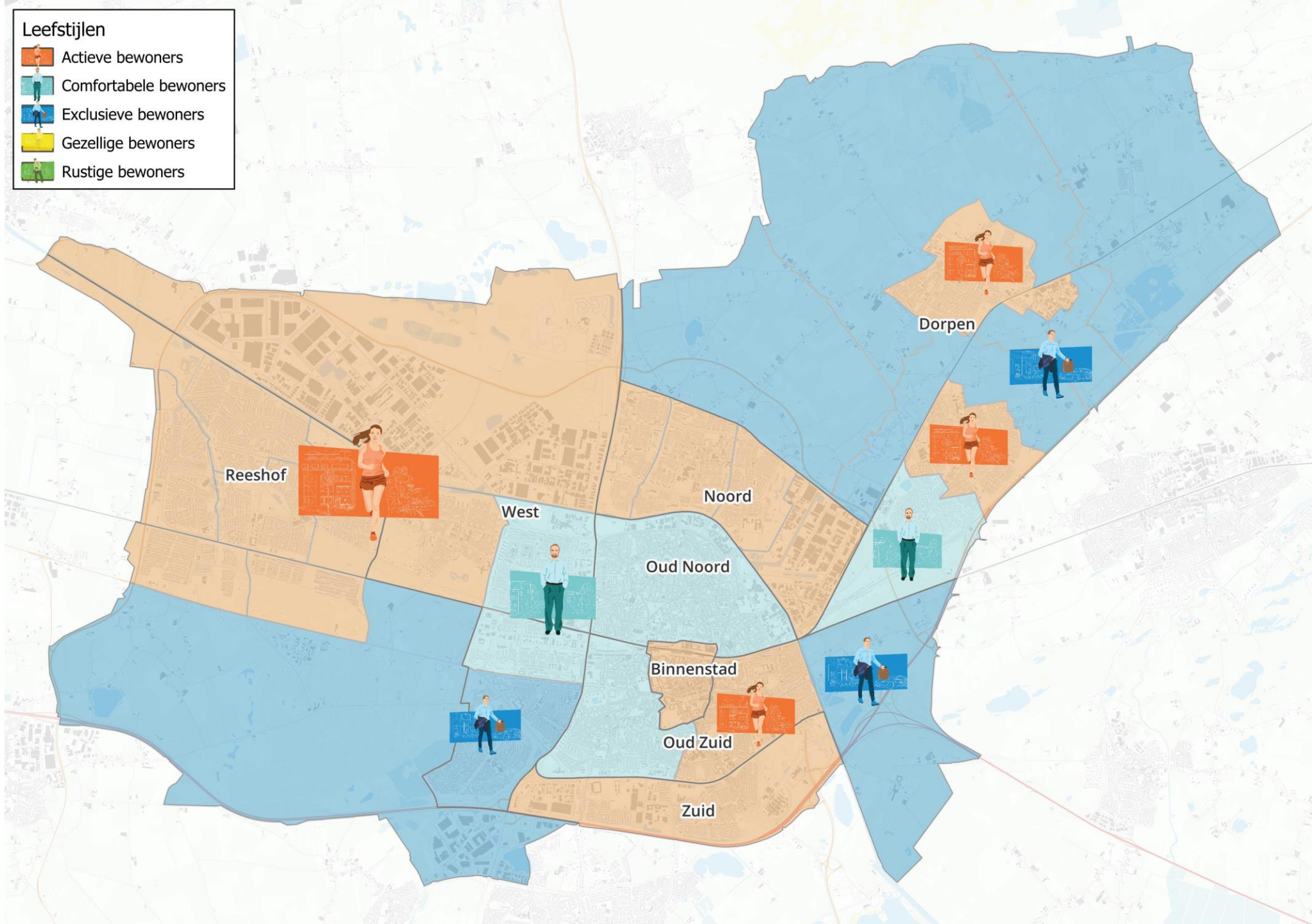
Leeftijdsopbouw gemeente Tilburg

Dominante leefstijlen per wijk en deelgebied in 2024

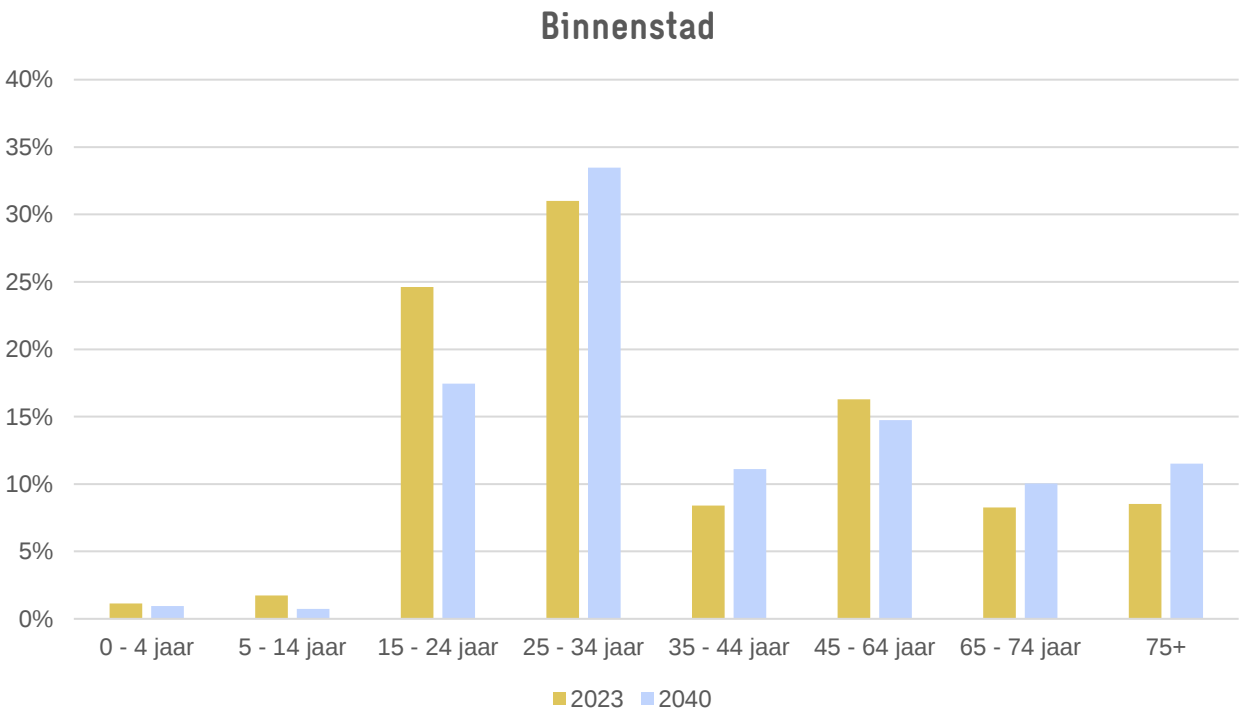
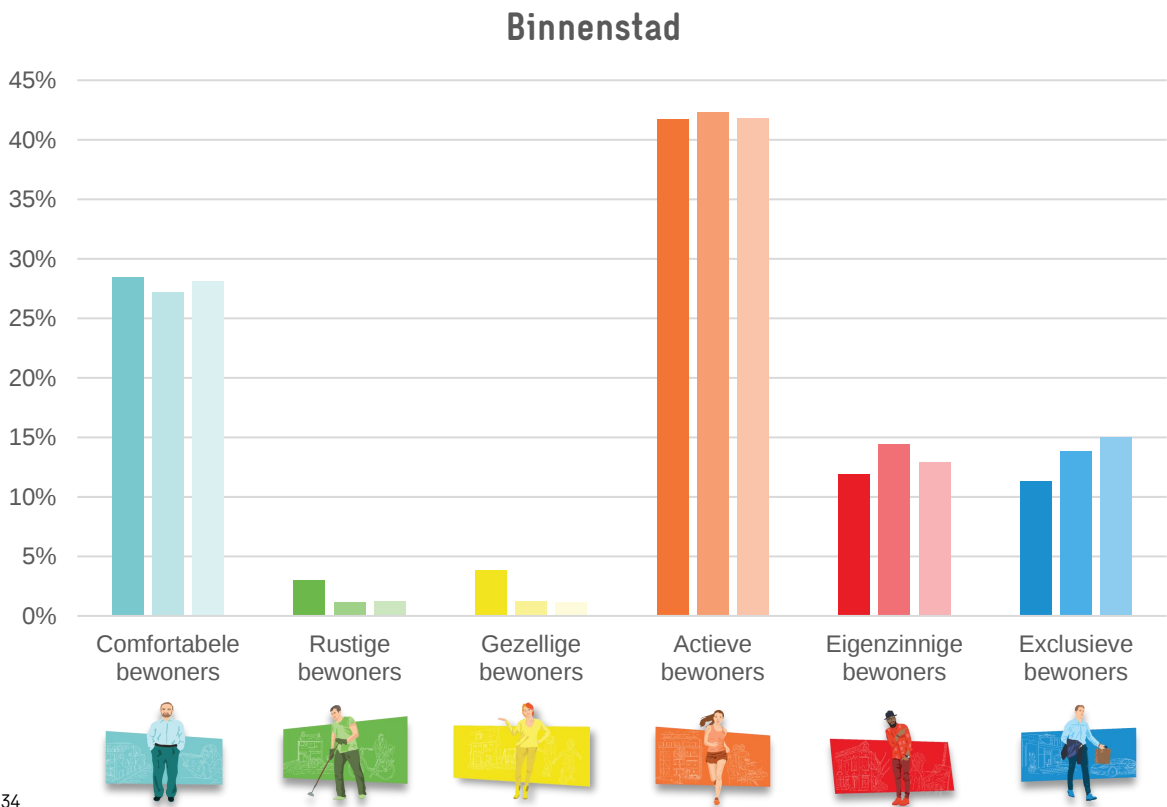

Dominante leefstijlen per wijk en deelgebied in 2040

Deelgebied ‘Binnenstad’

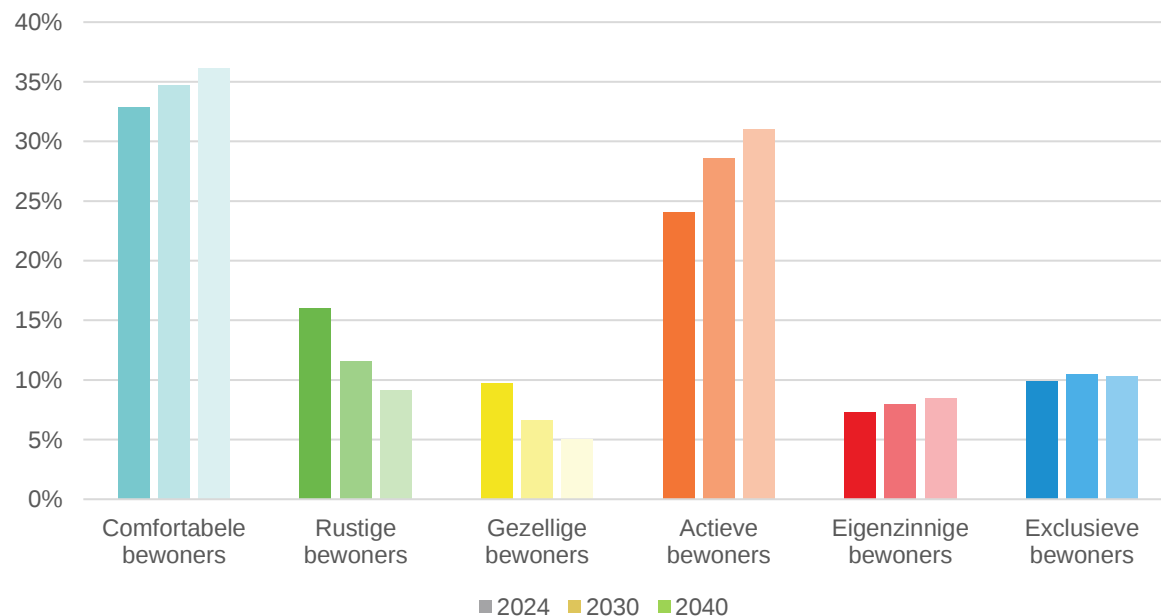
De Binnenstad kende in 2023 zo’n 7.930 inwoners. Dit aantal zal volgens de prognose oplopen tot zo’n 10.070 in 2040. Opvallend is de sterke groei tot 11.300 inwoners in 2030, waarna het aantal het volgende decennium weer daalt. Dit valt mogelijk te verklaren door het hoge aandeel jongeren in het gebied in 2023, wat afneemt tussen 2030 en 2040.

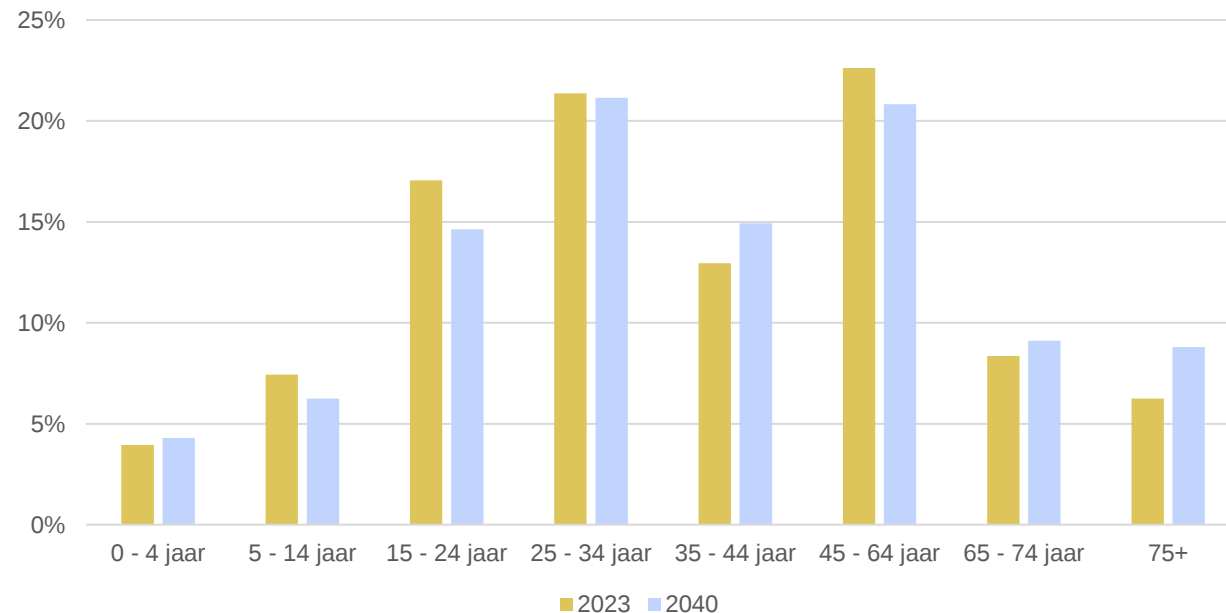
Deelgebied 'Oud-Noord'

Oud-Noord kende in 2023 zo'n 34.350 inwoners. Dit aantal zal volgens de prognose oplopen tot zo'n 38.530 in 2040.

Oud-Noord

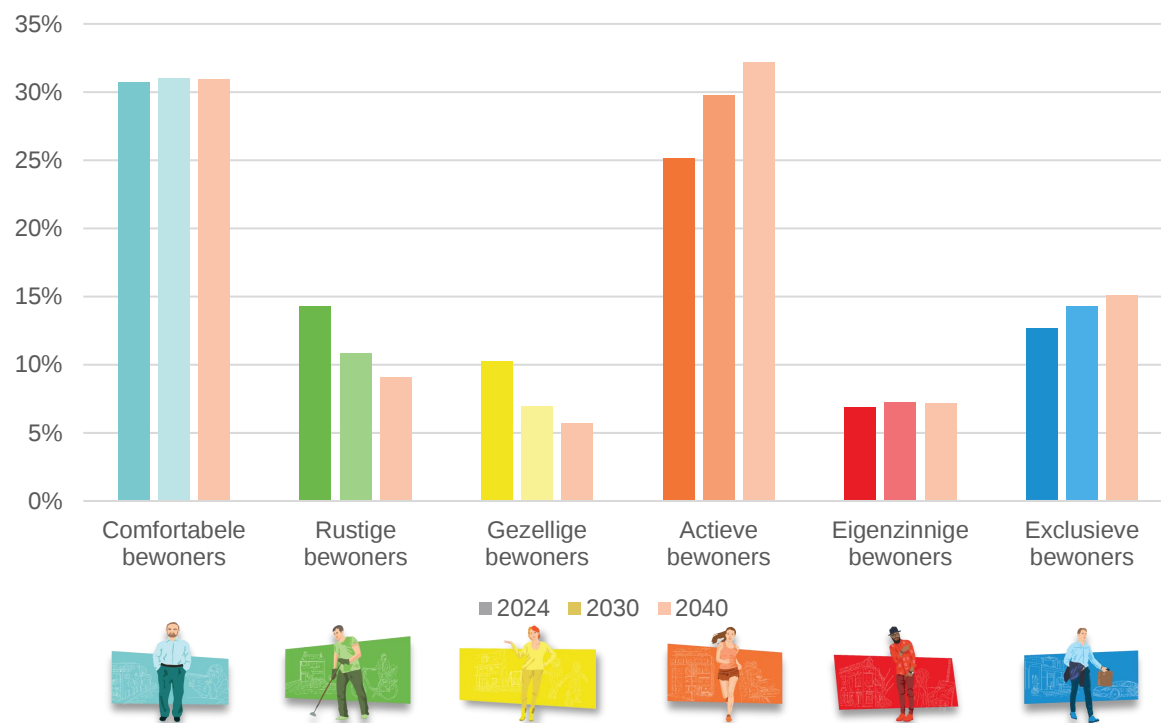
Oud-Noord

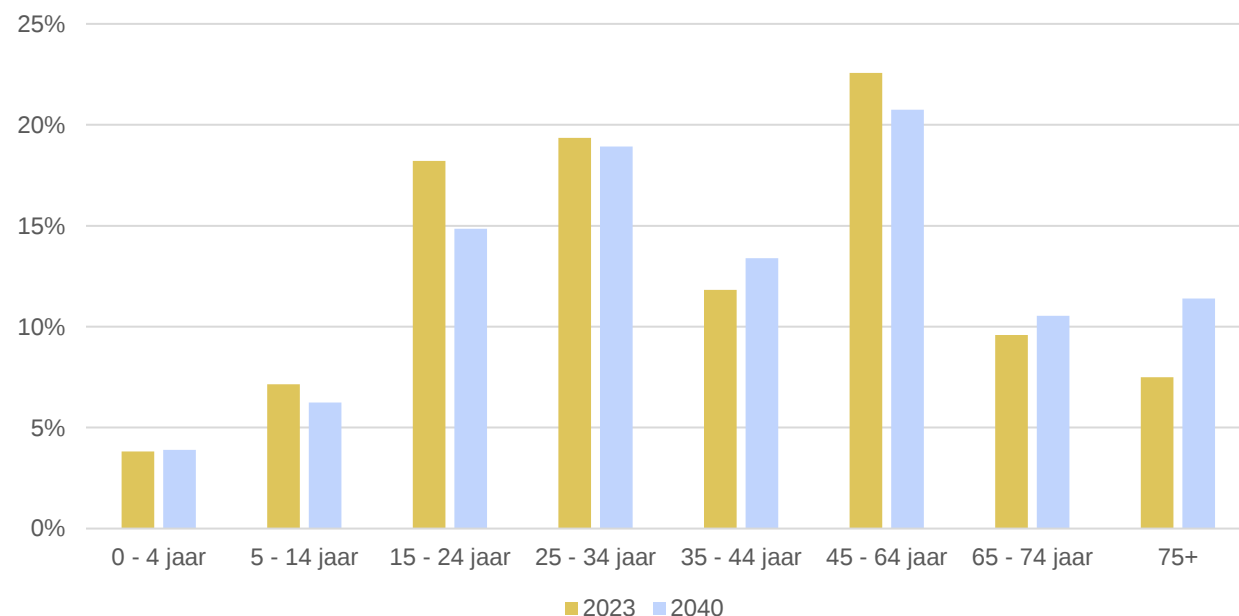
Deelgebied 'Oud-Zuid'

Oud-Zuid kende in 2023 zo'n 43.460 inwoners. Dit aantal zal volgens de prognose oplopen tot zo'n 45.530 in 2040. Een sterke stijging van het aantal inwoners zal plaatsvinden tussen 2023 en 2030, waarna deze zal stagneren en zelf afnemen tot 2040. Dit valt mogelijk te verklaren door de stijging van het aantal jongvolwassenen in het gebied tot 2030, waarna dit aandeel zal afnemen. Deelgebied Oud-Zuid bestaat uit twee wijken, Oud-Zuid West en Oud-Zuid Oost.

Leefstijlen gebied Oud-Zuid

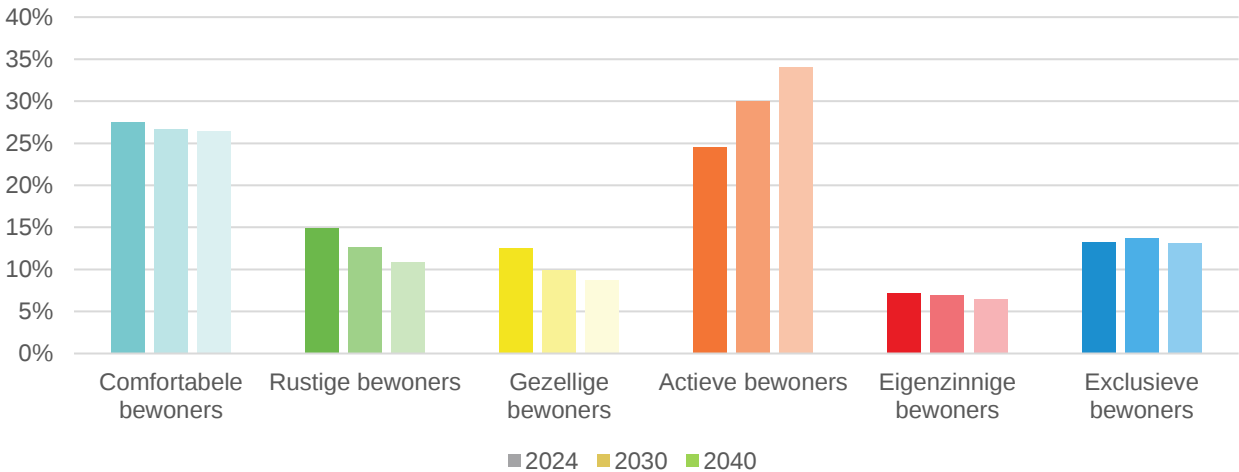

Leeftijdsopbouw gebied Oud-Zuid

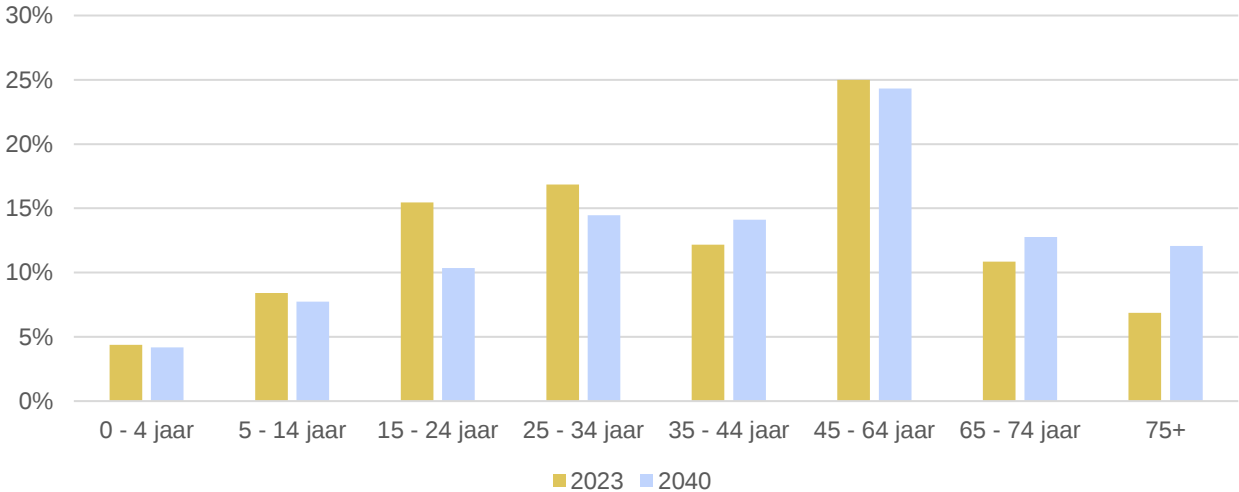

Wijken onder deelgebied Oud-Zuid

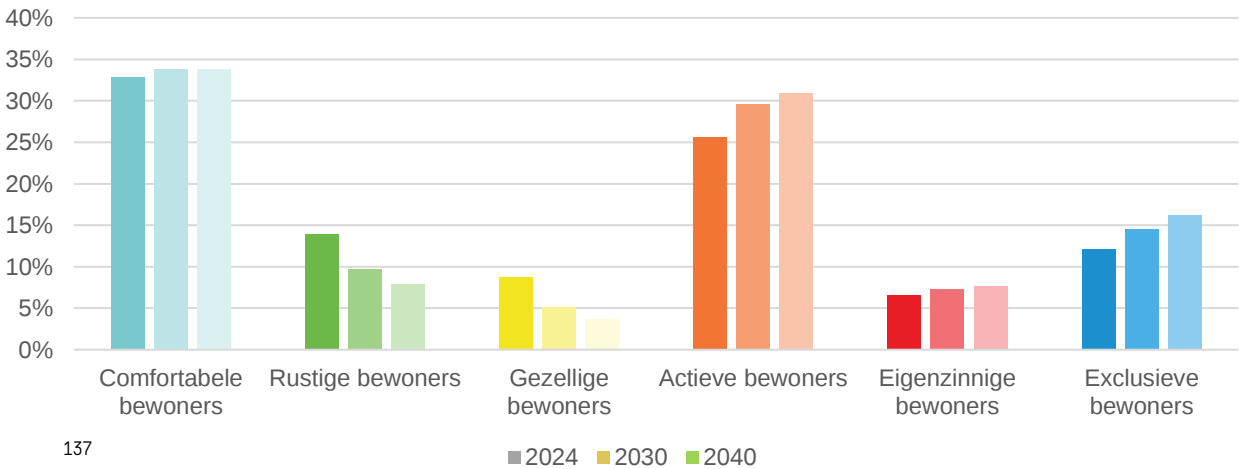
Leefstijlen Oud-Zuid Oost

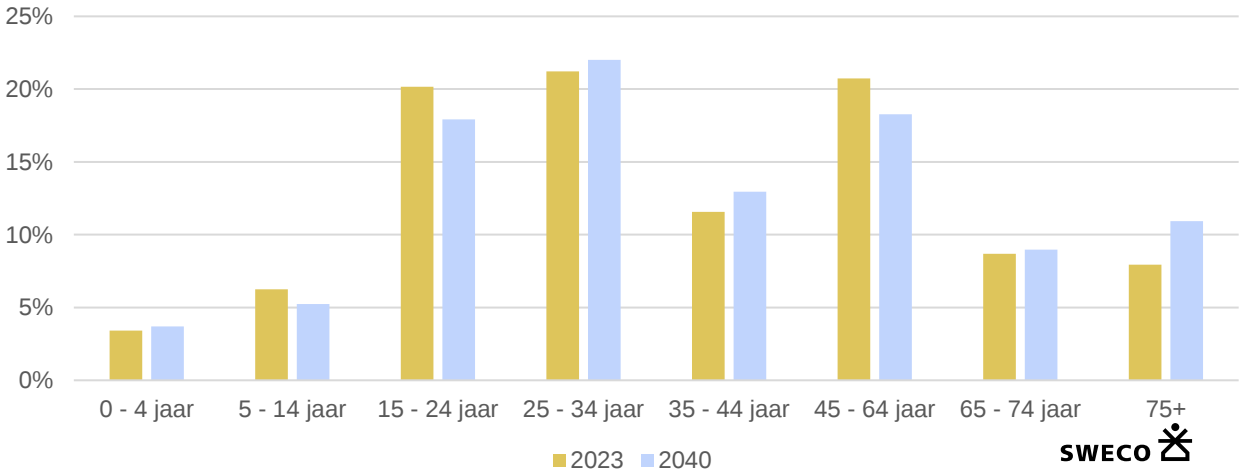
Leeftijdsopbouw Oud-Zuid Oost

Leefstijlen Oud-Zuid West

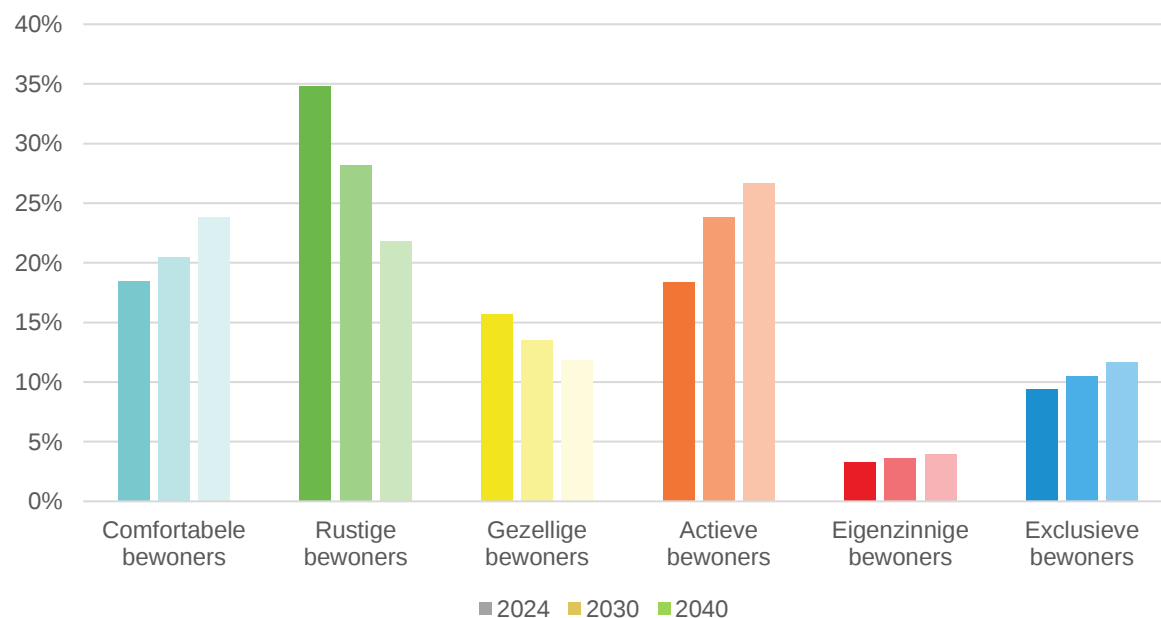
Leeftijdsopbouw Oud-Zuid West

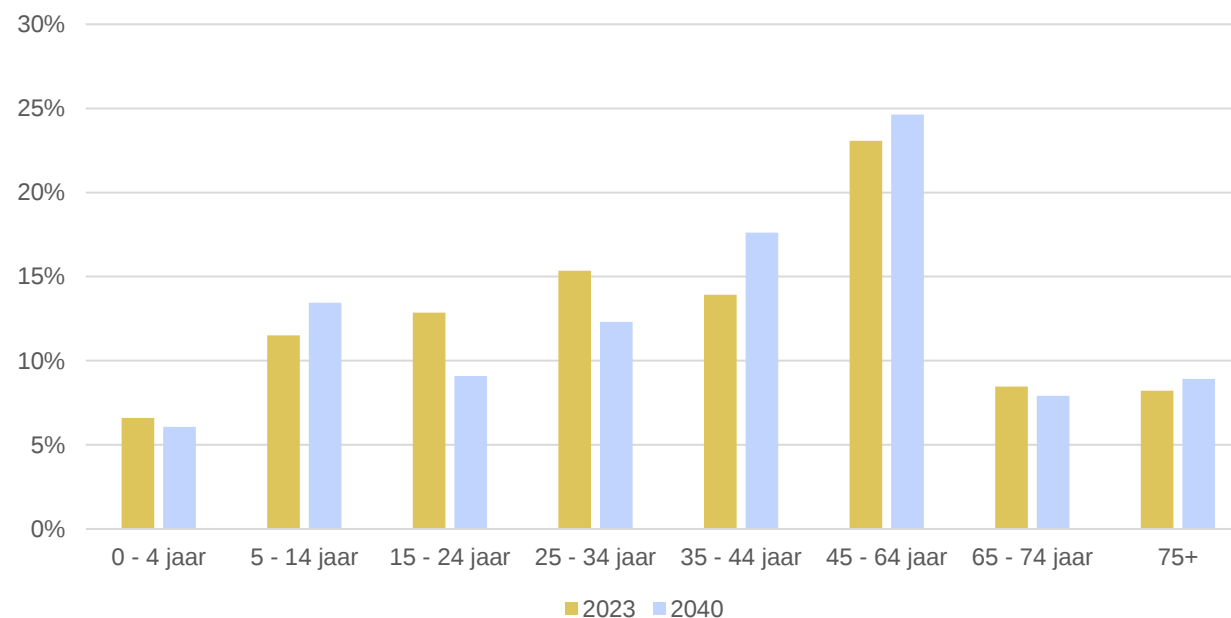
Deelgebied 'Zuid'

Zuid kende in 2023 zo'n 10.260 inwoners. Dit aantal zal volgens de prognose oplopen tot zo'n 12.840 in 2030, waarna de ontwikkeling van het aantal inwoners stagneert t/m 2040. Opvallend is dat het aandeel 5 – 14 jarigen toeneemt en het aandeel 34-44 jarigen. Het aandeel jongvolwassenen neemt in het deelgebied af.

Leefstijlen gebied Zuid

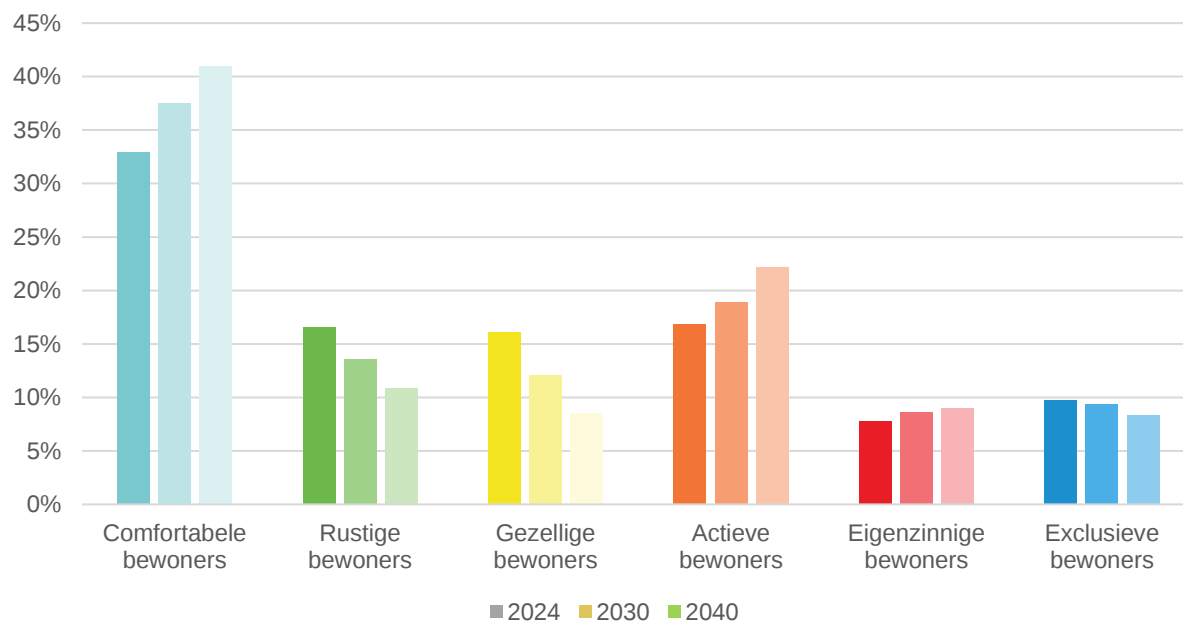
Leeftijdsopbouw gebied Zuid

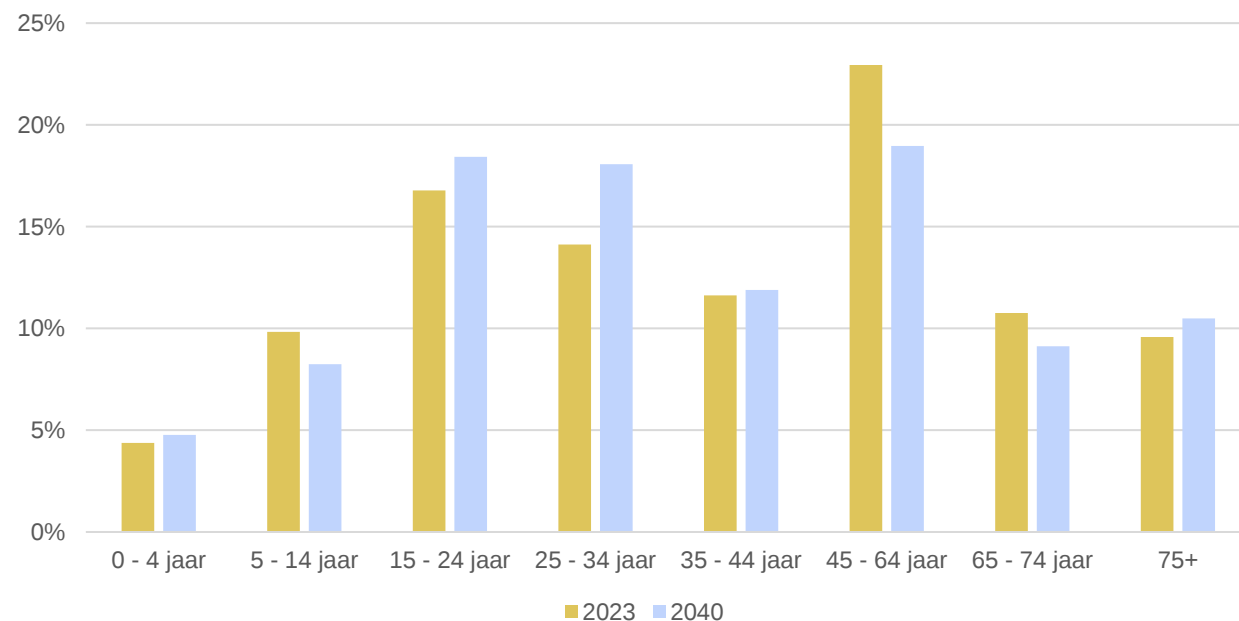
Deelgebied 'West'

West kende in 2023 zo'n 37.970 inwoners. Dit aantal zal volgens de prognose oplopen tot zo'n 51.560 in 2040. De sterkste stijging vindt met name plaats tussen 2030 en 2040. Dit valt mogelijk te verklaren door het toenemende aandeel 25-34 jarigen in het gebied. Deelgebied 'West' bestaat uit vier wijken: De Blaak / Zorgvlied, De Reit, Het Zand en Wandelbos. Op de volgende pagina's zijn de leeftijdsopbouw en de leefstijlen per wijk weergegeven.

Leefstijlen gebied West

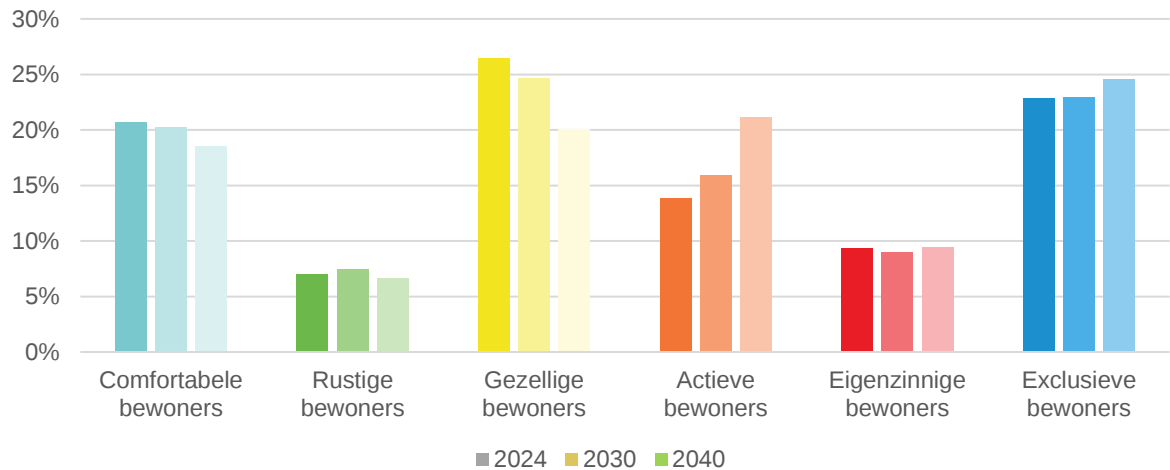

Leeftijdsopbouw gebied West

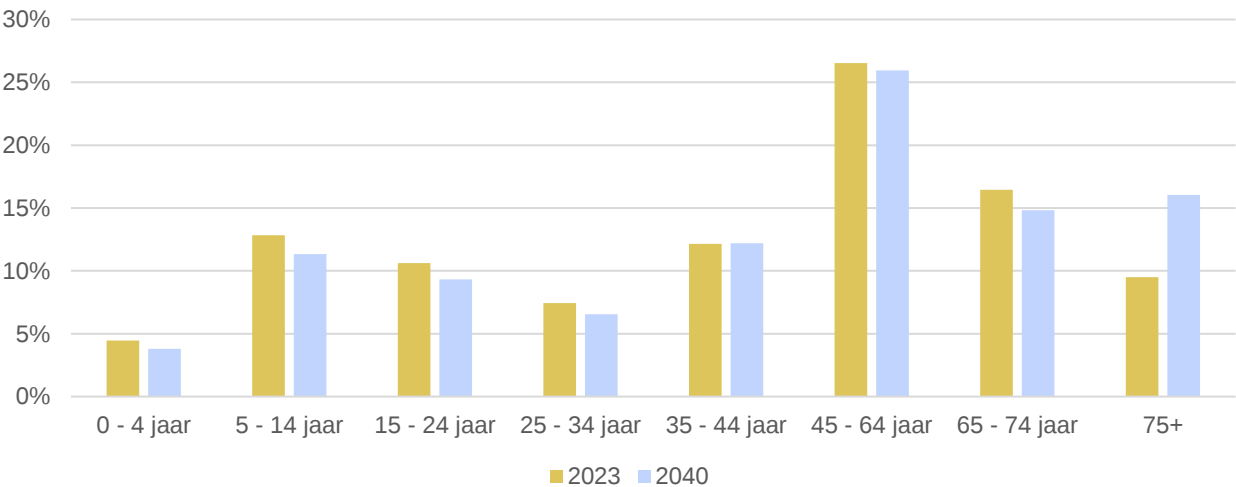

Wijken onder deelgebied West

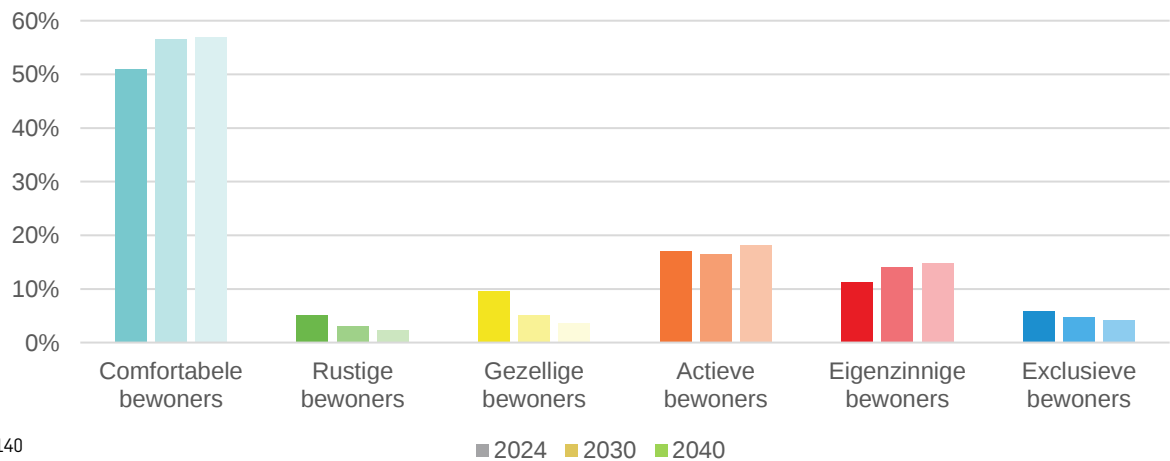
Leefstijlen De Blaak / Zorgvlied

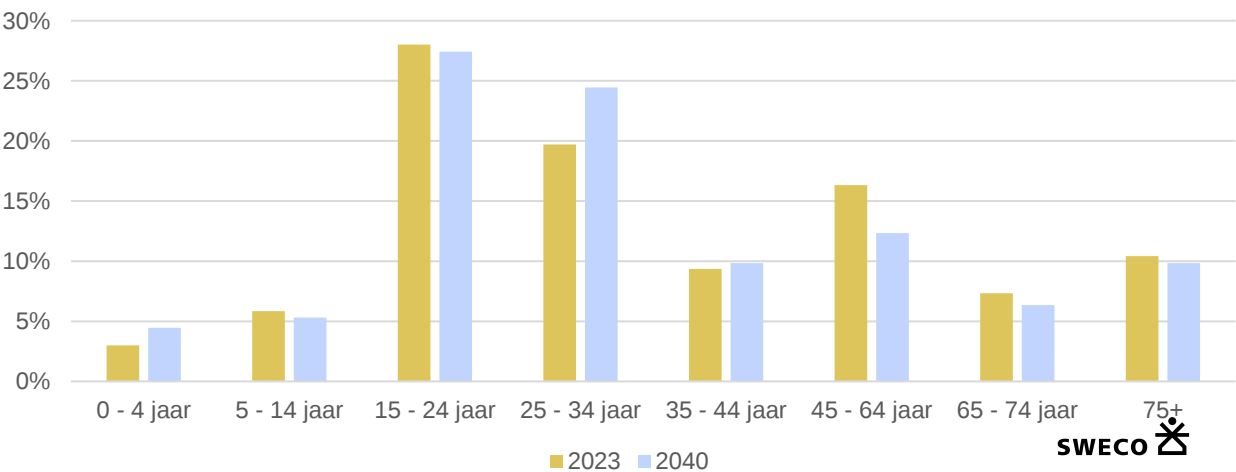
Leeftijdsopbouw De Blaak / Zorgvlied

Leefstijlen De Reit

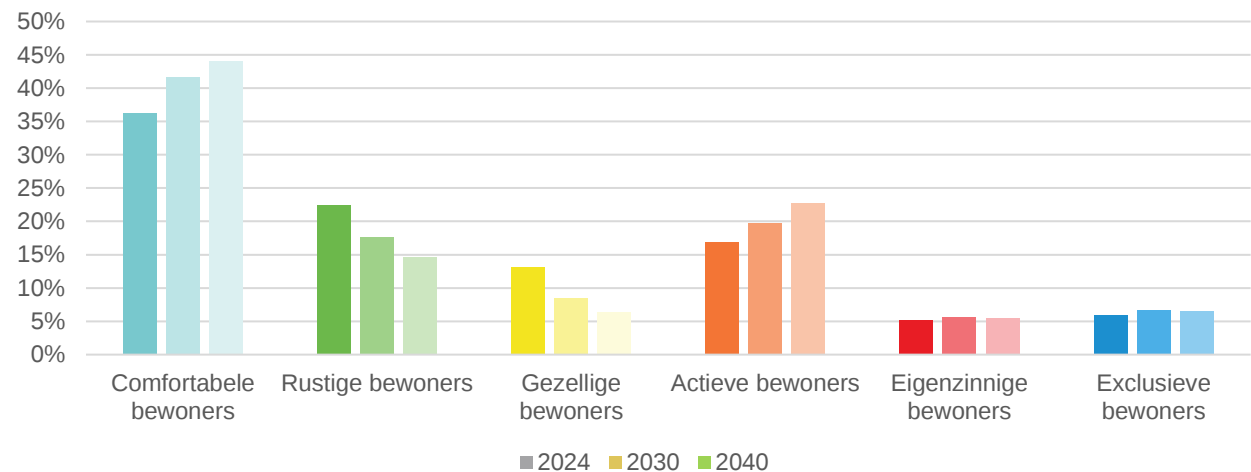

Leeftijdsopbouw De Reit

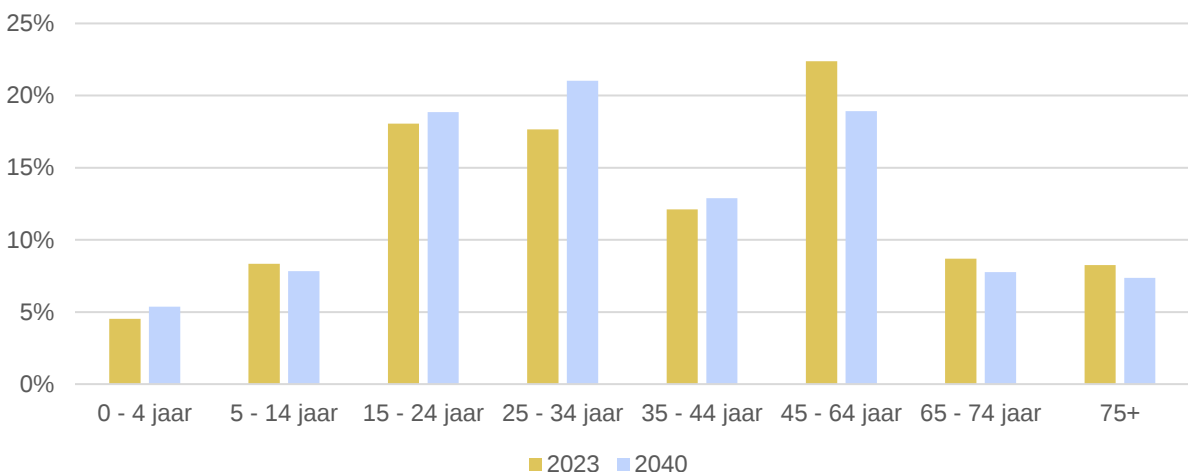

Wijken onder deelgebied West

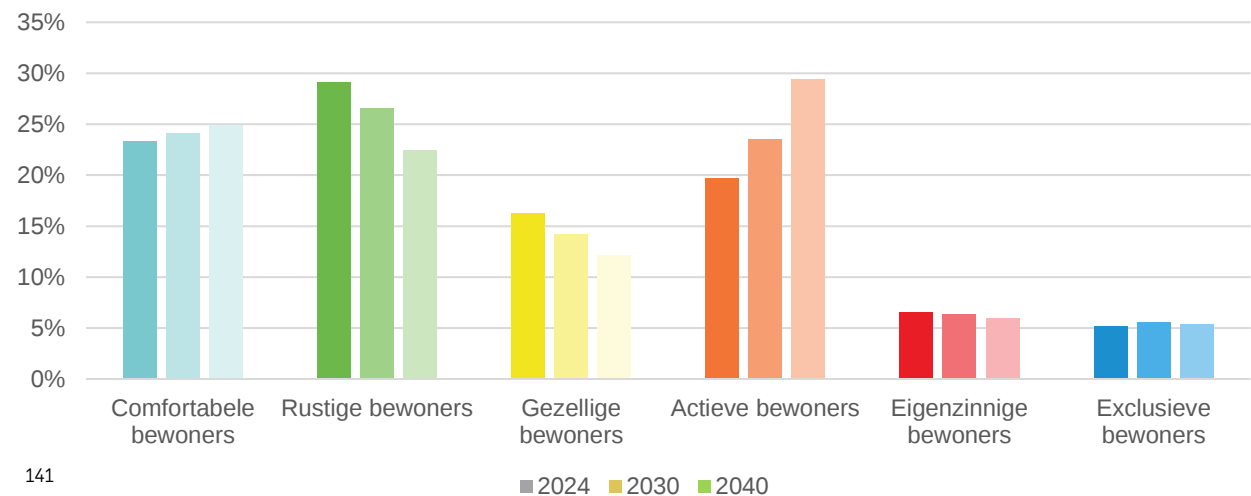
Leefstijlen Het Zand

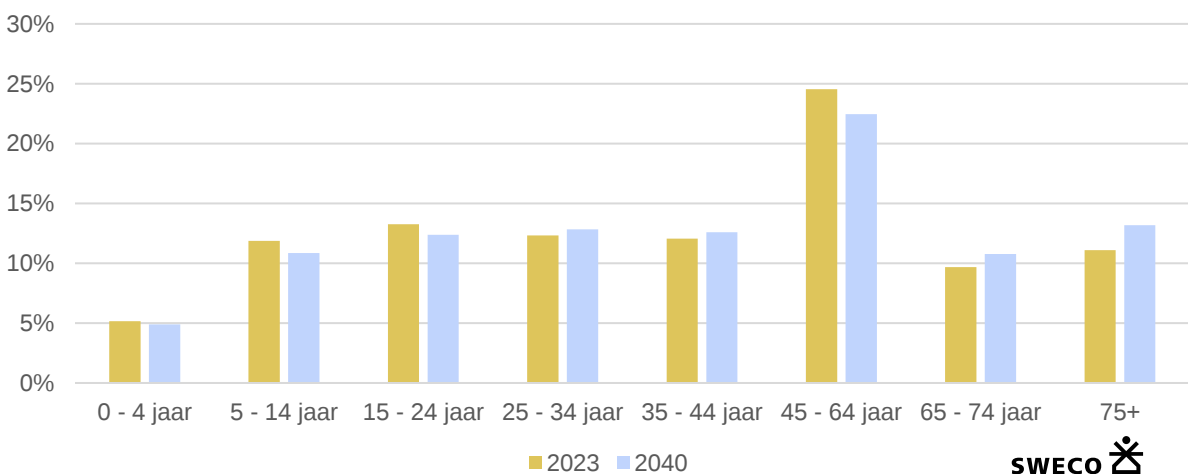
Leeftijdsopbouw Het Zand

Leefstijlen Wandelbos

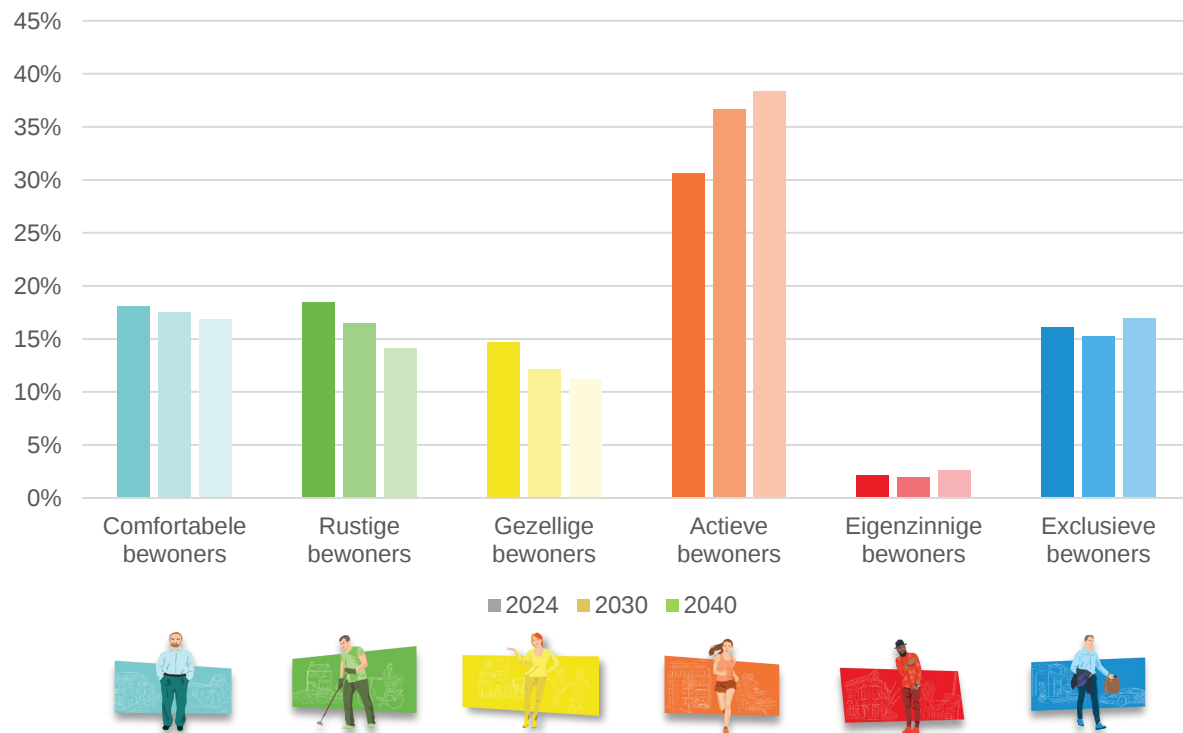
Leeftijdsopbouw Wandelbos

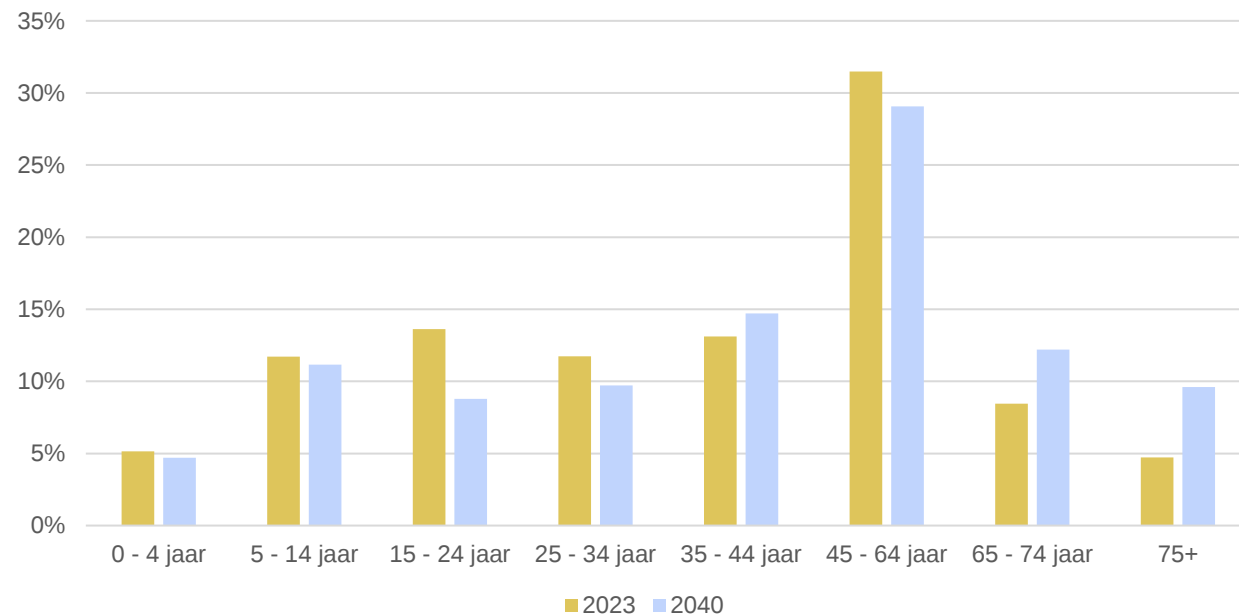
Deelgebied 'Reeshof'

Reeshof kende in 2023 zo'n 44.840 inwoners. Dit aantal zal volgens de prognose afnemen tot zo'n 40.260 in 2040. Dit valt mogelijk te verklaren door de voorspelde vergrijzing in het gebied en de afname van de jonge bevolking. Deelgebied 'Reeshof' bestaat uit zes wijken: Gesworen Hoek / Huibeven, Heyhoef / Campenhoef / Dongewijk, Heerevelden / De Kievit, Dalem, Koolhoven en Wibrant. Op de volgende pagina's zijn de leeftijdsopbouw en de leefstijlen per wijk weergegeven.

Leefstijlen gebied Reeshof

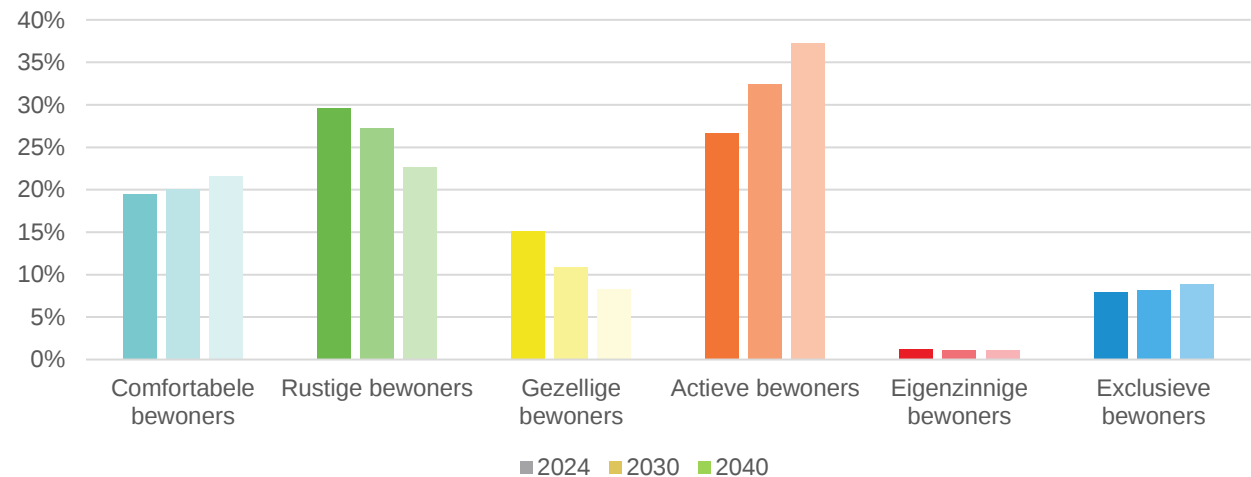

Bevolkingsopbouw gebied Reeshof

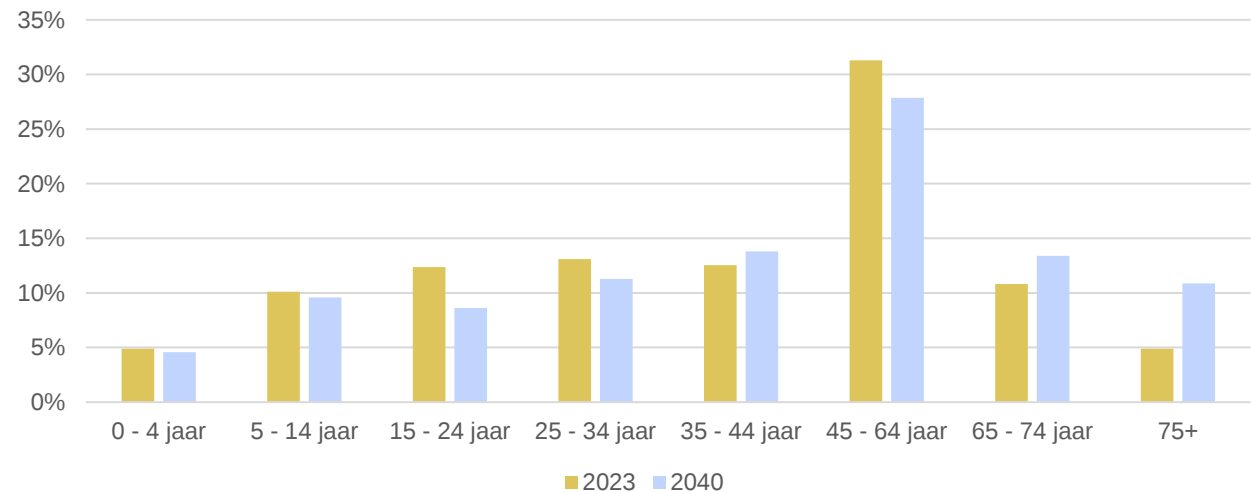

Wijken onder deelgebied Reeshof

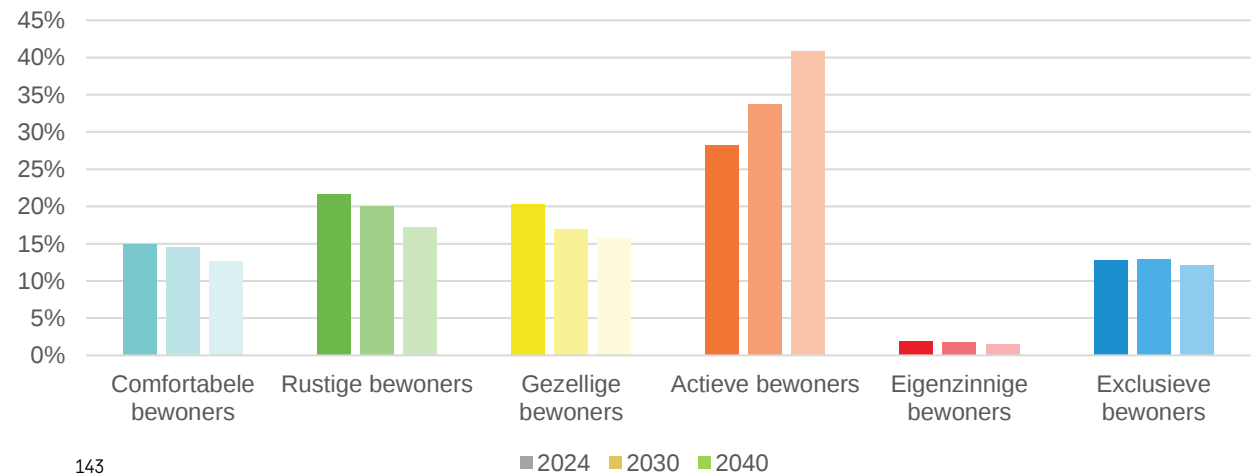
Leefstijlen Gesworen Hoek / Huibeven

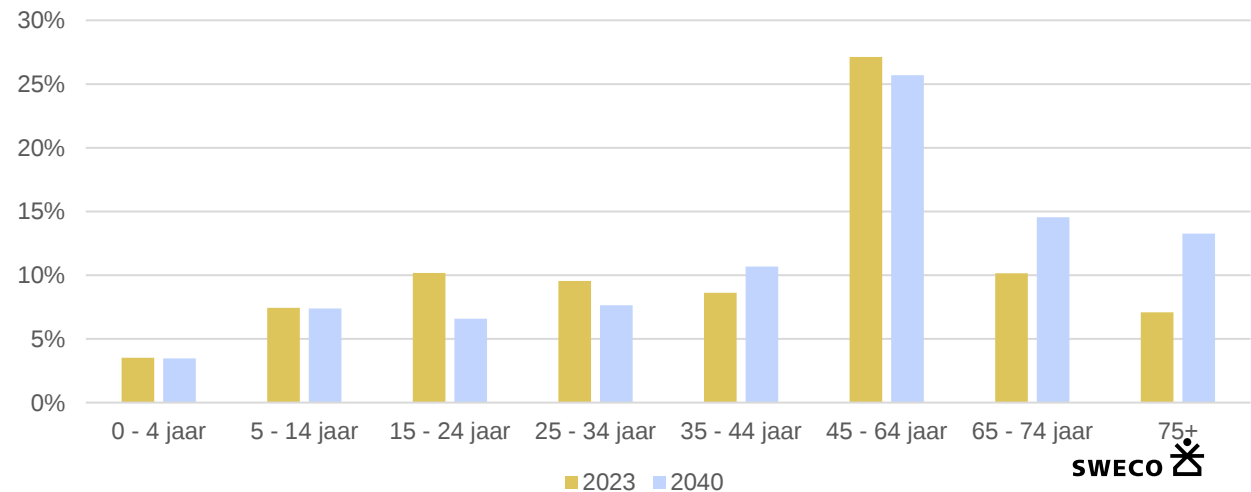
Leeftijdsopbouw Gesworen Hoek / Huibeven

Leefstijlen Heyhoef / Campenhoef / Dongewijk

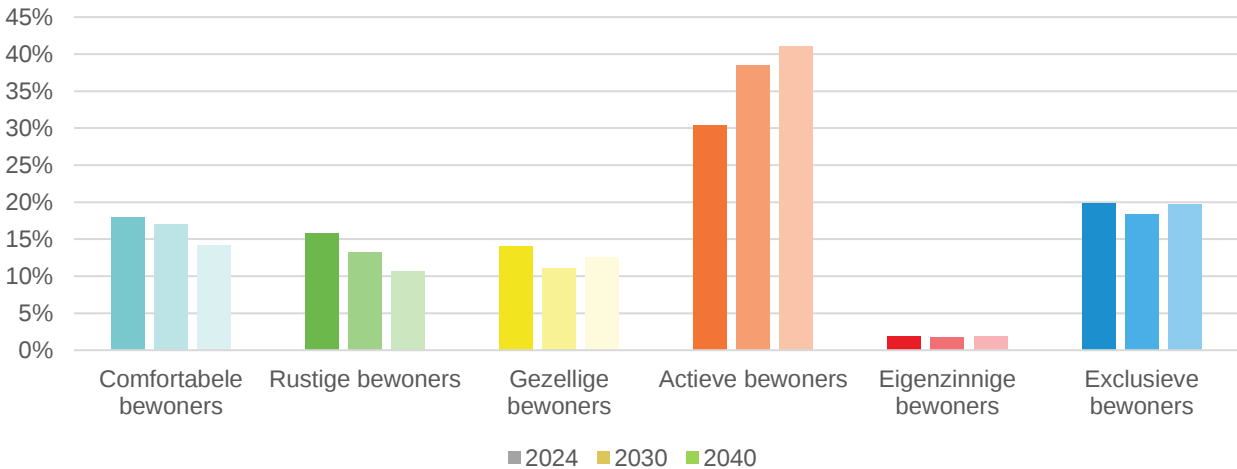

Leeftijdsopbouw Heyhoef / Campenhoef / Dongewijk

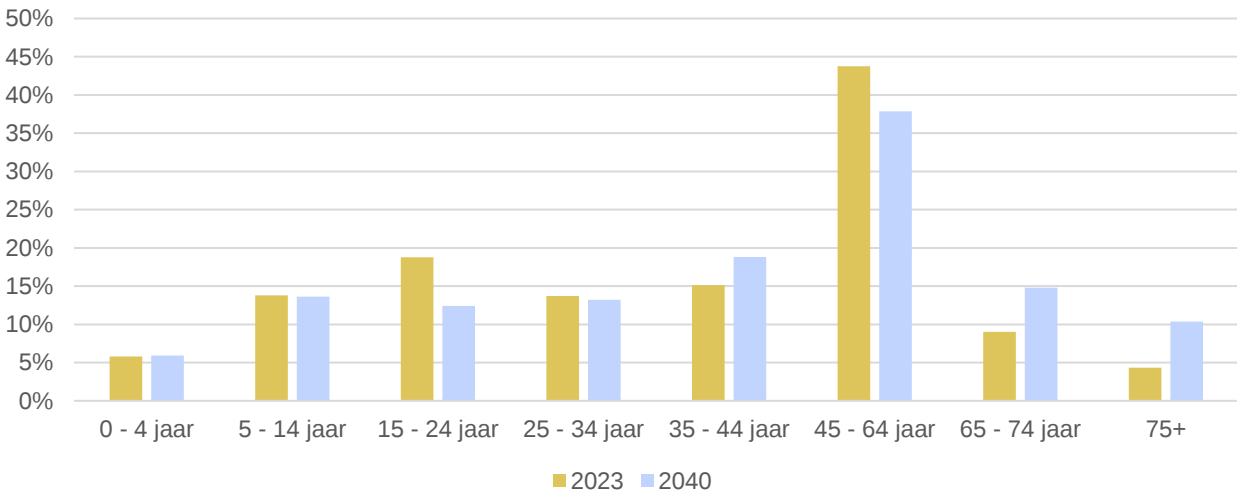

Wijken onder deelgebied Reeshof

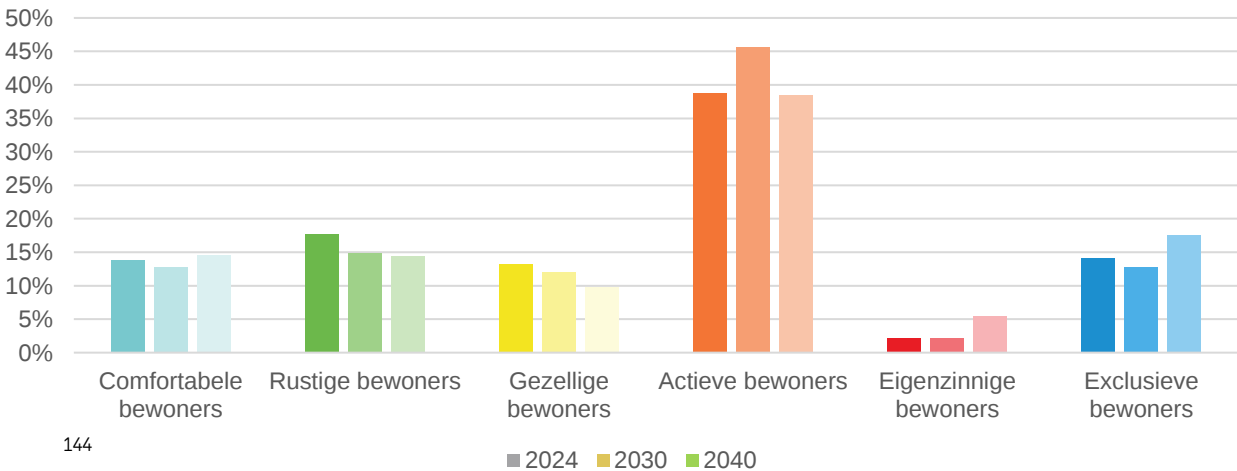
Leefstijlen Heerevelden / De Kieviet

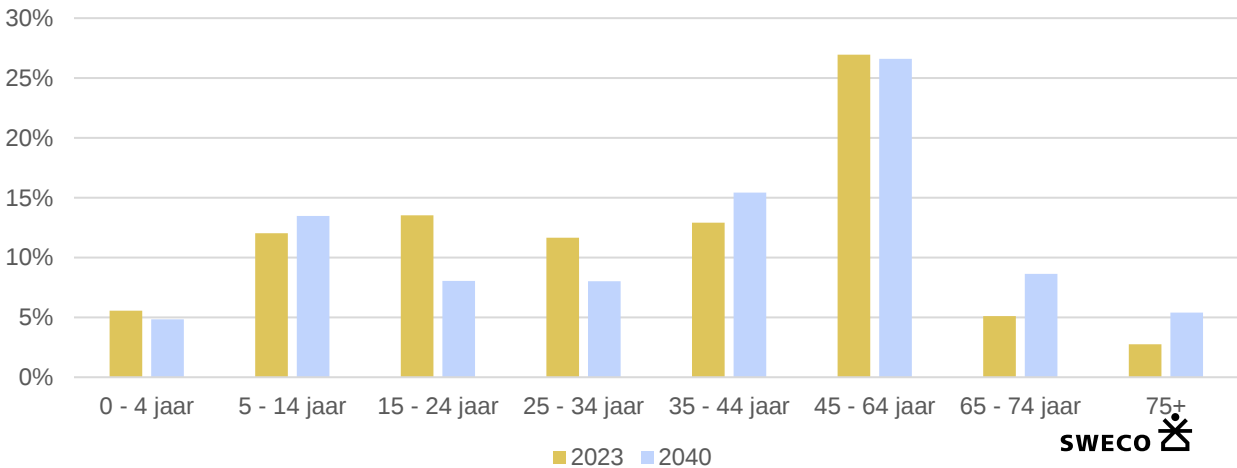
Leeftijdsopbouw Heerevelden / De Kieviet

Leefstijlen Dalem

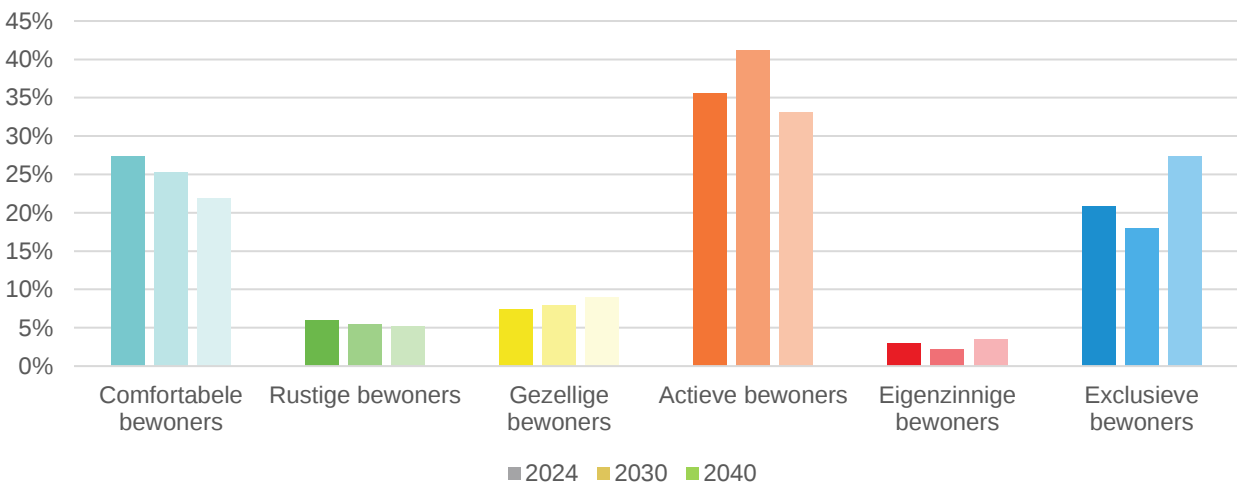

Leeftijdsopbouw Dalem

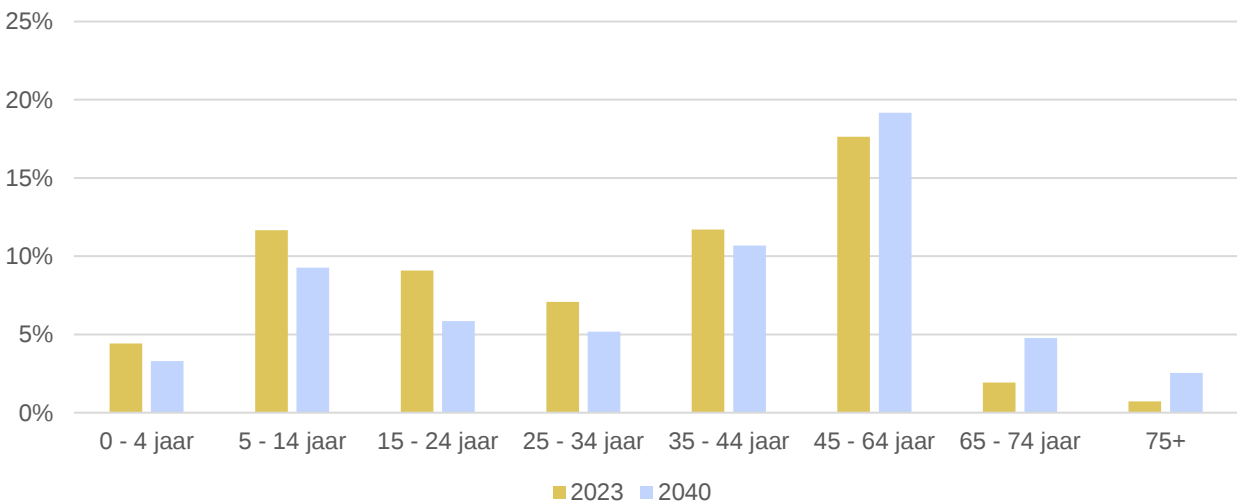

Wijken onder deelgebied Reeshof

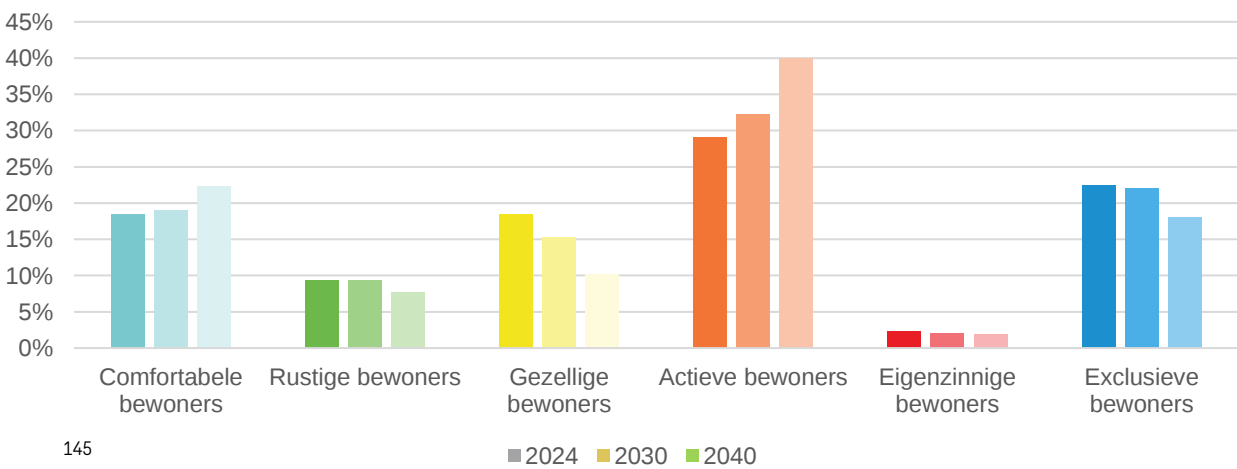
Leefstijlen Koolhoven

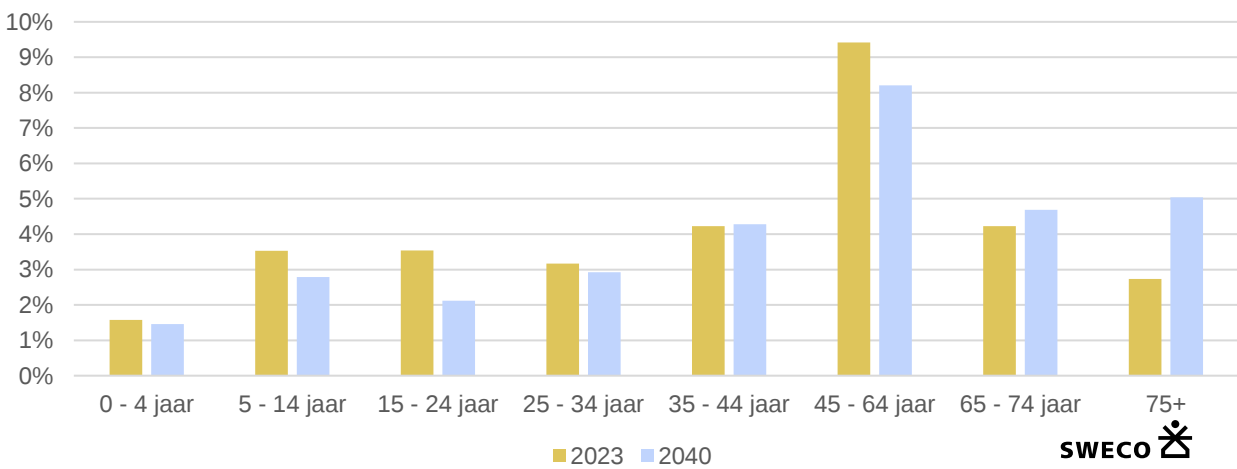
Leeftijdsopbouw Koolhoven

Leefstijlen Wibrant

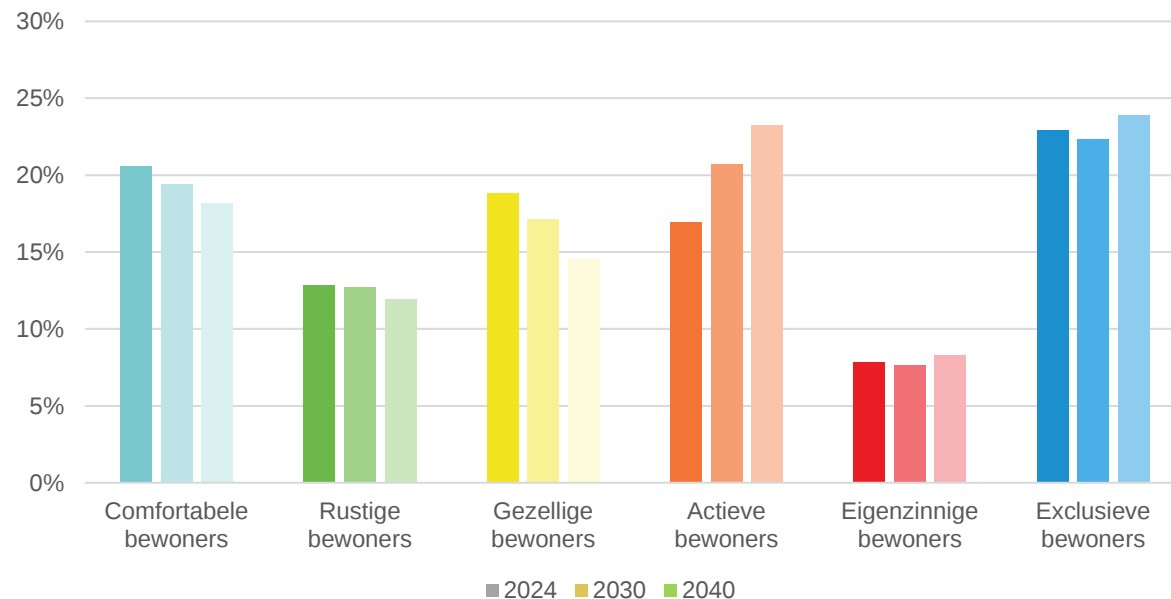
Leeftijdsopbouw Wibrant

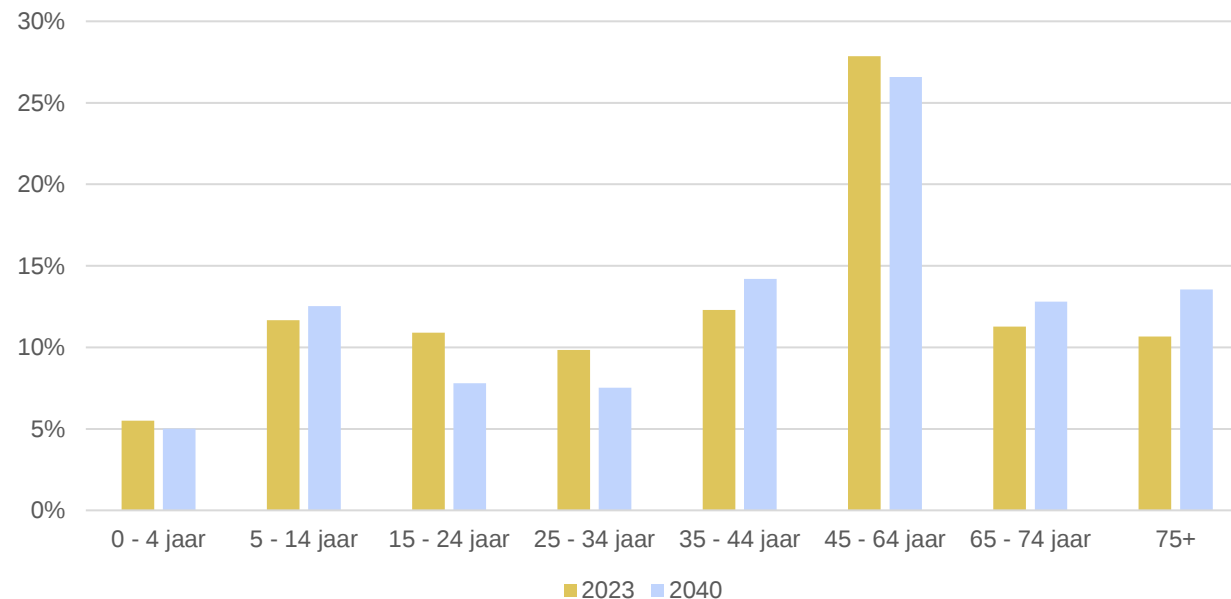
Deelgebied 'Dorpen'

Deelgebied Dorpen kende in 2023 zo'n 24.400 inwoners. Dit aantal zal volgens de prognose oplopen tot zo'n 27.340 in 2040. Onder deelgebied Dorpen vallen de vijf wijken: Enschat / Bosscheweg, Berkel, Udenhout, Biezenmortel en Buitengebied Udenhout. Deze laatste is niet meegenomen in de leefstijlen en leeftijdsopbouw omdat deze wijk minder dan 500 inwoners heeft. Voor de overige vier wijken zijn op de volgende pagina's de leefstijlen en de leeftijdsopbouw weergegeven.

Leefstijlen gebied Dorpen

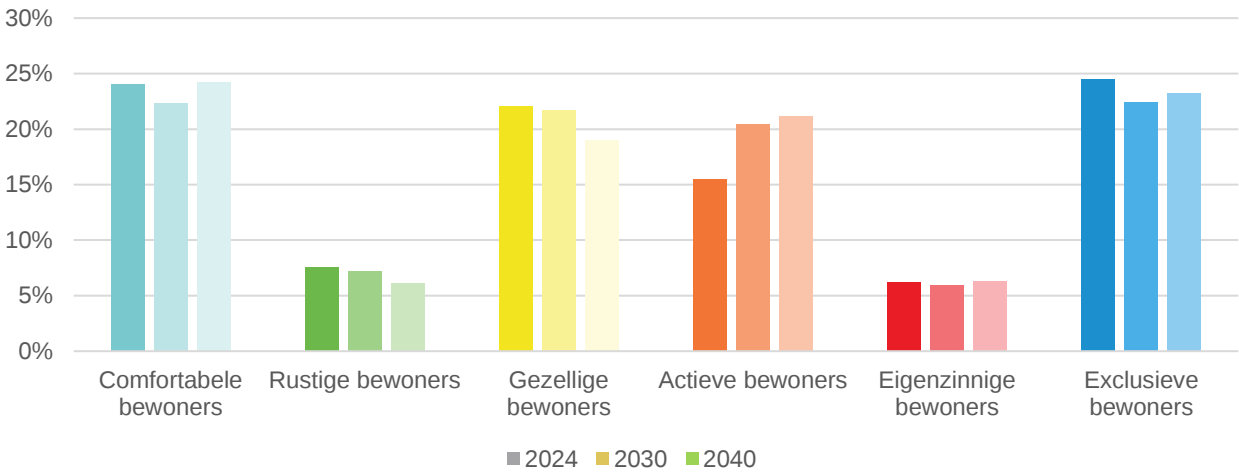

Leeftijdsopbouw gebied Dorpen

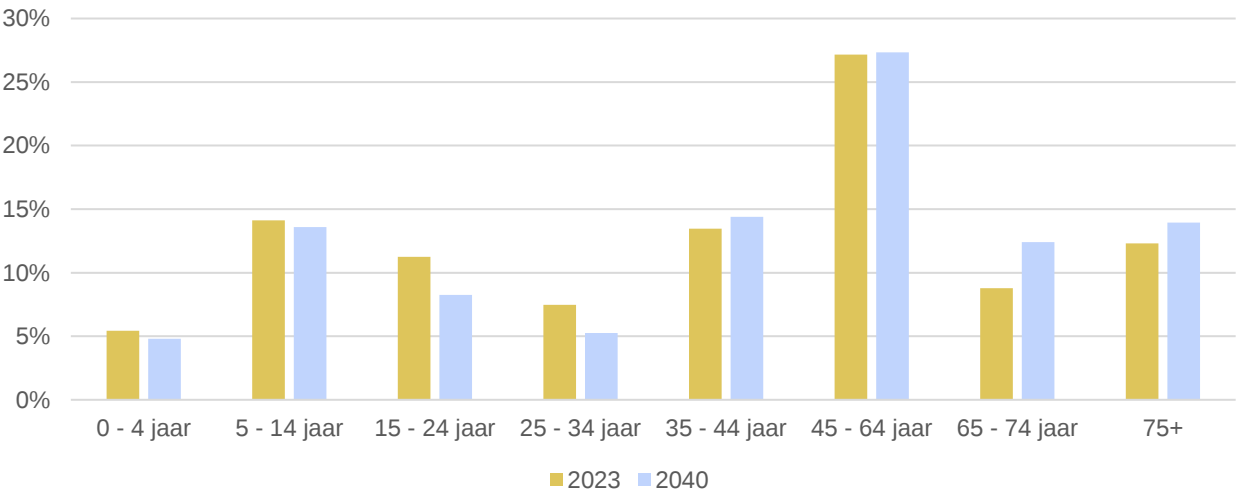

Wijken onder deelgebied Dorpen

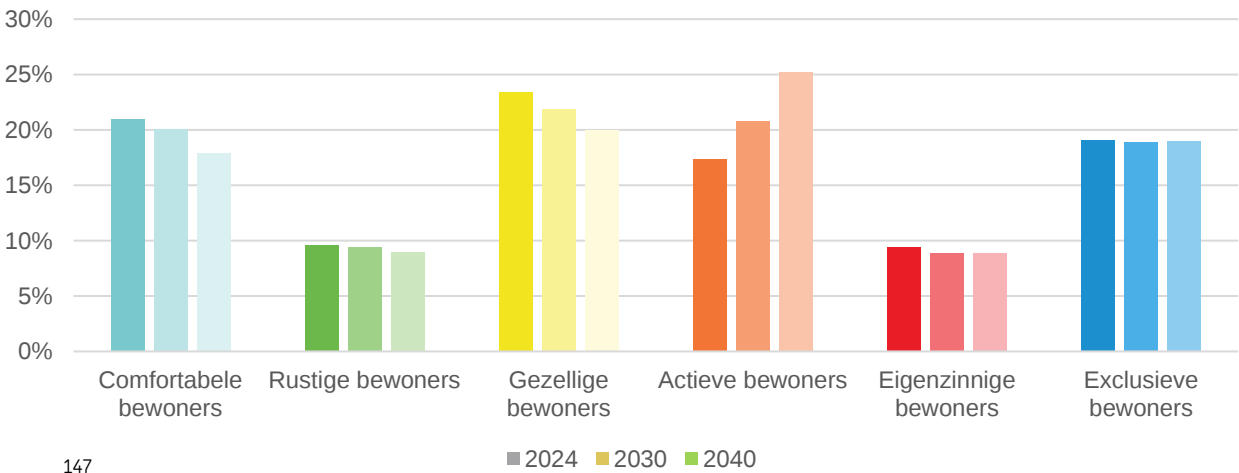
Leefstijlen Enschoot / Bosscheweg

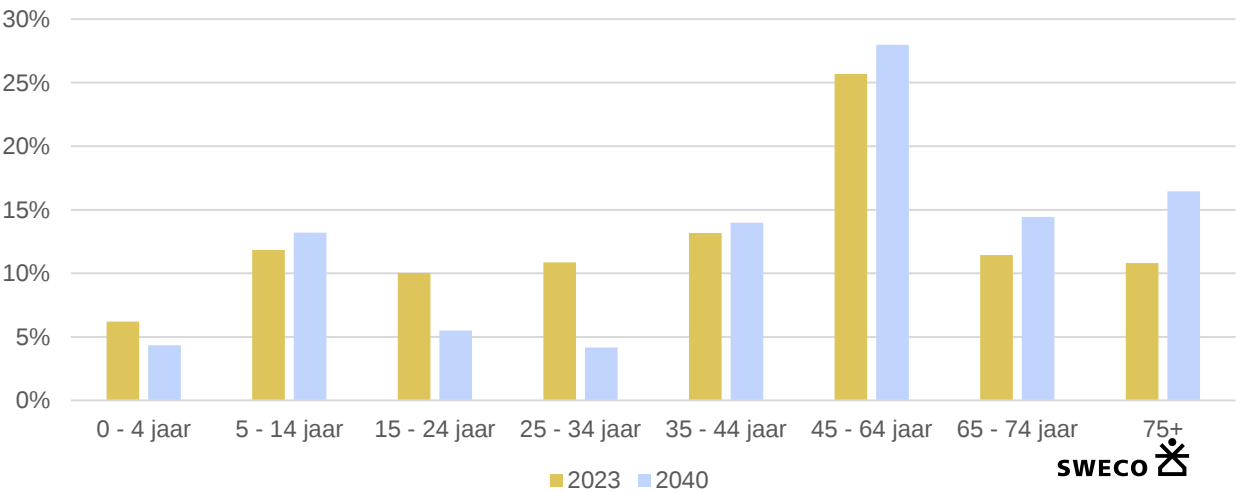
Leeftijdsoopbouw Enschoot / Bosscheweg

Leefstijlen Berkel

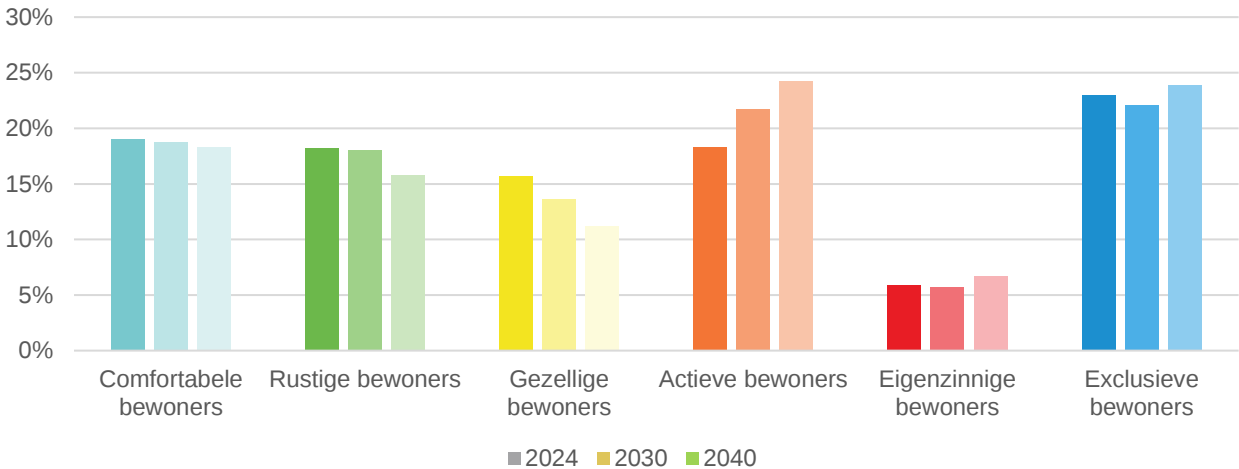

Leeftijdsoopbouw Berkel

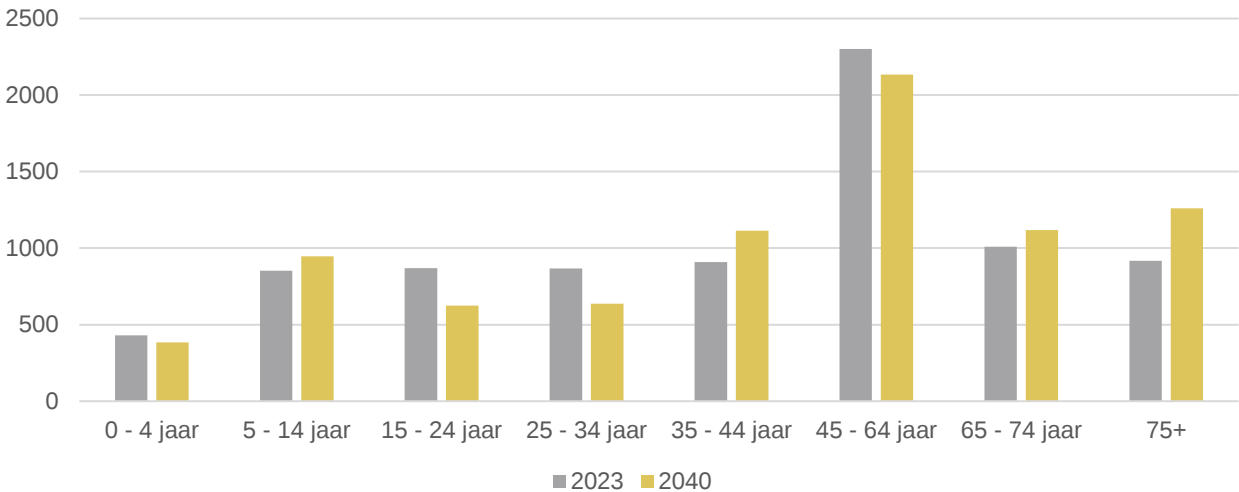

Wijken onder deelgebied Dorpen

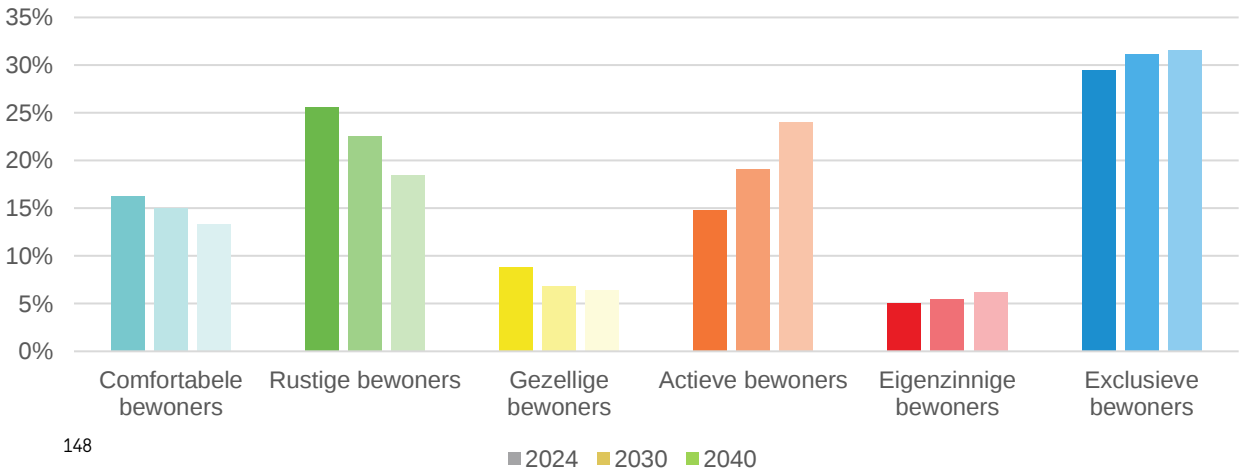
Leefstijlen Udenhout

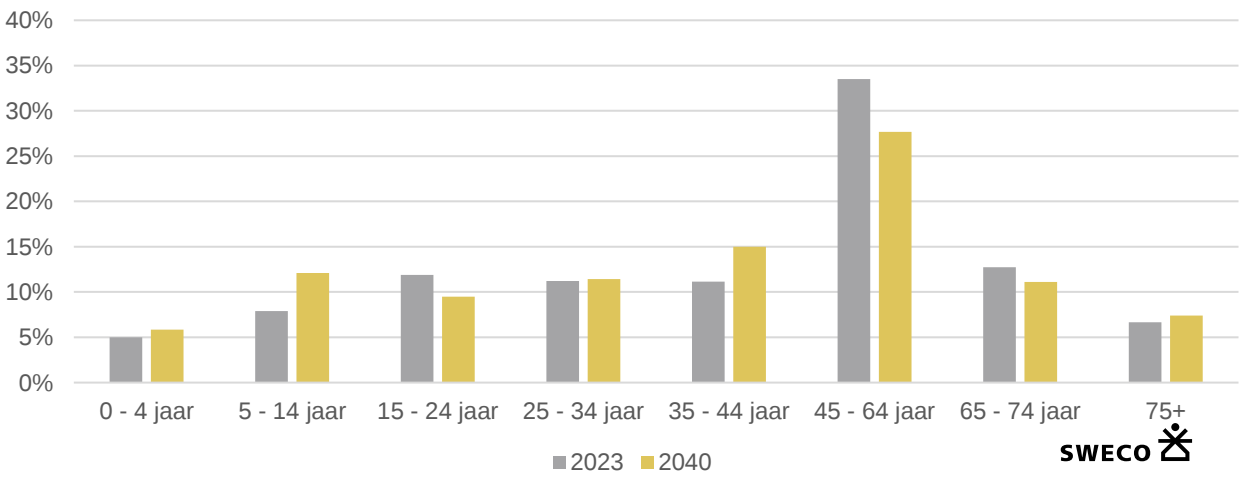
Leeftijdsopbouw Udenhout

Leefstijlen Biezenmortel

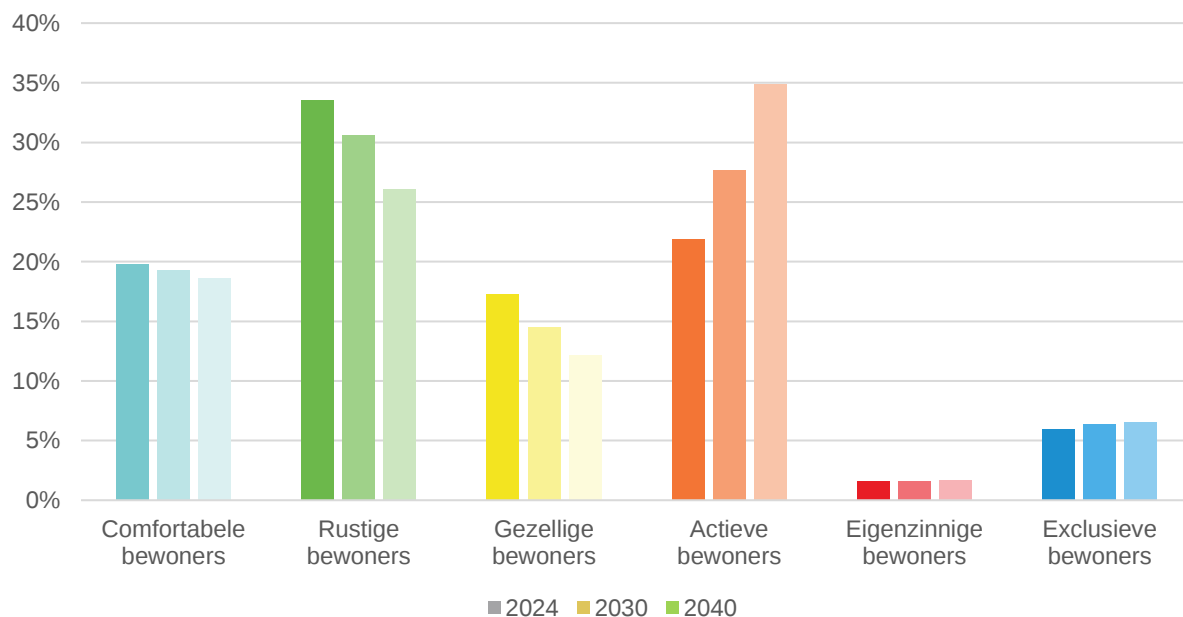
Leeftijdsopbouw Biezenmortel

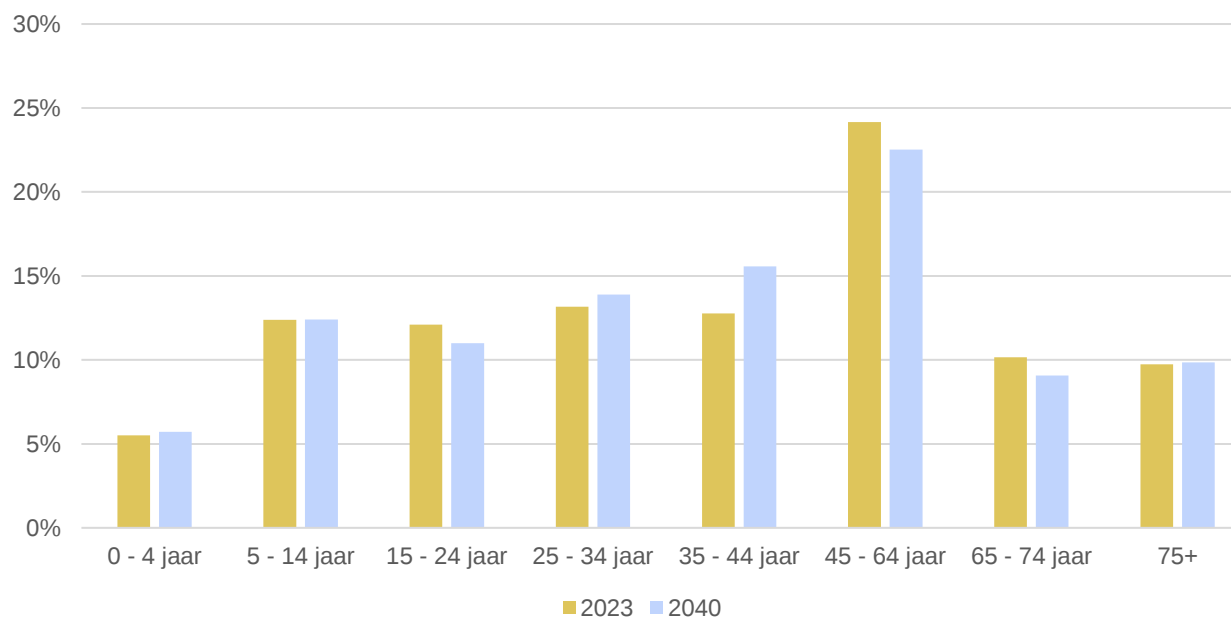
Deelgebied 'Noord'

Noord kende in 2023 zo'n 24.520 inwoners. Dit aantal zal volgens de prognose oplopen tot zo'n 32.230 in 2040. Een gematigde stijging van het aantal inwoners zal plaatsvinden tussen 2023 en 2030, waarna deze sterk zal toenemen tot 2040. Dit valt mogelijk te verklaren door de stijging 20-34 jarigen in het gebied tot 2030, waarna dit aandeel zal afnemen. Dit valt mogelijk te verklaren door het toenemende aandeel 20-34 jarigen in het gebied. Deelgebied Noord bestaat uit drie wijken, waaronder Stokhasselt, Quirijnstok en Heikant. Op de volgende pagina's zijn de leeftijdsopbouw en de leefstijlen per wijk weergegeven.

Leefstijlen gebied Noord

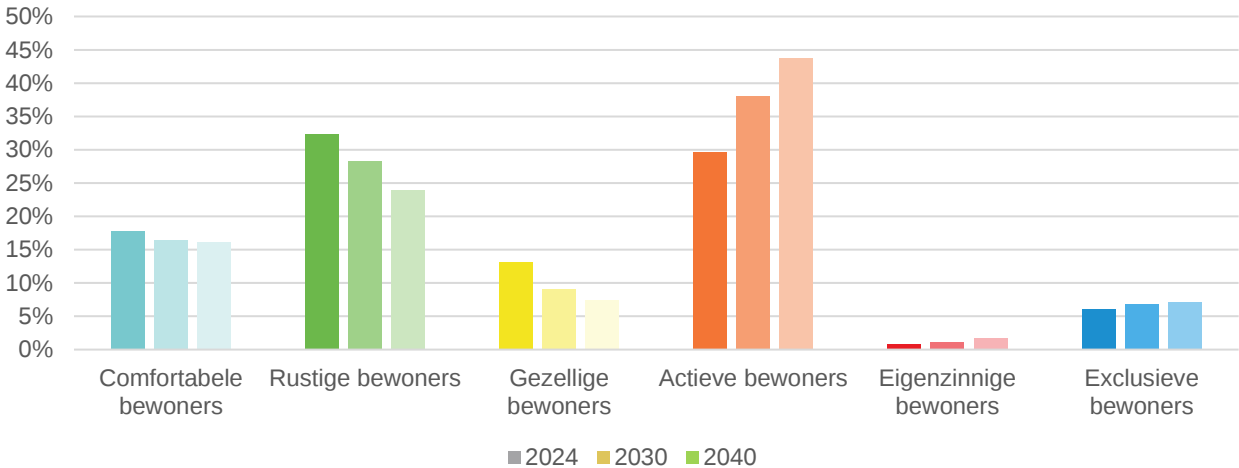

Leeftijdsopbouw gebied Noord

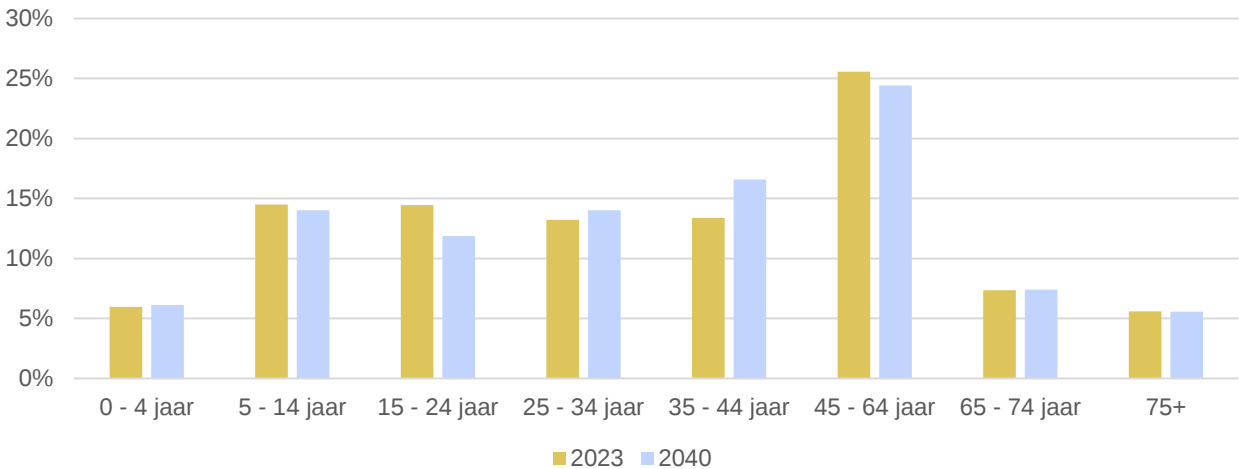

Wijken onder deelgebied Noord

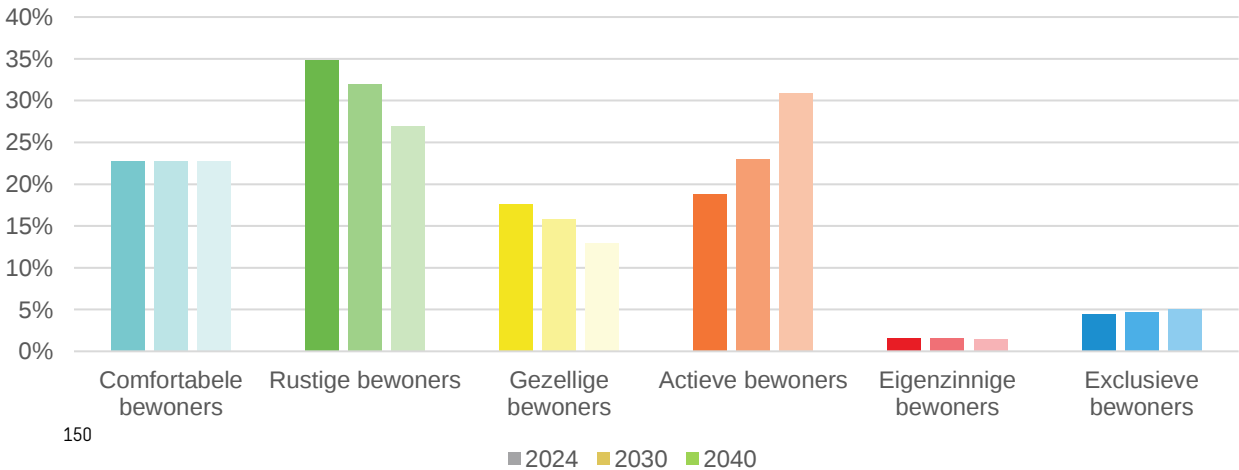
Leefstijlen Stokhasselt

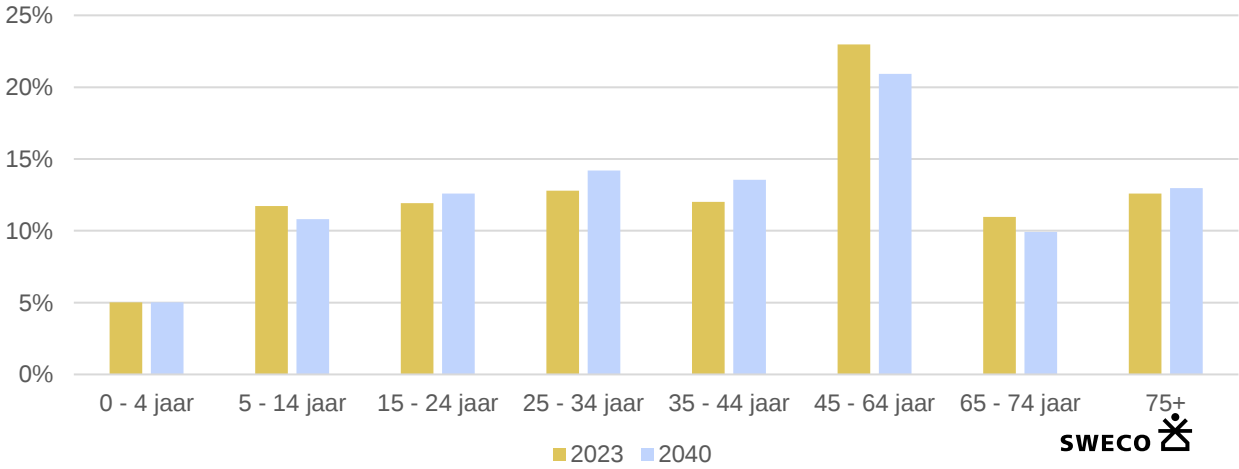
Leeftijdsopbouw Stokhasselt

Leefstijlen Heikant

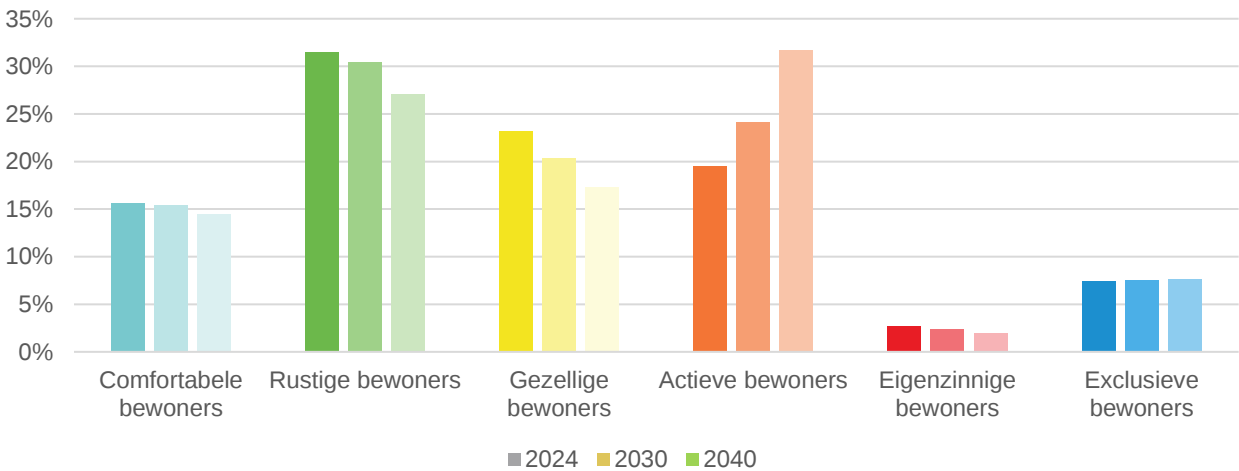

Leeftijdsopbouw Heikant

Wijken onder deelgebied Noord

Leefstijlen Quirijnstok

Leeftijdsopbouw Quirijnstok

